

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „TRAVNIK“
Školska bb
030 511-059

(Naziv ustanove, adresa i telefonski broj)

KANTON SREDIŠNJA BOSNA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I ŠPORTA

PREDMET: Prijedlog za napredovanje

U skladu s člankom 25. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnog suradnika u osnovnim i srednjim školama u Kantonu Središnja Bosna („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 7/21), Ministarstvu obrazovanja, znanosti, mladih, kulture i športa Kantona Središnja Bosna dostavlja se

PRIJEDLOG ZA NAPREDOVANJE

u zvanje: Viši savjetnik

~~u status: Viši savjetnik~~

ELMEDINA (SEAD) ALIĆ

(Ime, ime oca, i prezime)

rođena 1 1996 godine u Travniku, Srednjobosanski kanton
 (mjesto rođenja, kanton)

(država rođenja)

završila je školovanje u Sarajevu (sada se školuje u Zagrebu), Bosna i Hercegovina (Hrvatska)
 (država)

1996 / 2006 / 2016. godine
 (godina završetka školovanja)

Univerzitet u Sarajevu Filozofski fakultet u Sarajevu
 (naziv visokoškolske ustanove) (mjesto)

i stekla stručno zvanje Profesor bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika i književnosti naroda BiH, a potom i
zvanje Magistra lingvističkih nauka

Zaposlena je od 6. 2. 1995. godine, a u Mješovitoj srednjoj školi *Travnik* od 6. 9. 2007. u Travniku.
 (naziv ustanove)

Zaposlenik ima ukupno **26** godina radnoga iskustva nakon diplomiranja za potrebnu stručnu spremu i stručno

zvanje, na poslovima (zaokružiti):

- a) ~~nastavnika u osnovnoj školi;~~
- b) ~~nastavnika u srednjoj školi;~~
- e) ~~stručnog suradnika u osnovnoj školi;~~
- d) ~~stručnog suradnika u srednjoj školi;~~

Do sada je radio/-la:

1. MSTŠ TRAVNIK, Travnik od 6. 2. 1995. do 1. 9. 1996. godine,
(ustanova – organizacija) (mjesto)

na poslovima Profesor bosanskog jezika i književnosti:

2. OŠ Karaula Travnik od 10. 2. 1997. do 6. 9. 2007. godine,
(ustanova – organizacija) (mjesto)

na poslovima Nastavnik bosanskog jezika i književnosti:

Sada radi u MŠŠ Travnik, Travnik od 7. 9. 2007. godine
(ustanova – organizacija) (mjesto)

na poslovima Profesor bosanskog jezika i književnosti:

Uz prijedlog za napredovanje / stjecanje statusa u skladu s člancima 24. i 25. navedenoga Pravilnika dostavlja se:

1. Životopis
2. Obrazac 1- 01
3. Obrazac 2- 02
4. Obrazac 3- 03
5. Obrazac 4- 04

Broj: 837-1 / 11

^{30.}
Travnik, 29. 6. 2022. godine
(mjesto)

Ravnatelj

Podnositelj prijedloga

M. P.

Imenovana je upoznata s prijedlogom za napredovanje 29. 6. 2022. godine u 10:00 sati.

Elmedina Alić

Elmedina Alić
[Ime i prezime (potpis)]

ŽIVOTOPIS

OPĆI PODACI

Ime i prezime: Elmedina Alić

Adresa: Fatmić 3, Travnik

Tel: +38761554789

E-mail: alic.elmedina@yahoo.com

Zanimanje: Profesoricica bosanskoga, hrvatskoga i srpskoga jezika i književnosti u Mješovitoj srednjoj školi „Travnik“ u Travniku

Radni staž: 26 (dvadeset i šest) godina rada u prosvjeti

Radno iskustvo: 1. 26 godina kao profesorica u srednjim i osnovnim školama u (Profesionalne Srednjobosanskom kantonu kompetencije) 2. Privremena savjetnica za stručno-pedagoški nadzor u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu za 2015. godinu za predmet Bosanski jezik i književnost (broj 03-38-518/15-39)

3. Mentorica volonterima u osnovnim i srednjim školama (šest puta)

4. Voditeljica programa stručnog usavršavanja za primjenu Standarda zanimanja u funkciji profesionalnog razvoja nastavnika 2017,

5. Autorica knjige *Akcenat u standardnom bosanskom jeziku*

6. Saradnica na projektu *Općeslavenski lingvistički atlas Akademije nauka i umjetnosti BiH*

7. Saradnica na projektu *Bosanskohercegovački lingvistički atlas* (projekt ANUBiH-a, Instituta za jezik i Slavističkog komiteta u Sarajevu)

8. Članica ekspertskog tima za izradu *Standarda zanimanja Vodič za nastavnike*

9. Članica Pravopisne komisije za pripremu drugog izdanja *Pravopisa Bosanskoga jezika* (prof. S. Halilovića)

10. Višegodišnje aktivno sudjelovanje na Međunarodnim konferencijama

Općelingvističkoga atlasa (OLA)

11. Aktivno sudjelovanje na Znanstvenim skupovima o hrvatskim
dijalektima

12. Aktivno sudjelovanje na Slavističkim kongresima u Sarajevu

13. Aktivna suradnja i sudjelovanje koje organizira Institut za jezik u
Sarajevu

Napredovanje u zvanju: Nastavnik savjetnik (rješenje broj 03-38-1154-14; 2017)

Obrazovanje:

1. Filozofski fakultet u Zagrebu, Poslijediplomski doktorski studij
(**Stručna sprema**) lingvistike; Tema doktorskoga rada:

*Poučavanje akcenatske norme hrvatskoga i bosanskoga jezika u
srednjoškolskoj nastavnoj teoriji i praksi*

2. Filozofski fakultet u Sarajevu, Postdiplomski studij lingvistike,
Poslijediplomski magisterij: *Magistra lingvističkih nauka* (2016)

3. Filozofski fakultet u Sarajevu, Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski
jezik; *Profesor bosanskoga, hrvatskoga i srpskoga jezika
i književnosti naroda BiH* (2006)

4. Pedagoška akademija u Zenici, *Nastavnik bosanskog jezika i
književnosti* (1996).

Travnik, 14. juna 2022.

Elmedina Alić

Elmedina Alić

Planovića srednja škola, Travnik

030 518 481

(Naziv škole, adresa i telefonski broj)

KANTON SREDIŠNJA BOSNA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I ŠPORTA

PREDMET: Podaci o uspješnosti nastavnika u neposrednom odgojno-obrazovnom radu s učenicima

PODATCI O USPJEŠNOSTI NASTAVNIKA
U NEPOSREDNOM ODGOJNO-OBRAZOVNOM RADU S UČENICIMA

U skladu s člancima 10. i 11. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnog suradnika u osnovnim i srednjim školama u Kantonu Središnja Bosna („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 7/21), vrednuje se uspješnost u neposrednom odgojno-obrazovnom radu s učenicima nastavnika

Elvanina Alić

(Ime, ime oca, i prezime)

JMBG: [redacted]

VSS

(stručna sprema nastavnika)

Pravni nauk, Uspješnost

(predmet koji predaje)

I. Realizacija nastavnoga plana i programa

1. Nastavnik programске sadržaje planira u skladu s nastavnim planom i programom te ih realizira u potpunosti i na vrijeme.	1	2	3	4	5
2. Nastavnik u roku razrađuje godišnji i mjesečni plan rada te posjeduje odgovarajuću nastavnu pripremu za izvođenje nastavnoga sata.	1	2	3	4	5
3. Nastavnik pokazuje metodičku kreativnost primjenjivanjem suvremenih oblika i metoda rada u poučavanju.	1	2	3	4	5
4. Prilikom realiziranja nastavnih sadržaja nastavnik postavlja odgojne, obrazovne i funkcionalne ciljeve koji su u skladu sa sposobnostima, interesima i potrebama učenika.	1	2	3	4	5

Zbroj bodova (od točke 1. do točke 4.) = *20* : 4 = *5*
[Npr., 5 + 4 + 3 + 2 = 14 : 4 = 3,5 – srednja vrijednost bodova (zaokružiti ispod 4)]

Bodovi: 0 1 2 3 4 *5* (zaokružiti)

Obrazloženje:

Profesorica redovita propisane sadržaje u skladu sa SHP - om, primjenjuje savremene oblike i metode rada, godišnje i mjesečne odgojne pripreme.

II. Postignuti rezultati u odgojno-obrazovnom radu s učenicima

1. Nastavnik pruža podršku učenicima u pogledu njihova napredovanja u učenju.	1	2	3	4	5
2. Nastavnik se koristi različitim metodama vrednovanja i ocjenjivanje je redovito u skladu s Pravilnikom.	1	2	3	4	5
3. Nastavnik svojim izražavanjem i ponašanjem postiže komunikaciju i aktivnost učenika.	1	2	3	4	5
4. Nastavnik osposobljava učenike za samostalno učenje i trajno obrazovanje.	1	2	3	4	5

5. Pedagoški stav nastavnika je autoritativan, odmjeran, dovoljno fleksibilan i demokratski.	1	2	3	4	5
6. Nastavnikova uputa i prezentacija sadržaja razumljivi su i precizni, potiču stvaralačku aktivnost i razvijaju interes za nastavne sadržaje.	1	2	3	4	5

Zbroj bodova (od točke 1. do točke 6.) = 30 : 6 = 5
 [Npr. 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 24 : 5 = 4,8 – srednja vrijednost bodova (zaokružiti ispod 5)]

Bodovi: 0 1 2 3 4 5 (zaokružiti)

Obrazloženje:

Profesorica potiče kreativne rezultate u odgojno-obrazovnom radu potažljivo, svesrdno i fleksibilno i dovoljno precizno.

III. Promicanje ljudskih prava i briga za zdrav okoliš

1. Nastavnikov odnos i ponašanje prema učenicima u skladu je s međunarodnom Konvencijom o pravima djeteta.	1	2	3	4	5
2. Nastavnik s učenicima radi na promicanju ljudskih prava.	1	2	3	4	5
3. Nastavnik svojim primjerom i kroz neposredni rad s učenicima radi na promicanju brige za zdrav okoliš.	1	2	3	4	5

Zbroj bodova (od točke 1. do točke 3.) = 15 : 3 = 5
 [Npr. 5 + 4 + 3 = 12 : 3 = 4 – srednja vrijednost bodova (zaokružiti ispod 4)]

Bodovi: 0 1 2 3 4 5 (zaokružiti)

Obrazloženje:

Profesorica sa svojim učenicima u skladu sa konvencijom o pravima djeteta radi na promicanju brige za zdrav okoliš.

IV. Odgovornost u radu i radna disciplina

1. Nastavnik ne kasni na nastavi sat i ne napušta ga prije vremena.	1	2	3	4	5
2. Nastavnik uredno i pravodobno vodi propisanu pedagošku dokumentaciju.	1	2	3	4	5
3. Nastavnik je redovito nazočan na sjednicama stručnih tijela.	1	2	3	4	5
4. Nastavnik izgrađuje partnerski odnos s učenicima.	1	2	3	4	5
5. Nastavnik je angažiran u vođenju slobodne aktivnosti i sudjeluje u javnim ili školskim nastupima.	1	2	3	4	5

Zbroj bodova (od točke 1. do točke 5.) = 29 : 5 = 4,8
 [Npr. 5 + 4 + 3 + 2 + 5 = 19 : 5 = 3,8 – srednja vrijednost bodova (zaokružiti ispod 4)]

Bodovi: 0 1 2 3 4 5 (zaokružiti)

Obrazloženje:

Profesorica potiče kreativne rezultate u odgojno-obrazovnom radu potažljivo, svesrdno i dovoljno precizno.

V. Suradnja s učiteljima odnosno nastavnicima i roditeljima učenika te predstavnicima društvenoga okruženja škole koji sudjeluju u poboljšanju kvalitete života učenika

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „TRAVNIK“
Školska bb
030 511-059

(Naziv ustanove, adresa i telefonski broj)

KANTON SREDIŠNJA BOSNA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I ŠPORTA

PREDMET: Podatci o izvannastavnom stručnom radu

PODATCI O IZVANNASTAVNOM STRUČNOM RADU

U skladu s člancima 17. i 18. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnog suradnika u osnovnim i srednjim školama u Kantonu Središnja Bosna („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 7/21), vrednuje se uspjehnost izvannastavnog stručnog rada učitelja, nastavnika, profesora i stručnih suradnika u osnovnim i srednjim školama, za zaposlenika

ELMEDINA (SEAD) ALIĆ
 (Ime, ime oca, i prezime)

JMB: XXXXXXXXXX

VSS;
 (stručna sprema zaposlenika)

Bosanski jezik i književnost
 (predmet koji predaje)

Navesti urađene poslove (obavezno priložiti dokaz uz predmetni Obrazac 2 –O2) koji se, u skladu s člankom 17. Pravilnika, vrednuju s **1 bodom**:

a) s 1 bodom za:

1. Održavanje oglednog nastavnog sata za stručni aktiv na školskoj razini:
 - Školska 2020/2021: *Obrnuta učionica: Analiza sintagmi*. Classroom učionica u u stvarnoj učionici kao nastavna metoda. (dokaz: potvrda, priprema za sat, zapisnik pedagoga i GPR za šk. 2020/2021).
2. Predavanje na stručnom skupu na školskoj razini:
 - Školska 2020/2021: Predavanje na Aktivu bosanskog jezika i književnosti: *O prirodi akcenta u našem jeziku / Historijski prikaz akcenta* (dokaz: potvrda, predavanje u pisanoj formi i GPR za šk. 2020/2021).
3. Vođenje stručnoga skupa na školskoj razini:
 Na nivou školske razine nije organiziran stručni skup!
4. Pripremanje tematske izložbe otvorene za javnost:
 - Izložba pod naslovom *Srednjojeikovna Bosna* povodom Dana državnosti Bosne i Hercegovine i priredbe otvorene za javnost u prostorijama škole 2019. Plakate i materijal za izložbu ustupio prof. dr. Emir Durmišević *Kraljevi i kraljice Bosne* (dokaz: potvrda, fotografije i plakati sa izložbe u školi).
 - Izložba postignuća učenika u školskoj godini 2021/2022. povodom *Dana škole* za šk. 2021/2022. (dokaz: potvrda, fotografije i izložbene postavke u holiu škole).

5. Pripremanje javne kulturne manifestacije u školi:

- Pripremanje priredbe povodom Dana škole 2022. godine (dokaz: potvrda, sinopsis, fotografije, GPR za šk. 2021/2022. i stranica MSŠ *Travnik*)
- Pripremanje online priredbe povodom Dana škole 2021. godine (dokaz: videouradak postavljen na stranici MSŠ Travnik, potvrda i GPR za šk. 2020/2021).

6. Vođenje stručnoga aktiva:

- Predsjednica Aktiva bosanskog jezika i književnosti za šk. 2019/2020. (dokaz: potvrda, sveska Aktiva i GPR za šk. 2019/2020).

7. Vođenje izvannastavne aktivnosti:

- Voditeljica literarne sekcije za školsku 2021/2022. školsku godinu (dokaz: potvrda, sveska sekcije i GPR za šk. 2021/2022)
- Voditeljica literarne sekcije za školsku 2020/2021. (dokaz: sveska sekcije i GPR za šk. 2021/2022)
- Voditeljica pravopisne sekcije za školsku 2019/2020. školsku godinu (dokaz: potvrda, sveska sekcije i GPR za šk. 2019/2020).

8. Pripremu i realizaciju okrugloga stola, prezentacije i javne tribine u školi predviđene planiranim godišnjim programom rada škole:

- Prof. dr. Lejla Nakas *Berlinska Aleksandrida* i učenice MSŠ Travnik: Emmina Bahtić, Nedžma Sefer i Dženita Hodžić pod mentorstvom prof. E. Alić održale prezentaciju na Tvrdavi *Stari Grad*, 8. juna 2022. godine (dokaz: Bosanski kulturni krug; facebook.com; objava od 8. 6. 2022, poklon knjiga *Berlinska Aleksandrida* MSŠ *Travnik* prof. Lejle Nakas, potvrda, fotografije)

- Andrićevi dani: Znanstveni tematski dijalog: Edukacijski fakultet Travnik, 2017. godina – okrugli stol na temu: *Priča, pisac, čitalac/čitatelj* (dokaz: potvrda, certifikat, sveska Aktiva za 2017/2018 i GPR za šk. 202017/2018)
- Andrićevi dani: Znanstveni tematski dijalog: Edukacijski fakultet Travnik, 2015. godina – okrugli stol na temu: *Književno djelo Ive Andrića u školskoj lektiri* (dokaz: certifikat, sveska Aktiva za 2017/2018 i GPR za šk. 202015/2016).

10. Mentorstvo učenicima koji sudjeluju u izvanskolskim istraživačkim projektima:

- Andrićevi dani 2019. godine: Radionica za učenike srednjih škola općine Travnik: *Prokleta avlija* Ive Andrića: *O jeziku, priči i pričanju* Gradska biblioteka (dokaz: potvrda, sveska Aktiva, Program Manifestacije i pozivno pismo)
- Aktivno učešće učenika u realizaciji programa Manifestacije *Dani šejha Abdulvehaba Ilhamije Žepčaka* 2019. godine. Tema Manifestacije: *U znaku 830. godina Povelje Kulina bana*. Učenici učestvovali kao voditelji, kao muzička pratnja, kao izlagači o Povelji Kulina bana... (dokaz: Zahvalnica profesorici Alić za realizaciju programa i mentorstvo učenicima)

11. Pripremanje natjecanja na školskoj i općinskoj razini:

- Predsjednica Komisije za ocjenu literarnih radova učenika povodom obilježavanja 21. marta, Dana općine Travnik 2022. godine (dokaz Rješenje br. 01-30-10-198/22-4 i Zahvalnica)

- Predsjednica Komisije za ocjenu literarnih radova povodom obilježavanja 21. marta, Dana općine Travnik 2019. godine (dokaz Rješenje br. 01-34-16-189/19. i Zahvalnica)
- Pripremanje školskog takmičenja iz pravopisa za šk. 2019/2020. godinu (dokaz: potvrda, Ispitni zadaci i GPR za šk. 2019/2020)
- Pripremanje i osvojeno prvo mjesto na školskom takmičenju trećih razreda u Dramskom stvaralaštvu, 21. mart 2022. godine; dramski prikaz romana Vitomira Vitezovića: *Šešir profesora Koste Vujića* (dokaz: diploma, videouradak, fotografije, GPR za šk. 2021/2022).
- Pripremanje i osvojeno prvo mjesto na školskom takmičenju trećih razreda u Dramskom stvaralaštvu, 21. mart 2018. godine; dramski prikaz romana Antoana de Saint-Egziuperija: *Mali princ* (dokaz: diploma, fotografije, GPR za šk. 2021/2022).

12. Organiziranje pedagoške naobrazbe roditelja i učenika kroz radionice:

- Stručna tema za roditelje na pod naslovom *Kako kontrolisati ljutnju, izgradnja samopouzdanja kod djece* šk. 2021/2022. (dokaz: potvrda, dnevnik III5, GPR za šk. 021/2022).

13. Sudjelovanje u radu povjerenstva na razini škole:

- Članica Komisije / Povjerenstva za ocjenjivanje, napredovanje i stjecanje zvanja mentor, savjetnik i viši savjetnik, šk. 2021/2022. godina (dokaz: Odluka Nastavničkog vijeća i direktora škole; Odluka br. 1020/21)
- Članica Komisije za provođenje javnog poziva i najpovoljnije ponude za maturalu ekskurziju šk. 2021/2022. (dokaz: Rješenje br. 723/22)
- Članica Komisije za polaganje maturálnih ispita za šk. 2021/2022. (dokaz: potvrda, GPR za šk. 2021/2022)
- Članica Komisije na školskom takmičenju četvrtih razreda na temu *Slika moje generacije* za šk. 2021/2022. (dokaz: potvrda, GPR za šk. 2021/2022).

14. Mentorstvo učenicima koji osvoje jedno mjesto od prva tri mjesta na natjecanjima na razini općine:

- Dženita Strukan, prvonagrađeni literarni rad na konkursu Općine Travnik: *Međunarodni dan borbe protiv korupcije* 2019/2020. (dokaz: diploma)
- Belma Bešlić prvonagrađeni rad Općine Travnik povodom 22. oktobra: 75. godina oslobođenja Travnika u Drugom svjetskom ratu 2019. (dokaz: diploma, sveska Aktiva).
- Lamija Maglić prvonagrađeni literarni rad na Konkursu za najbolji literarni rad *Dani šejha Abdulvehhaba Ilhamije Žepčaka 2018. godine* (dokaz: sveska Aktiva, diploma)
- Enesa Hrustić, drugonagrađeni literarni rad na Konkursu za najbolji literarni rad *Dani šejha Abdulvehhaba Ilhamije Žepčaka 2018. godine* (dokaz: diploma)
- Dženita Strukan trećenagrađeni literarni rad na Konkursu za najbolji literarni rad *Dani šejha Abdulvehhaba Ilhamije Žepčaka 2018. godine* (dokaz: diploma)
- Belma Bešlić prvonagrađeni rad Općine Travnik povodom 22. oktobra: 75. godina oslobođenja Travnika u Drugom svjetskom ratu 2019. (dokaz: diploma, sveska Aktiva).

15. Inovativnost u radu:

- Veseli čas u školi; korelacija JU za predškolski odgoj i obrazovanje obdanišće *Travnik*, školske biblioteke, profesorice bosanskog jezika i književnosti E. Alić i učenika III1 opće gimnazije; tema *Veziriv slon; nikada nije rano i nikada nije kasno početi sa obrazovanjem*. (dokaz: stranica MSS *Travnik* i fotografije)

- Prezentacije školskih lektura učenika; rad u grupama, postavljene na classroom učionice (dokaz: power-point prezentacije).

UKUPNI BROJ BODOVA: 13 (33)

Navesti urađene poslove (obvezno priložiti dokaz uz predmetni Obrazac 2 – O2) koji se, u skladu s člankom 17. Pravilnika, vrednuju s 2 boda:

b) s 2 boda za:

2. Predavanje na stručnom skupu na općinskoj ili kantonalnoj razini:

- Naučna konferencija *Nematerijalna kulturna baština Travnika i okoline* mart 2022. godine: *Gramatičke i leksičke odlike govora Travnika s kraja XIX stoljeća / Ikavski govor Travnika* (dokaz: Zbornik sažetaka izlagača i link na YouTube kanalu: <https://www.youtube.com/watch?v=FQ7Z9SvC00o>)

- Promocija knjige: Alić, A. *Akcenat u standardnom bosanskom jeziku* povodom *Dana općine Travnik* U Zavičajnom muzeju *Travnik*, 16. marta 2018. godine (Internet portal *Travnički.INFO*, pozivnice, plakati, fotografije, videouradak).

4. Mentorstvo pripravniku:

- Žerić Lejla, Rješenje o imenovanju mentora, broj 230/16; 2016.
- Destanović Ismar, Potvrda o mentorstvu, broj 334/15.
- Arifović Adela, Potvrda o mentorstvu, broj 334/ 15.

5. Organiziranje natjecanja i sudjelovanje u radu organizacijskoga odbora ili stručnoga povjerenstva za natjecanje, susrete i smotre na kantonalnoj razini:

- Članica Komisije za ocjenu literarnih radova učenika osnovnih škola Srednjobosanskog i Unsko-sanskog kantona povodom obilježavanja 7. Korpusa ARBiH 2019. godine; predsjednik Organizacionog odbora *Tahir Lendo* (dokaz: Potvrda koja se izdaje na osnovu službene evidencije, u svrhu ocjene nastavnika, br. 43-4/19 i Zahvalnica).

- Članica Komisije za ocjenu literarnih radova učenika osnovnih škola Srednjobosanskog i Unsko-sanskog kantona povodom obilježavanja 7. Korpusa ARBiH 2018. godine; predsjednik Organizacionog odbora *Tahir Lendo* (dokaz: Potvrda koja se izdaje na osnovu službene evidencije, u svrhu ocjene nastavnika, br. 30/18 i Zahvalnica).

6. Objavljivanje stručnoga rada u stručnom časopisu ili listu:

- *Saznanje* stručni časopis Filozofskog fakulteta Univerziteta u Zenici, br. 2/2020, ISSN 2744-1210, Zenica 2020. str. 80-92: E. Alić i S. Ledić *Silazni naglasci na unutrašnjim slogovima srednjoškolskih učenika u Travniku: Naporedni prikaz za hrvatski i bosanski jezik*. (dokaz: stručni časopis).

7. Sudjelovanje u provođenju istraživanja u oblasti odgoja i obrazovanja za koje je Ministarstvo dalo saglasnost:

- Suglasnost za anketiranje učenika u Srednjoj školi *Nikola Šop* u Jajcu i Srednjoj tehničkoj školi *Bugojno*, 2019. godine u oblasti metodike i doktorskoga rada: *Poučavanje akcenaške norme hrvatskoga i bosanskoga jezika u srednjoškolskoj nastavnoj teoriji i praksi*.
Anketne upitnike odobrilo Stručno povjerenstvo za ocjenu teme Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu uz odobrenje ministra Bojana Domića. (dokaz: Suglasnost br. 03-38-66/2019-145 Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta).

9. Mentorstvo učenicima koji osvoje jedno mjesto od prva tri mjesta na kantonalnim natjecanjima:

- Nedžma Sefer prvo mjesto na Konkursu za literarne radove *Dani Nikole Šopa* u Jajcu 2021. (dokaz: diploma učenice).

10. Sudjelovanje u radu povjerenstva čije članove imenuje Ministarstvo:

- Rješenje o imenovanju savjetnika za stručno-pedagoški nadzor u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu za 2022. godinu za predmet Bosanski jezik i književnost (broj 03-34-237/22-123) (dokaz: Rješenje)
- Rješenje o imenovanju savjetnika za stručno-pedagoški nadzor u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu za 2015. godinu za predmet Bosanski jezik i književnost (broj 03-38-518/15-39) (dokaz: Rješenje)
- Član komisije (treći član komisije) za polaganje stručnog ispita pripravnici Lejli Žerić (dokaz: Izvještaj o rezultatima stažiranja pripravnika predat u Kanton, Rješenje broj 230/16; 2016).

UKUPNI BROJ BODOVA: 14 (26)

Navesti urađene poslove (obavezno priložiti dokaz uz predmetni Obrazac 2 – O2) koji se, u skladu s člankom 17. Pravilnika, vrednuju s 3 boda:

c) s 3 boda za:

1. Mentorstvo učenicima:

- Lamija Maglić, prvonagrađeni literarni rad Inicijative mladih za ljudska prava Antifa šk. 2021/2022. (dokaz: stranica MŠŠ Travnik i diploma)

- Lamija Maglić, nagrađeni literarni rad Ambasade Bosne i Hercegovine u Pragu šk. 2021/2022. (dokaz: stranica Ambasade, stranica MŠŠ *Travnik*, Internet portal *Travnički.INFO* i nagrađeni rad).
2. Sudjelovanje u izradi brošura i publikacija:
 - *Vodič za nastavnike: Standard zanimanja*, (2018) Radna grupa za obrazovanje i profesionalni razvoj nastavnika / Ekspertni tim za izradu Standarda i Vodiča (dokaz: brošura u Ministarstvu, školama).
4. Sudjelovanje u projektima vladinih i nevladinih organizacija važnih za školu:
 - Članica Predmetne grupe za eksternu maturu u okviru EU projekta *Razvoj Kvalifikacijskog okvira za opšte obrazovanje; Razumijevanje koncepta eksterne mature, dizajn ispitnih specifikacija, formulisane ispitnih materijala, bodovanje i ocjenjivanje učenčkih radova* na preporuku Ministarstva obrazovanja predstavnik za Srednjobosanski kanton, 2017. (dokaz: certifikat)
 - Članica Radne grupe za obrazovanje i profesionalni razvoj nastavnika u sklopu EU projekta *Razvoj Kvalifikacijskog okvira za opšte obrazovanje; Izrada standarda zanimanja*, na preporuku Ministarstva obrazovanja predstavnik za Srednjobosanski kanton, 2017. (dokaz: certifikat)
 - Članica Slavističkog komiteta i Projekta *Bosanskohercegovački lingvistički atlas* od 2015. godine pa nadalje; dok se ne završe svi predviđeni tomovi: fonetika, morfologija... (dokaz: potvrda).
5. Stručnu prezentaciju istraživačkoga rada iz oblasti odgoja i obrazovanja na kantonalnoj i višoj razini:
 - Naučna konferencija *Razvoj lingvističke bosnistike* Institut za jezik, mart 2022. *Podučavanje akcencijskoj normi – iskustva iz nastavne prakse* (dokaz: pozivno pismo, plakat sa imenima izlagača, sažetak izlaganja, stranica Instituta za jezik: <https://m.facebook.com/izj.unsa.ba/>)
 - Humski dani poezije: Petnaesti ikavski skup: Filološki pogledi: *Ikavski govor Travnika i okolice*, listopad 2021. godine (dokaz: plakat sa naslovima radova izlagača i priznanje).
6. Recenzija udžbenika, stručne knjige ili priručnika koji se koriste u odgojno-obrazovnom sustavu:
 - Halilović, S. (2017) *Pravopis bosanskoga jezika*, Drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje. Recenzija: Pravopisna komisija: Alić, E. i drugi. (dokaz: Pravopis bosanskoga jezika)
 - Karakaš, S. i Antonić, B. (2017) *Epidemiologija ishrane*, Lektor: Alić, E. (dokaz: navedena knjiga)

- Hodžić, J. i Kršo, A. (2020) *Bosanski akcenatski priručnik*, Univerzitet u Sarajevu, Institut za jezik, Citirani autori: Alić, E. (dokaz: navedeni priručnik)
- Članica redakcijskog kolegija časopisa „Divan“ i korektore časopisa (dokaz: navedeni časopis).

9. Rad s darovitim učenicima:

- Lamiya Maglić uz mentorstvo profesorice Alić samostalno održala tematski čas o Ivi Andriću: *Ivo Andrić u školskoj biblioteci*: čas održan u muzeju Rodna kuća Ive Andrića, otvoreno za javnost i učenike srednjih škola, 19. oktobar 2021. godine (dokaz: Program manifestacije 2021, Internet portal *Travnički INFO*, stranica *MSŠ Travnik*, fotografije...)
- Faris Filipović: odlično ocijenjen maturalni rad *Poriijeklo riječi u bosanskom jeziku*, mentorstvo prof. Alić i priprema skraćene verzije rada za časopis *Divan*, šk. 2021/2022. godina (dokaz: maturalni rad, rad u *Divanu* izlazi krajem godine)
- Priprema učenika za pisanje eseja i motivacijskih pisama, pisanje preporuka za dodjelu stipendija na inozemnim fakultetima. (dokaz: učenčki eseji, pismene preporuke za učenike: Omelu Gigolaj, Dženitu Strukan, Melisu Alibegović, Dženitu Hozić...)

UKUPNI BROJ BODOVA: 18 (45)

Navesiti urađene poslove (obvezno priložiti dokaz uz predmetni Obrazac 2 – O2) koji se, u skladu s člankom 17. Pravilnika, vrednuju s 4 boda:

d) s 4 boda za:

1. Autorstvo:

- Alić, E. (2017). *Akcenat u standardnom bosanskom jeziku*. Sarajevo: Biblioteka Bosnistika. Izdavač: Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke i Slavistički komitet. (dokaz: knjiga u Ministarstvu, školama i biblioteci, fakultetima...)
- *Bosanskohercegovački lingvistički atlas 1: Fonetika*, Izdavač: Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, Mostar; Institut za jezik, Sarajevo i Slavistički komitet, Sarajevo 2021. Saradnica na izradi Atlasa (dokaz: Atlas)

2. Istraživački rad iz struke:

- Treći bosanskohercegovački slavistički kongres, Zbornik radova / Lingvistika, Knjiga 3, *Gramatičke i leksičke odlike govora Travnika s kraja XIX stoljeća* (dokaz: Zbornik, 2022)
- Osmi naučno-stručni skup *Nauka i suvremenost*, Univerzitet u Zenici Filozofski fakultet, Lingvistika: Elmedina Alić, Sanja Ledić *Silazni akcenti na umulrašnjim slogovima u govoru učenika u Travniku* objavljeni istraživački rad iz struke (dokaz: link na YouTube kanalu: <https://youtu.be/FuHrUFlxUN>)

- *Akcentaske alternacije u standardnom bosanskom jeziku*, magistranski rad, Filozofski fakultet, Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik, Sarajevo (dokaz: magistranski rad, br. 604/2016, Sarajevo, 2016)
- Zbornik radova / Lingvistika, Knjiga 1, *Govor Travrnika krajem XIX stoljeca* (dokaz: zbornik)
- Zbornik radova / Andrić Initiative, Institut für Slawistik-Universität Graz, *Orientalizmi u pripovijeci „Put Alije Derzeleza.“* (dokaz: Zbornik)
- *Poučavanje akcentaske norme hrvatskoga i bosanskoga jezika srednjoškolskoj nastavnoj teoriji i praksi*, doktorski rad u pripremi, Filozofski fakultet u Zagrebu: Poslijediplomski doktorski studij lingvistike. (dokaz: Odluka o imenovanju Povjerenstva 3804-400-18-2)

4. Stručna prezentacija istraživačkoga rada:

- 14. Znanstveni skup o hrvatskim dialektima, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, prosinac 2021. *Silazni naglasci na unutrašnjem slogu u govoru Travrnika* (dokaz: pozivno pismo, uplata kotizacije, Program i knjižica sažetaka izlagača Odbora za dialektologiju Razreda za filološke znanosti HAZU, Zavod za lingvistička istraživanja u Zagrebu)
- Simpozijum „Austroungarski period I. Andrića“ Institut für Slawistik der Karl-Franzens Universität Graz, *Orientalizmi u pripovijeci Put Alije Derzeleza*. (dokaz: pozivno pismo i sažetak izlaganja)
- Prvi bosanskohercegovački slavistički kongres na Filozofskom fakultetu u Sarajevu, *Fonetsko-fonološke osobenosti govora Travrnika krajem XIX stoljeca*. (dokaz: pozivno pismo i sažetak izlaganja)

5. Sudjelovanje u svojstvu istraživača u znanstveno-istraživačkom projektu:

- Članica bosanskohercegovačke radne grupe za izradu međunarodnog projekta Općeslavenskog lingvističkog atlasa / OLA. (od 2015. godine pa do okončanja Općeslavenskog lingvističkog atlasa - dokaz: potvrda).

UKUPNI BROJ BODOVA: 16 (48)

SVEUKUPNI BROJ BODOVA: 61 (152)

Travrnik, 22. 6. 2022. godine
(mjesto)

Povjerenstvo

[Ime i prezime (potpis)]

[Ime i prezime (potpis)]

[Ime i prezime (potpis)]

[Ime i prezime (potpis)]

[Ime i prezime (potpis)]

M. P.

[Ime i prezime (potpis)]

Ravnatelj

Imenovana je upoznata s ocjenom dana 22. 6. 2022. godine u 12 sati.

Elmedina [Ime i prezime (potpis)]

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „TRAVNIK“
Školska bb
030 511-059

(Naziv ustanove, adresa i telefonski broj)

KANTON SREDIŠNJA BOSNA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I ŠPORTA

PREDMET: Podatci o stručnom osposobljavanju i usavršavanju učitelja, nastavnika, profesora i stručnih suradnika u osnovnim i srednjim školama

PODATCI O STRUČNOM OSPOSOBLJAVANJU I USAVRŠAVANJU
UČITELJA, NASTAVNIKA, PROFESORA I STRUČNIH SURADNIKA
U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA

U skladu s člancima 19., 20. i 21. Pravilnika o ocjenjivanju, napredovanju i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnog suradnika u osnovnim i srednjim školama u Kantonu Središnja Bosna („Službene novine Kantona Središnja Bosna“, broj 7/21), vrednuje se stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika

ELMEDINA (SEAD) ALIĆ JMB: ██████████ 1
 (Ime, ime oca, i prezime)

VSS Bosanski jezik i književnost
 (stručna sprema zaposlenika) (predmet koji predaje)

1. Sudjelovanje u stručnom osposobljavanju i usavršavanju koje organizira kantonalno Ministarstvo obrazovanja, znanosti, mladih, kulture i športa ili odgojno-obrazovna ustanova

redovito
 (redovito, povremeno, izostaje)

Navesiti u kojim je oblicima stručnoga osposobljavanja i usavršavanja zaposlenik sudjelovao, mjesto i vrijeme njihova održavanja te broj i naziv dokumenta/potvrde koji to dokazuje (obvezno priložiti dokaz uz predmetni **Obrazac 3 – O3**):

1. Seminar obuke za Stručno-pedagoški nadzor u Kantonu Središnja Bosna / Srednjobosanskom kantonu, mart 2022, (dokaz: rješenje broj: 234-237/22-123, 9. 3. 2022)
2. Seminar obuke privremenih savjetnika u OŠ „Travnik“ u Travniku, mart 2015, (dokaz: rješenje broj: 03-38-518/15-39, 5. 5. 2015)
3. EMIS – upute za razrednike, unos podataka za izdavanje svjedodžbi 26. 5. 2022. (dokaz: online obuka i potvrda)
4. Obuka za korištenje ZOOM aplikacije (18. 3. 2020, potvrda)
5. Radionica za Google učionice (18. 3. 2020, potvrda)
6. Stručno usavršavanje nastavnika *Sigurnost djece u digitalnom okruženju i školska nastava* 22. 5. 2019. (dokaz: potvrda br. 03-38-sl./19)
7. Edukativne radionice na temu *Eliminacija nasilja u obitelji, trgovina ljudima i nasilje nad djecom u Bosni i Hercegovini* u trajanju od 6 sati, (dokaz: certifikat)
8. Prva/druga radionica radne grupe za obrazovanje i profesionalni razvoj nastavnika/ca; od 01. do 03. jula 2015. godine, Konjic (dokaz: pozivno pismo, certifikat)

9. Treća radionica radne grupe za obrazovanje i profesionalni razvoj nastavnika /ca; od 15. do 16. septembra 2015. godine, Banja Luka (dokaz: pozivno pismo, certifikat)
10. Četvrta radionica radne grupe za obrazovanje i profesionalni razvoj nastavnika/ca; od 02. do 04. 12. 2015. godine, Vlašić (dokaz: pozivno pismo, certifikat)

2. Sudjelovanje u stručnom osposobljavanju i usavršavanju koje provode stručne ustanove, kantonalni stručni aktivni i drugi

1. Naučna konferencija *Razvoj lingvističke bosništike* Institut za jezik, mart 2022. (dokaz: pozivno pismo stranica *Instituta za jezik*: [https://m.facebook.com/ https://izj.unsa.ba/](https://m.facebook.com/https://izj.unsa.ba/))
2. Petnaesti ikavski skup: Filološki pogledi: *Ikavski govor Travnik i okolice*, listopad 2021. godine (dokaz: priznanje)
3. Osmi naučno-stručni skup Filozofskog fakulteta Univerziteta u Zenici, 28. i 29. 5. 2020. godine (dokaz: pozivno pismo)
4. Obuka za voditelje programa stručnog usavršavanja za primjenu Standarda zanimanja u funkciji profesionalnog razvoja nastavnika u trajanju od 12 sati 2017. godine (dokaz: certifikat)
5. Petnaesti ikavski skup: Filološki pogledi: *Ikavski govor Travnik i okolice*, listopad 2021. godine (dokaz: priznanje).
6. Akademija nauka i umjetnosti u Bosne i Hercegovine: Međunarodni naučni skup *Leksikografski postupak u različitim tipovima referentnih djela* 27. i 28. 5. 2022. godine (dokaz: pozivno pismo)
7. Naučna konferencija *Nematerijalna kulturna baština Travnik i okoline* mart 2022. godine (dokaz: pozivno pismo)
8. Međunarodna konferencija „Općeslavenski lingvistički atlas“ održana u Hrvatskoj, Hrvatska Akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za lingvistička istraživanja, od 19. do 24. listopada 2015. godine (dokaz: pozivno pismo i potvrda)
9. Treća međunarodna znanstvena konferencija u oblasti jezika i književnosti, 7. 11. 2015. godine, Edukacijski fakultet Univerziteta u Travniku; (dokaz: certifikat)
10. Okrugli sto o razvoju Standarda zanimanja za nastavničku profesiju u okviru Projekta Razvoj kvalifikacijskog okvira za nastavničku profesiju, 11. novembra 2015, Sarajevo- Hotel *Sarajevo* (dokaz: pozivno pismo, certifikat)

redovito
(redovito, povremeno, izostaje)

Navesti u kojim je oblicima stručnoga osposobljavanja i usavršavanja zaposlenik sudjelovao, mjesto i vrijeme njihova održavanja te broj i naziv dokumenta/potvrde koji to dokazuje (**obavezno priložiti dokaz uz predmetni Obrazac 3 – O3**):

1. Lideri online nastave: Tematske jedinice: planiranje interaktivne online nastave, online ocjenjivanje, korištenje alata, aplikacija i platformi za uspješno online učenje, 3. 8. 2020. (dokaz: certifikat)
2. Stručno usavršavanje: *O prirodi akcenta u našem jeziku* (dokaz: rad u pisanoj formi i potvrda)
3. Stručno usavršavanje: *Akcentanske alternacije* (dokaz: rad u pisanoj formi i potvrda)

4. Članica redakcijskog kolegija časopisa „Divan“ i korekture časopisa (dokaz: navedeni časopis)
5. Utvrđivanje i usklađivanje elemenata za svaki predmet u skladu sa čl. 7 Pravilnika o ocjenjivanju: Pravilnik o ocjenjivanju - izrada na nivou Aktiva bosanskog jezika i književnosti (dokaz: Pravilnik za bosanski jezik i književnost za MSŠ *Travnik*)
6. Izrada nastavnih planova za online nastavu za predmet Bosanski jezik i književnost, mart 2019/2020. (dokaz: Nastavni planovi, potvrda)
7. Obrazovanje i obuka – Evropska komisija
http://ec.europa.eu/education/policy/index_hr.htm
8. EC – Nastavnička struka
http://ec.europa.eu/education/policy/school/teacher-training_hr.htm
9. OBAD – Online baza doktoranada Sveučilišta u Zagrebu; Hrvatska znanstvena bibliografija (CROSBİ)
<https://doktorski.unizg.hr/>, <https://www.bib.irb.hr/>.

3. Iskaz zaposlenika

U postupku provedenom u skladu sa odredbama Pravilnika o ocjenjivanju i napredovanju nastavnika u osnovnim i srednjim školama (Službene novine Kantona Središnja Bosna broj 9/13) utvrđeno je da ispunjavam uvjete za napredovanje i stekla sam zvanje *Nastavnik savjetnik* 2017. godine (Rješenje broj 03-38-1154/17-14, 2017. godine). Smatram da obrazovanje i stručno usavršavanje nastavnika nikada ne smije završiti, ono traje dok traje i radni odnos. Stoga i u ovom ciklusu ocjenjivanja prilažem potrebnu dokumentaciju i nadam se daljem napredovanju.

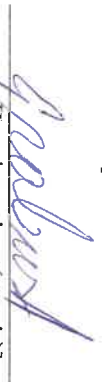
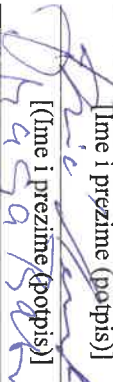
E. Alić

4. Vrednovanje sveukupnog stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika

_____ redovito
(redovito, povremeno, izostaje)

Travnik _____, 22. 6. 2022. godine
(mjesto)

Povjerenstvo

 [Ime i prezime (potpis)]
 [Ime i prezime (potpis)]
 [Ime i prezime (potpis)]
 [Ime i prezime (potpis)]
[Ime i prezime (potpis)]

 Ravnatelj
[Ime i prezime (potpis)]

Imenovana je upoznata s ocjenom dana 22. 6. 2022. godine u 12 sati

 [Ime i prezime (potpis)]

112

d)2

OBJAVLIVANJE ZBORNIKA ILI ISTRAŽIVAČKOG RADA IZ STRUKE KOJI
PRIDONOSI UNAPREĐENJU ODGOJNO–OBRAZOVNOG PROCESA

U prilogu:

- naslovna strana zbornika *Bosanskohercegovački slavistički kongres III, 2022.*
- sadržaj sa naslovom rada i imenom i prezimenom

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

21) 2

Bosanskohercegovački slavistički kongres

Zbornik radova
(knjiga I)

Sarajevo, 2022.

Sadržaj

Predgovor	7
I. Historija jezika: Jezik spomenika pismenosti	9
Mehmed Karadža: Pisar Evandela iz Dovolje	11
Tanija Kustović: <i>Matka po Matiju</i> u hrvatskoglagoljskim i ćiriljskim tekstovima (na primjeru <i>Pavskog zbornika Code Slave 73, Hrvatica misala</i> i <i>Hvalova zbornika</i>)	23
Vedad Muhadžić: Jezici uzusi u različitim izdanjima Sarajlićeve priповijesti <i>Razija</i>	37
Erma Kačić-Kurić: Celverocvandelje iz <i>Hvalovu zbornika</i> u svjetlu nekih tekstovno-leksikalnih osobnosti	59
II. Temе iz diјalektologije	
Azra Ahmetpahić-Pelto: Sintaksiski ton <i>Bosanskohercegovačkog lugačističkog</i> <i>afliasa</i> : izazov i imperativ	75
Elmedina Alić: Gramatičke i leksičke odlike govora Travnička s kraja XIX. stoljeća	85
Enisa Bairaktarević: Brojevi u niekavskošćakavskom govoru Sarajeva	99
Helena Grochola-Szczepanek: A Dialectal Corpus – a Modern Methodology of Archiving Speech of Rural Regions	111
Senahid Halilović: Govori Ključnja, Olova i okolice krajem XIX vijeka	125
III. Bosanski, hrvatski, srpski jezik u nastavnoj praksi u Bosni i Hercegovini i svijetu	
Jekena Cvitanušić: Jezikna integracija izbjeglica u Hrvatskoj: dva primjera dobre prakse	139

O autorici

Elmedina Alić rođena je 16. 12. 1971. u Travniku. U rodnom gradu završila je osnovnu i srednju školu. Diplomirala je na Pedagoškoj akademiji u Zenici 1997. godine. Na Odsjeku za bosanski, hrvatski i srpski jezik Filozofskog fakulteta u Sarajevu diplomirala je 2007. godine. Na Postdiplomskom studiju iz lingvističkih disciplina na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu 5. 5. 2016. godine stekla je zvanje magistricе lingvističkih nauka. Upisana je na doktorske studije u oblasti lingvističke na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Radila je kao nastavnica deset godina u osnovnim školama u Travniku i okolini, a od 2007. radi kao profesorica bosanskog jezika i književnosti u Mješovitoj srednjoj školi "Travnik". Od školske 2015/2016. privremena je savjetnica za bosanski jezik pri Ministarstvu za obrazovanje Srednjobosanskog kantona u Travniku. Članica je redakcijskog kolegija časopisa "Divan". Saradnica je na projektu "Bosanskohercegovački lingvistički atlas". Objavila je nekoliko radova iz oblasti skohercegovackog jezika ("Prosvjetni list", Sarajevo; "Bosanskohercegovački glasnik", Oslo; Zbornik Instituta za slavistiku, Grac; Prvi bosanskohercegovački slaviistički kongres, Sarajevo; Zbornik radova Edukacijskog fakulteta, Travnik). Sudjelovala je na naučnim skupovima u BiH, Hrvatskoj i Austriji.

Sadržaj

I.	Uvod	5
1.	Predmet i cilj rada	5
2.	Grada, izvori i način obrade	5
3.	Akcenatski sistem u bosanskom jeziku	5
4.	Historijski razvoj akcenta (dijahronijski prikaz)	5
5.	Prenošenje akcenta	5
6.	Opisi novostokavskih akcenata	1
7.	Raspodjela akcenata i dužina u standardnom bosanskom jeziku	1
II.	Akcenat pojedinih vrsta riječi	1
1.	Akcenat imenica	1
1.1.	Akcenat imenica <i>a</i> -vrste	1
1.1.1.	Imenice muškog roda	1
1.1.1.1.	Imenice muškog roda s -ø u Njld.	1
1.1.1.2.	Imenice muškog roda s -o i -e u Njld.	3
1.1.2.	Imenice srednjeg roda	3
1.1.2.1.	Imenice srednjeg roda s -o i -e u Njld.	3
1.1.2.2.	Imenice srednjeg roda s -ø u Njld.	3
	(jednakosložne imenice)	
	(nejednakosložne imenice)	3
1.2.	Akcenat imenica <i>e</i> -vrste	3
1.3.	Akcenat imenica <i>i</i> -vrste	4
2.	Akcenat pridjeva	5
2.1.	Akcenat neodređenog pridjevskeg vida	5
2.2.	Akcenat određenog pridjevskeg vida	5
2.3.	Akcenat komparativa i superlativa	5
2.4.	Akcenatski tipovi pridjeva	5

152	2. Akcenatske alternacije	152
152	3. Morfološko-akcenatski tipovi u <i>Gramatici bosanskoga jezika</i>	152
155	4. Na kraju	155
156	Izvori i literatura	156
158	Sažetak	158
160	Summary	160
162	Резюме	162
165	Predmetni indeks	165
179	O autorici	179

74	3. Akcenat zamjenica	74
74	3.1. Nepromjenjivi tipovi	74
81	3.2. Promjenjivi tipovi	81
89	4. Akcenat brojeva	89
89	4.1. Nepromjenjivi tipovi	89
96	4.2. Promjenjivi tipovi	96
100	5. Akcenat glagola	100
100	5.1. Infinitiv	100
101	5.2. Present	101
103	5.3. Aorist	103
104	5.4. Imperfekt	104
104	5.5. Glagolski prilog sadašnji	104
105	5.6. Glagolski prilog prošli	105
105	5.7. Glagolski pridjev radni	105
106	5.8. Glagolski pridjev trpni	106
107	5.9. Imperativ	107
107	5.10. Mjesto akcenatske dužine u glagolski oblicima	107
108	5.11. Akcenatski tipovi u glagola	108
111	5.11.1. Akcenatski tipovi u glagola druge do šeste vrste	111
131	5.11.2. Akcenatski tipovi u glagola prve vrste	131
139	6. Akcenat nepromjenjivih vrsta riječi	139
139	6.1. Akcenat priloga	139
143	6.2. Akcenat prijedloga	143
144	6.3. Akcenat riječi	144
144	6.4. Akcenat veznika	144
145	III. Zaključak	145
145	1. Akcenatski tipovi	145
145	1.1. Nepromjenjivi akcenatski tip	145
146	1.1.1. Nepromjenjivi dugouzlazni akcenat	146
148	1.1.2. Nepromjenjivi kratkouzlazni akcent	148
148	1.1.3. Nepromjenjivi dugosilazni akcent	148
148	1.1.4. Nepromjenjivi kratkosilazni akcent	148
149	1.2. Promjenjivi akcenatski tip	149
149	1.2.1. S promjenom tona	149
149	1.2.2. S promjenom trajanja	149
149	1.2.3. S promjenom tona i trajanja	149
150	1.2.4. S promjenom mjesta	150
150	1.2.5. S promjenom mjesta i tona	150

d)1

AUTORSVO / KOAUTORSVO UDŽBENIKA ILI DRUGE STRUČNE KNIGE U VEZI S
NASTAVOM, AKO JE TO PRIHVAĆENO NA PODRUČJU KANTONA I NA ŠIREM
PODRUČJU

U prilogu:

- naslovna stranica knjige
- ISBN 978-9958-648-15-1 (Slavistički komitet)
- ISBN 978-9958-11-137-2 (Federalno ministarstvo)

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

2)

OBRAZAC 2 – 02

POSLOVI U SKLADU SA ČLANKOM 17. PRAVILNIKA (I SMJERNICAMA),

VREDNOVANJE S 4 BODA

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije

[Signature]
Draša Rakitić
Pomoćnik

[Signature]
potpis direktora

SENAHID HALILOVIC

PRAVOPIS BOSANSKOGA JEZIKA

Drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje

Sarajevo, 2017.

ČETVRTAK, 3. MART 2022.

14.30–16.15 TEMATSKA SEKCIJA

Savremena bosanska leksikologija i leksikografija

(u spomen na Aliju Isakovića i Ismeta Smailovića)

- **Dr. Amela Šehović:**
 - Standardološka leksikografija u bosanskom jeziku: stanje i perspektive
- **Dr. Tarik Čušić:**
 - Bosanska terminološka leksika
- **Dr. Samra Mujanović i Haris Čatović, MA:**
 - Dijalektoški rječnici u bosnistici
- **Dr. Azra Hodžić-Čavkić:**
 - O dosadašnjem proučavanju bosanske frazeologije
- **Dr. Indira Šabić:**
 - Dosadašnja i buduća onomastička istraživanja bosanskog srednjovjekovlja
- **Dr. Nihada Ibršimović:**
 - Mehmed-beg Kapetanović Ljubušak i onomastička istraživanja u BiH
- **Dr. Amira Turbić-Hadžagić i dr. Denita Haverić:**
 - Izvori za proučavanje bosanskohercegovačke antroponimije

16.15–16.30 RASPRAVA

PETAK, 4. MART 2022.

10.00–11.45 TEMATSKA SEKCIJA

Normativna pitanja u bosnistici (u sjećanje na Ibrahima Čedića)

- **Dr. Emira Mešanović-Meša:**
 - Principska pitanja upotrebe različitih normi u jeziku administracije u Bosni i Hercegovini
- **Dr. Edin Šator:**
 - Tradicija pravopisa i načela razvoja bosanske pravopisne norme
- **Mr. Elmedina Alić:**
 - Podučavanje akcenatskoj normi—iskustva iz nastavne prakse
- **Dr. Jasmin Hodžić:**
 - Akcentatski dubleti u bosanskom jeziku kao pitanje normativne akcentuacije
- **Dr. Elma Durmišević:**
 - Mjesto univerbacije u budućim bosanskim normativnim priručnicima
- **Mr. Zenaida Karavdić:**
 - Odnos dijalekatske i normativne sintakse u bosanskom jeziku
- **Elmira Resić, MA:**
 - Pravilno i nepravilno u sintaksi bosanskog jezika

11.45–12.00 RASPRAVA

12.00–13.00 ZAKUSKA

PETAK, 4. MART 2022.

10.00–11.45

TEMATSKA SEKCIJA

Normativna pitanja u bosnističl (u čast Ibrahimu Ćediću)

- **Dr. Emira Mešanović-Meša:**
Principijska pitanja upotrebe različitih normi u jeziku administracije u Bosni i Hercegovini
- **Dr. Edim Šator:**
Tradicija pravopisa i načela razvoja bosanske pravopisne norme
- **Mr. Elmedina Alić:**
Podučavanje akcenatskoj normi – iskustva iz nastavne prakse
- **Dr. Jasmin Hodžić:**
Akcenatski dubleti u bosanskom jeziku kao pitanje normativne akcentuacije
- **Dr. Elma Durmišević:**
Mjesto univerbacije u budućim bosanskim normativnim priručnicima
- **Mr. Zenaida Karavdić:**
Odnos dijalekatske i normativne sintakse u bosanskom jeziku
- **Elmira Resić, MA:**
Pravilno i nepravilno u sintaksi bosanskog jezika

11.45–12.00

RASPRAVA

12.00–13.00

PAUZA

13.00–15.00

TEMATSKA SEKCIJA

Jezičke vještine i razvoj govora u kontekstu cjeloživotnog učenja i novog pristupa obrazovanju (povodom Međunarodnog dana logopedije)

- **Dr. Haris Memišević:**
Lingvistički i kognitivni prediktori čitanja
- **Dr. Sead Nazibegović i dr. Bernes Aljukić:**
Čitanje u nastavi maternjeg jezika i književnosti
- **Dr. Bernes Aljukić:**
Automatizirano vrednovanje postignuća u nastavi maternjeg jezika i književnosti
- **Dr. Alica Arnaut:**
Jezička pismenost u svjetlu kurikularne reforme
- **Dr. Muljalm Kačka:**
Smetnje u razvoju govora kod djece
- **Belmin Šabić, MA:**

PETAK, 4. MART 2022.

13.00–15.00 TEMATSKA SEKCIJA

**Jezike vještine i razvoj govora
u kontekstu cjeloživotnog učenja i novog pristupa obrazovanju
(povodom Međunarodnog dana logopedije)**

- **Dr. Haris Memišević:**
Lingvistički i kognitivni prediktori čitanja
- **Dr. Sead Nazibegović i dr. Bernes Aljukić:**
Čitanje u nastavi maternjeg jezika i književnosti
- **Dr. Bernes Aljukić:**
Automatizirano vrednovanje postignuća
u nastavi maternjeg jezika i književnosti
- **Dr. Alica Arnaut:**
Jezička pismenost u svjetlu kurikularne reforme
- **Dr. Mujiain Kačka:**
Smetnje u razvoju govora kod djece
- **Belmin Šabić, MA:**
Kognitivnolingvistički pristup problemima u razvoju govora
- **Suada Čorbađić, MA:**
Pitanje izrade pomoćnog priručnika za inkluzivnu nastavu
- **Mr. Aida Kršo:**
Govorne vještine kao elementi funkcionalne pismenosti

15.00–15.15 RASPRAVA

15.15–15.30 ZATVARANJE KONFERENCIJE

15.30 ZAKUSKA

Dvadeset jednu godinu kasnije

c)6

Prvo izdanje *Pravopisa bosanskoga jezika* objavljeno je 1996. godine. Dvadeset i jednu godinu kasnije zainteresiranoj javnosti predajemo drugo, znatno izmijenjeno i dopunjeno izdanje.

Bosanskohercegovačku jezikku stvarnost odlikuju gramatičke i leksičke višestrukosti. Stoga su zadržane brojne pravopisne dvostrukosti, bez obzira na to koliko su se pojedini dubleti uvrježili u praksi, šta je preovlađujuća norma, a šta rijetkost. Pravopisna pravila osavremenjena su i usklađena s utemeljenim prijedlozima koje je u protekle dvije decenije davala stručna javnost. Proširen je i korpus iz koga su izabrani primjeri koji potkrepljuju pravopisna pravila. Primjeri su uzimani iz razgovornoga, administrativnog, publicističkog i naučnog stila, iz raznorodnih prevedenih djela, a najviše iz bosanskohercegovačke književnosti. Ovo izdanje dopunjeno je i novim dionicama. Tako poglavlje o pravopisnim znacima sadrži i pravila koja se odnose na bjelinu; poglavlju o skraćenicama dodat je obiman *Rječnik skraćénica*; u posebnim poglavljima data su pravila o pisanju simbola te o navođenju podataka o izvorima. *Rječnik vlastitih imena* odvojen je od *Pravopisnoga rječnika*. Umnogome je osavremenjen i sadržaj *Pravopisnoga rječnika*. Danas bolje stojimo s riječnicima bosanskoga jezika, tako da se pravopis ne mora baviti i izborom riječi, pa su izostavljene riječi zanimljive samo sa stajališta leksičke norme, a dopisane brojne riječi i njihovi oblici u vezi s čijim pisanjem ima dvojbi.

Hvala svima koji su mi pomogli u pripremi drugoga izdanja *Pravopisa*. Dragocjene su mi bile primjedbe profesora Asima Pece, akad. Esada Durakovića, dr. Fahrudina Kulenovića, dr. Ismeta Smailovića, dr. Muhameda Šatora i Mustafe Ajanovića.

Sa zadovoljstvom i zahvalnošću navodim imena kolegica i kolega koji su mi dostavili svoje prijedloge i raspravljali o pojedinim rješenjima te kao članovi *Pravopisne komisije* znatno doprinijeli poboljšanju prvobitnoga teksta. To su univerzitetiski nastavnici i nastavnice: dr. Halid Bulić, dr. Refik Bulić, dr. Remzija Hadžiefendić-Parić, dr. Amela Ljevo-Ovčina, dr. Emira Mešanović-Meša, dr. Hasnija Murtagić-Tuna, dr. Lejla Nakaš, dr. Mirela Omerović, dr. Amina Pehlić, dr. Bernisa Puriš, dr. Amela Šehović, mr. Enisa Bajraktarević, mr. Elma Durmišević-Cernica, mr. Mehmed Kardaš i Azra Hodžić-Čavkić; nastavnice u srednjim i osnovnim školama: mr. Elmedina Alić, mr. Jasminka Ibrišimović, Emina Čosibegović, Sanja Ledić i Lejla Tuće; lektorice: mr. Sadžida Čelebić-Džurvić, mr. Sandra Zlotog, Jusmira Agić, Sanela Dumanjić, Meliha Mahmutović, Lejla Mašić, Klaudija Mlakić Vuković, Lejla Nuhodžić i Indira Pindžo.

Za podršku u radu ostajem dužan svojoj Samiji.

U Sarajevu, 31. 8. 2017.

Senahid Halilović

c)6

c)6

RECENZIJIA UDŽBENIKA, STRUČNE KNJIGE ILI PRIRUČNIKA KOJI SE KORISTE U
ODOGOJNO–OBRAZOVNOM SISTEMU

U prilogu:

- naslovna stranica Pravopisa bosanskoga jezika
- recezent: Pravopisna komisija (dokaz sa imenom i prezimenom na stranici
Pravopisa)

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

c)5

c)5

STRUČNA PREZENTACIJA ISTRAŽIVAČKOG RADA IZ OBLASTI ODGOJA I
OBRAZOVANJA NA KANTONALNOJ I VIŠOJ RAZINI

U prilogu:

- dnevni red / agenda: Naučna konferencija Razvoj lingvističke bosnistike Instituta za jezik
- program sa naslovom rada *Podučavanje akcenatskoj normi- primjeri iz nastavne prakse*
- pozivnica za učestvovanje

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

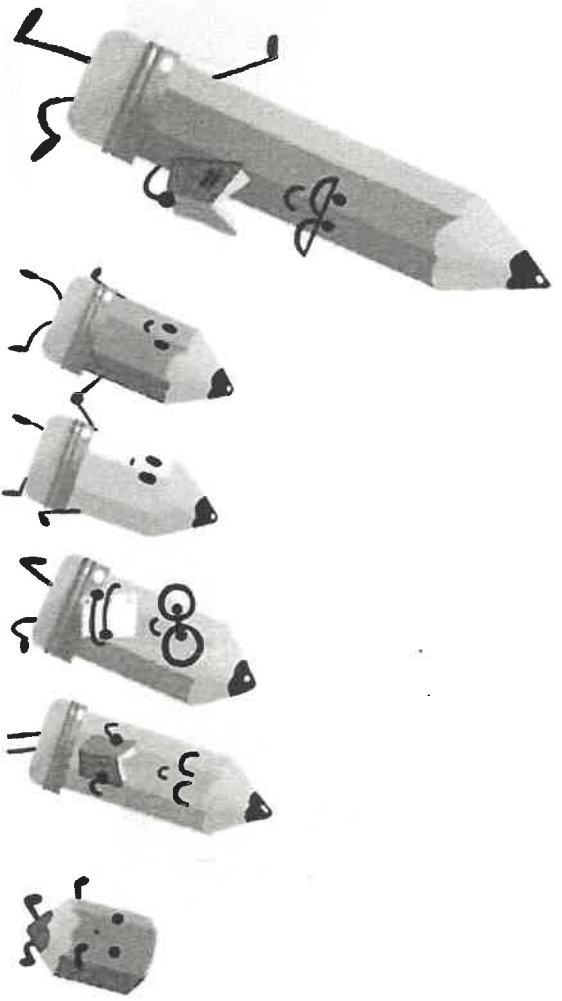

potpis direktora

C)2

Radna grupa za obrazovanje i
profesionalni razvoj nastavnika/ca

STANDARD ZANIMANJA VODIČ ZA NASTAVNIKE

Projekat: Razvoj kvalifikacijskog okvira za opšte obrazovanje
Komponenta 3: Obrazovanje i profesionalni razvoj nastavnika

STANDARD ZANIMANJA - VODIČ ZA NASTAVNIKE

Ključna ekspertica i autorica: dr. Radmila Rangelov-Jusović

Ekspertski tim za izradu Standarda i Vodiča:

1. Ministarstvo civilnih poslova: Milijana Lale
2. Ministarstvo civilnih poslova: Sanela Turković
3. Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje: Hašima Čurak
4. Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske: Ivana Idžan
5. Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske: Danijela Stanišić
6. Republički pedagoški zavod RS: Nina Ninković
7. Republički pedagoški zavod RS: Dragica Ožegović
8. Prosvjetno-pedagoški zavod Kantona Sarajevo: Vahid Mulić
9. Pedagoški zavod Tuzlanskog kantona: Ediba Pozderović
10. Pedagoški zavod Zenica: Advija Huseinspahić
11. Pedagoški zavod Unsko-sanskog kantona: Smajo Sulejmanagić
12. Pedagoški zavod Mostar: Amela Medar
13. Zavod za školstvo Mostar: Radmila Lauš
14. Pedagoški zavod Bosansko-podrinjskog kantona Goražde: Nijaz Zorlak
15. Odjel za obrazovanje Brčko Distrikta BiH: Ivana Krezić
16. Ministarstvo znanosti, prosvjete, kulture i športa Kantona 10: Marija Papić
17. Zapadnohercegovački kanton – Srednja škola nastavnik: Tonka Milkulić
18. Srednjobosanski kanton – MSŠ "Travnik", Travnik: Elmedina Alić
19. Posavski kanton – O.Š. "Braće Radić", Domaljevac: Vedrana Benković
20. Tuzlanski kanton – Osnovna škola nastavnik: Sanija Adrović
21. Univerzitet u Banjoj Luci (Filozofski fakultet Banja Luka): prof. dr. Draženko Jorgić
22. Univerzitet u Istočnom Sarajevu (Filozofski fakultet): prof. dr. Ranko Božićković
23. Univerzitet u Sarajevu (Pedagoški fakultet): doc. dr. Merima Čausević
24. Univerzitet u Sarajevu (Filozofski fakultet): prof. dr. Dženana Huseinović
25. Sveučilište u Mostaru (Fakultet prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti): Anita Lukenda

c)2

c)2

UČEŠĆE U IZRADI BROŠURA I PUBLIKACIJA ZA POTREBE ODGOJA I
OBRAZOVANJA

U prilogu:

- naslovna stranica Standarda zanimanja Vodič za nastavnike
- Stranica iz Vodiča sa imenima ekspertnog tima za izradu Standarda i Vodiča

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

e)

OBRAZAC 2 – 02

POSLOVI U SKLADU SA ČLANKOM 17. PRAVILNIKA (SMJERNICAMA),

VREDNOVANJE S 3 BODA

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije

[Signature]
[Signature]
PREDSEDNIK

[Signature]
potpis direktora

SWEDEN

Certifikat

kojim se potvrđuje da je

Elmedina Alić

Prisustvovao/la edukativnim radionicama na temu
„Eliminacija nasilja u obitelji, trgovina ljudima i nasilje
nad djecom u Bosni i Hercegovini“ u trajanju od 6 sati.

u Zenici, 25.05.2018.

mr. sci. Sabiha Husić,
direktorica „Medice“ Zenica

c15

NAUČNA KONFERENCIJA „RAZVOJ LINGVISTIČKE BOSNISTIKE“

(POVODOM 50. GODIŠNICE OD OSNIVANJA INSTITUTA ZA JEZIK, SARAJEVO)

Svečana sala Rektorata Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2–4. mart 2022.

SRIJEDA, 2. MART 2022.

10.00–10.30 Pozdravna obraćanja:

- Prof. dr. Rifat Škrijelj, rektor Univerziteta u Sarajevu
- Mr. Jasmin Branković, Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
- Prof. dr. Aleksandra Nikolić, ministrica visokog obrazovanja i nauke KS
- Naida Hota-Muminović, ministrica predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja KS
- Dr. Jasmin Hodžić, direktor Instituta za jezik Univerziteta u Sarajevu

10.30–11.00 Dodjela plakete

za doprinos institucionalizaciji nauke o jeziku u Bosni i Hercegovini
i razvoju Instituta za jezik Univerziteta u Sarajevu

11.00–12.00 Plenarna izlaganja:

- Prof. dr. Senahid Halilović:
Rezultati lingvističkih istraživanja u oblasti bosanske dijalektologije
- Prof. dr. Dževad Jahić:
Aktuelna standardizacijska pitanja u bosanskom jeziku

12.00–12.15 PAUZA

12.15–14.00 TEMATSKA SEKCIJA:

Institucionalizacija nauke o jeziku u Bosni i Hercegovini (u čast Milanu Šipki)

- Dr. Alen Kalajdžija:
Doprinos bosanskohercegovačkih visokoškolskih obrazovnih ustanova razvoju
južne slavistike
- Dr. Tarik Čušić:
Institut za savremeni jezik pri Višoj pedagoškoj školi u Sarajevu
- Dr. Jasmin Hodžić:
Osnivanje Instituta za jezik (1972): Institucionalizacija jezičke politike u Bosni
i Hercegovini u vrijeme Jugoslavije
- Mr. Aida Kršo:
Projekti Instituta za jezik (1972–2022)
- Dr. Nihada Ibršimović: Uloga društava i udruženja u razvoju nauke o jeziku
u Bosni i Hercegovini u vrijeme Jugoslavije
- Mr. Zenaida Karavdić:
Uloga Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine u razvoju lingvistike
u Bosni i Hercegovini
- Dr. Erma Ramić-Kunić:
Lingvistička društva i razvoj nauke o jeziku u Bosni i Hercegovini danas

14.00–14.15. RASPRAVA

14.15 ZAKUSKA

5/7

b)7

UČEŠĆE U PROVOĐENJU ISTRAŽIVANJA IZ OBLASTI ODGOJA I OBRAZOVANJA
ZA KOJE JE MINISTARSTVO DALO SAGLASNOST

U prilogu:

- Rješenje br: 03-38-66/2019-145
- (Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta
dalo Suglasnost za anketiranje učenika u cilju istraživanja iz oblasti odgoja i
obrazovanja (metodike nastave) u Srednjobosanskom kantonu.
- - certifikat Medika Zenica
- potvrda o sudjelovanju na stručnom usavršavanju

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

NAUKA I SAVREMENOST

OSMI NAUČNO-STRUČNI SKUP

ZENICA
15. i 16. 10. 2020.

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

SA Z NANJE

Zenica, 2020.

ISSN 2744-1210

SAZNAJJE

Broj 2/2020

Časopis izlazi svake druge godine i u njemu se objavljuju radovi
sa naučnog skupa u organizaciji Filozofskog fakulteta Univerziteta u Zenici.

U ovogodišnjem broju časopisa objavljeni su radovi izloženi na

Osmom naučno-stručnom skupu *Nauka i savremenost*.

Izdavač

FILZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U ZENICI

Za izdavača

Memnuna Hasanica, dekan

Glavni i odgovorni urednik

Alica Arnaut

Lektura

autori radova

UDK indksi

Aras Borić

Redakcija

Bajramović Muris, Bikić Naida, Burgić Dževad, Čaro Annet,
Čurković Amela, Delibašić Esad, Mađarević Mirjana,
Rizvić-Eminović Edina, Skelić Dženan, Solak Edina

Beba E. Rašidović	
OSOBNOSTNO UPRAVLJANJE ZNANJEM	346
Damir Mušanović	
KURIKULARNA REFORMA – UNAPREĐIVANJE I STANDARDIZACIJA OBRAZOVANJA.....	360
Almir Sivro	
KONCEPT SOCIJALNE KOHEZIJE I OBRAZOVANJE.....	368
Lejla Muratović, Amer Čaro	
KOMPETENCIJE UČITELJA IZ PERSPEKTIVE STUDENATA RAZREDNE NASTAVE	380
Mateo Čačija, Maja Pandža Topić, Ivana Zečević	
PROVJERA MODELA PREDVIĐANJA AKADEMSKOGA POSTIGNUĆA STUDENATA: ULOGA POTREBE ZA SPOZNAJOM, STRATEGIJA UČENJA I AKADEMSKE SAMOEFIKASNOSTI	396
Adnan Bujak, Melisa Bureković, Edina Rizvić-Eminović	
THE RELATIONSHIP BETWEEN STUDENT MOTIVATION TO LEARN ENGLISH AND THEIR GRAMMAR TEST SCORES	408
Marijana Togonal, Vjera Brković, Rona Bušjeta Kardum	
POUČAVANJE KOMUNIKACIJSKIH VJEŠTINA KAO DIO CJELOŽIVOTNOGA OBRAZOVANJA	415
Emina Hadžić	
PLANIRANJE, PRIPREMANJE I REALIZACIJA NASTAVE BOSANSKOG, HRVATSKOG I SRPSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI.....	428
Alema Fazlić, Aida Džibo	
MOTIVACIJSKA FUNKCIJA VREDNOVANJA UČENIČKIH POSTIGNUĆA U OKVIRU JEZIČKO-KOMUNIKACIJSKOG PODRUČJA	440
Igor Medić	
ULOGA FORMATIVNOGA VREDNOVANJA U SREDNJOŠKOLSKOJ NASTAVI JEZIČNOGA IZRAŽAVANJA U PREDMETU HRVATSKI JEZIK NA PRIMJERU UVJEŽBAVANJA PISANJA ESEJA	458
Emina Berbić Kolar, Edita Alar	
BIBLIOTERAPIJA U RADU S DJECOM RANE PREDŠKOLSKJE DOBI	471
Nejla Kalabušić, Ermin Alić	
PRIMJENA NOVIH TEHNOLOGIJA U NASTAVI MATERIJALNOG JEZIKA U BOSNI I HERCEGOVINI	484
Belma Polić, Ensara Telalović	
DER ERWERB DES DEUTSCHEN ALS ZWEIT- UND FREMDSPRACHE	495
Delaludina Šukalić	
IMPLEMENTING BLENDED LEARNING IN THE ELT CLASSROOMS WITH LIMITED RESOURCES	502

KULTURA

Esad Delibašić	
KULTURNA BAŠTINA U TURISTIČKOM OKRUŽENJU	205
Mirza Džananović	
KULTURNI TURIZAM I ZAŠTITA ARHITEKTONSKE BAŠTINE	
20. STOLJEĆA SA AKCENTOM NA MODERNU ARHITEKTURU ZENICE	211
Dedić Amra, Bajramović Lejla	
SKRIVENO BLAGO BOSNE I HERCEGOVINE – STEČAK.....	220
Nejra Serdarević, Alema Zahirović	
TURIZAM U FUNKCIJI OČUVANJA KULTURNE BAŠTINE	230
Ozana Alagić	
SPECIFIČNOSTI KULTURNIH SPOMENIKA PODRUČJA	
KONIČKE OPĆINE U IZUČAVANJU PREDMETA	
TURISTIČKA GEOGRAFIJA I ZNAČAJ TERENSKE NASTAVE U PRAKSI	236
Luka Alebić, Sabina Horić Alebić	
PROSTORI KULTURE:	
POKUŠAJ MAPIRANJA KULTURNIH DOBARA GRADA OSIJEKA	249
Siniša Vidaković, Miroslav Malinović	
BAUHAUS U SVJETLU NOVOUSPOSTAVLJENIH	
ESTETIČKIH MATRICA I POGLEDA NA UMJETNOST XX VJEKA	263
Tamara Jakšić	
ŽENA KAO SEKSUALNI OBJEKAT	277
Zeynep Turksever	
SEHİTLİK KAVRAMI ETRAFINDA TEŞEKKÜL EDEN	
MEMORATLARIN ANNE – OĞUL İLİŞKİSİ BAĞLAMINDA İNCELENMESİ	288
MEDIJU	
Danir Kukić	
MEDIJSKE SIMULACIJE	298
Faruk Kozic	
DEMOKRATIZACIJA DRUŠTVA I MEDIJU.....	306
Lamija Silajdžić	
MEDIJSKE NAVIKE I MEDIJSKA I	
INFORMACIJSKA PISMENOST STUDENATA KOMUNIKOLOGIJU	322
Vanjelica Jovanovska, Dinićra Jovanovska	
MEDIA LITERACY AS A BASIS FOR A PROPER PERCEPTION	
OF A DEMOCRATIC POLITICAL SYSTEM IN A SOCIETY AND	
A CONSTITUTIONALLY GUARANTEED RIGHTS TO A HEALTHY ENVIRONMENT	332
EDUKACIJA	
Edina Vejo, Elma Begagić, Aida Rizvanović	
OTKLON OD METODOLOŠKOG FUNDAMENTALIZMA	339

SADRŽAJ

LINGVISTIKA

Amela Bajrić	SEMANTIČKE VRIJEDNOSTI LEKSIKE ORJENTALNOG PORJEKLA U ZBIRCI PRIPOVIJDAKA 'GROMOVO DULE' SKENDERA KULENOVIĆA	8
Enisa Gološ	IMENIČKI I GLAGOLSKI EKSPRESIVI U ČOPIĆEVOM DJELU	24
Marijana Nikolić, Indira Šabić	FRAZEMI KAO KREATIVNO SREDSTVO U MUZICI.....	33
Filip Galović	GOVOR MJESTA JASENICA (PORED POSEDARJA)	51
Ana Mihaljević	TRANSLATING FROM LATIN INTO CROATIAN CHURCH SLAVONIC	65
Elmedina Alić, Sanja Ledić	SILAZNI AKCENTI NA UNUTRAŠNIM SLOGOVIMA U GOVORU SREDNJOŠKOLSKIH UČENIKA U TRAVNIKU	80
Daria Lazić	TRAČ KAO TEKSTNA VRSTA I LEKSIKOGRAFSKI PROBLEM	92
Kemal Avdagić	CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS OF DISCOURSE FEATURES OF THE HIGH REPRESENTATIVES IN BOSNIA AND HERZEGOVINA.....	105
Katerina Vidova	FROM ENGLISH POSSESSIVE ADJECTIVES TO THEIR MACEDONIAN EQUIVALENTS (WITH AN EMPHASIS ON THE DEFINITE ARTICLE).....	122
Memnuna Hasanica, Almina Lisčić-Hedžić	MEHRDEUTIGKEIT VON KOPULAVERBEN IN DER DEUTSCHEN UND IHRE ÄQUIVALENTE IN DER BOSNISCHEN SPRACHE	133
Amela Ćurković	DIACHRONE KOMPOSITIONELLE INTERTEXTUALITÄT IN DEN MEDIENTEXTEN ZUR MIGRATIONSPOLITIK	147
Edina Solak, Mirza Bašić	KONCEPTUALNA ANALIZA TURSКИH SOMATSKIH FRAZEMA U KOJIMA SE LEKSEMA <i>DIL</i> (<i>JEZIK</i>) POJAVLJUJE KAO SOMATSKA SASTAVNICA	155
	KNJIŽEVNOST	
Dženan Kos	POETIČKI I KNJIŽEVNOHISTORIJSKI OKVIRI SAVREMENE BOŠNJAČKE KNJIŽEVNOSTI	170
Helena Sablić Tomić, Hrvoje Mesić	OPORUČENO, NASLIJEĐENO, OŽIVLJENO. O ESELISTIČKOM DISKURSU HRVATSKOG KNJIŽEVNIKA NEDIJELJKA FABRIJA.....	193

UDK 811.163.43'282.2(497.6 Travnik)
UDK 811.163.43'34(497.6 Travnik)
UDK 811.163.42'282.2(497.6 Travnik)
UDK 811.163.42'34(497.6 Travnik)

Stručni rad

Mr. sc. Elmedina Alić
Sanja Ledić, MA

SILAZNI AKCENTI NA UNUTRAŠNIM SLOGOVIMA U GOVORU SREDNJOŠKOLSKIH UČENIKA U TRAVNIKU

Sažetak

Četveroakcenaski sistem karakteristika je svih novoštokavskih varijeteta, međutim stvarna distribucija akcenata u leksičkim i paradigmatским oblicima može znatno varirati. Fonetske i fonološke karakteristike novoštokavskih akcenata, zbog složenosti situacije, bile su predmet neslaganja od samog početka njihovog proučavanja. Razloge tog neslaganja nalazimo u različitim interpretacijama oko primarnosti tona ili intenziteta i različitim fonološkim analizama. Razlika između „silaznih i uzlaznih“ akcenata zasnovana je na kretanju tona unutar akcentovanog sloga. Tonski odnos između akcentovanog sloga i sloga koji mu slijedi doprinosi, također, razlikovanju između ove dvije vrste akcenata. U riječima s uzlaznim akcentima ovaj slog je mnogo viši nego slog koji slijedi iza silaznog akcenta. Obično se ovi unutar slogovni i međuslogovni tonski odnosi javljaju zajedno. Odavno je uočeno da u realnom govornom stanju bosanskoga i hrvatskoga jezika postoje odstupanja od pravila ograničenja silaznih akcenata na prvi slog riječi. Cilj rada je ustanoviti koliko je utemeljena pretpostavka da se u praksi često odступа od novoštokavske distribucije naglasaka, posebno kod riječi stranoga porijekla. Na temelju istraživanja analizira se pojava silaznih akcenata na unutrašnjem slogu u govoru Travnika. Analizirani korpus i podaci prikupljeni pomoću dva upitnika (na bosanskom i hrvatskom jeziku) pokazat će savremenu zastupljenost pojave odstupanja od klasične akcentuacije hrvatskoga i bosanskoga jezika u govoru srednjoškolskih učenika u Travniku.

Ključne riječi: ograničenja silaznih akcenata, unutrašnji slog, riječi stranoga porijekla, govor srednjoškolskih učenika u Travniku.

Uvod

*Prozodija*¹ (grč. *prosodia*) dio je nauke o jeziku koja unutar fonologije istražuje prozodijske (naglasne) pojave u jednom jeziku. (HG, 1997: 66) Naglasak (akcenat) i nenaglašena dužina zovu se prozodijske jedinice (*prozodemi*). Isticanje jednoga sloga u riječi jačinom i visinom glasa naziva se *akcenat* ili *naglasak*. To jače naglašavanje ili akcent ima tri svojstva: *jačinu*, *visinu* i *trajanje*. (GBJ, 2000: 119)

Akcent je istovremeno ostvarenje jačine, tona i trajanja u izgovoru sloga. Jačina, ton i trajanje elementi su akcenta bosanskoga i hrvatskoga jezika. Kada se te tri komponente ostvare u jednom slogu, kažemo da je taj slog, za razliku od drugih, naglašen, tj. da nosi akcenat riječi. Trajanje ili kvantitet pripada slogu, samoglasniku, koji je nosilac sloga i pridružuje se akcentu, ali se može javljati i iza akcenta. Jačina i ton nazivaju se *kvantitet*. U bosanskom i hrvatskom

¹ Škarić i Lazić (2002:7) govore o naglasku kao vrijednosnom određenju kada kažu: „Prozodija riječi ili skraćeno naglasak, nije samo razlikovna tonološka crta koja ima vrijednost u sositovskome smislu, nego je i biljeg, paralingvistički znak prema kojem se vrijednosno određujemo – pozitivno ili negativno u različitom stupnju, i to u ovisnosti o vrijednosnom određenju zajednice koja se služi tim znakom.“

jeziku su povezani jedan s drugim. Ova dva elementa, *kvanitet* i *kvalitet*, ostvaruju mogućnost za četiri akcenatske vrijednosti:

silaznost	uzlaznost	<i>kvalitet</i>
dužina	kratkoca	<i>kvanitet</i>

Akcenatski (naglasni) sistem bosanskoga i hrvatskoga jezika temelji se na novoštokavskoj akcentuaciji, i ima četiri akcenatske vrijednosti, međutim stvarna distribucija akcenata u leksičkim i paradigmatiskim oblicima može znatno varirati. Fonetske i fonološke karakteristike novoštokavskih akcenata, zbog složenosti situacije, bile su predmet neslaganja od samog početka njihovog proučavanja. Razloge tog neslaganja nalazimo u:

1. *različitim interpretacijama oko primarnosti tona ili intenziteta* i
2. *različitim fonološkim analizama*.

Razlika između „silaznih i uzlaznih“ akcenata zasnovana je na kretanju tona unutar akcentovanog sloga. Tonski odnos između akcentovanog sloga i sloga koji mu slijedi doprinosi, također, razlikovanju između ove dvije vrste akcenata. U riječima s uzlaznim akcentima ovaj slog je mnogo viši nego slog koji slijedi iza silaznog akcenta. Obično se ovi unutarslogovni i međuslogovni tonski odnosi javljaju zajedno.² Međutim, odavno je uočeno da u realnom govornom stanju bosanskoga i hrvatskoga jezika postoje odstupanja od pravila ograničenja silaznih akcenata na prvi slog riječi.³

Cilj rada je ustanoviti koliko je utemeljena pretpostavka da se u praksi često odstupa od novoštokavske distribucije akcenata, posebno kod riječi stranoga porijekla. U radu je primijenjena metoda rada koja podrazumijeva upitnik i anketu. Upitnik je na temelju literature pripremljen za potrebe ovoga rada i sadrži pedeset pitanja. Ta pitanja su ustvari akcenatske alternacije koje propituju pojavu silaznih naglasaka na unutarnjem slogu u riječima stranoga porijekla. Anketom je obuhvaćeno sto učenika Travičke gimnazije i Katoličkog školskog centra u Travniku. Prilog se temelji na podacima prikupljenim pomoću dva upitnika kojim se želi ustanoviti zastupljenost pojave odstupanja od klasične akcentuacije hrvatskoga i bosanskoga jezika u govoru mladih u Travniku i okolici.

Silazni akcenti na unutrašnjim slogovima

Pravila o ograničenju silaznih akcenata na prvi slog riječi i da višesložne riječi mogu na unutarnjim slogovima imati samo uzlazne akcente za hrvatske normative često su bili predmetom rasprave.⁴ Ne toliko često, ali povremeno, posebno kod riječi stranoga porijekla, i bosanski normativci su ukazivali na odstupanje od klasične distribucije naglasaka.⁵

U riječima stranoga porijekla pojavu silaznih akcenata u neinicijalnoj poziciji možemo prati u oba jezika. Ta pojava u riječima domaćeg porijekla nije svojstvena prirodi klasične,

² Više o tome vidi u: Alić (2017).

³ Usp. Pranjković (2001), Valjevac (2009).

⁴ Usp. Škarić, Babić, Škavić i Varošaneć (1987), Škarić, Škavić i Varošaneć-Škarić (1996) i Varošaneć-Škarić i Škavić (2001)

⁵ „Uvidje su u naš jezik ulazile u različito vrijeme i iz različitih jezika. Kompleksna leksička izmještanost domaće i leksike stranog porijekla, podjednako je prisutna u svakom našem standardu, odraz je dinamičke balkanske historije, i izraz leksičke nedosljednosti naših materijalnih govora. Ta pojava leksičke interferencije u znatnoj mjeri odrazila se i na neke pojave akcenatske naravi. Među njima su dominantni silazni akcenti u neinicijalnoj poziciji. Iako permanentno upotrebljavani, standardnojezički i stilski funkcionalni, sve do danas, a i danas, silazni akcenti u neinicijalnoj poziciji u posudnicama ne uklapaju se u standardnojezičku shemu distribucije naših akcenata. Njihova opstojnost u jeziku i pored višedecenijskih lektorskih intervencija u govornim medijima, ne samo da nije ugrozila naš prozodijski sistem. Naprotiv, ponukala nas je da potražimo uzroke ovoj, i bez tudica poznatoj pojavi.“ (Valjevac 2009: 335).

novorođavke distribucije naglasaka, posebno prirodi bosanskoga jezika. Međutim, ne može se zanemariti sporadično uočavanje primjera silaznih akcenata u neinicijalnoj poziciji i u riječima domaćeg porijekla:

- kod višesložnih riječi u kojima akcentat ne prelazi na proklitiku
- u oblicima genitiva množine u kojima uzlazni naglasci često prelaze u silazne⁶
- u superlativu koji poprima svojstva složenice
- kod složenica u kojima druga riječ zadržava svoj silazni naglasak koji se ne prenosi na slog naprijed
- kod skraćenica (silazni naglasak javlja se na posljednjem slogu)

Riječi stranoga porijekla sa silaznim akcentima na unutrašnjem slogu

U ovom radu propitivala se pojava silaznih akcenata na unutrašnjim slogovima u riječima stranoga porijekla. Na osnovu rezultata istraživanja ustvrdilo se u kojoj mjeri je ta pojava prisutna u govoru srednjoškolskih učenika u Travniku, a usporedbom te pojave u govoru učenika koji izučavaju bosanski jezik i učenika koji izučavaju hrvatski jezik uočene su sličnosti i razlike u izgovoru tih riječi kod ovih učenika. U istraživanju se pošlo od pretpostavke da učenici koji govore hrvatski jezik više podliježu pojavi silaznih akcenata na unutrašnjim slogovima u riječima stranoga porijekla. U skladu s tim, očekivalo se da će kod tih učenika biti i manji broj alternacija nego kod učenika koji govore bosanskim jezikom.

Riječi stranoga porijekla sa silaznim akcentima na unutrašnjem slogu mogu se razvrstati u nekoliko skupina:⁷

- strane riječi sa kratkosilaznim akcentom
- strane riječi sa dugosilaznim akcentom
- strane riječi na -ost sa kratkosilaznim akcentom i dužinom
- strane složenice sa kratkosilaznim i dugosilaznim akcentom

Strane riječi sa kratkosilaznim akcentom

Dvosložne i višesložne riječi stranoga porijekla mogu imati kratkosilazni akcentat na unutrašnjem slogu: *resurs, reiš, reprnt, referent, pacijent, dirigent, adolescent, asistent, ambijent, realist, reformist, romanist, epizodist, hedonist, statist, renesansa, relevantan, referenca, adekvatno, alarmantan, imanentan*.

Kod riječi stranoga porijekla kratkosilazni akcentat na nepočetnom slogu može se realizirati na unutrašnjim i završnim slogovima. U okviru rada, koristit će se podjela na:

- dvosložne riječi sa kratkosilaznim akcentom na ultimi: *resurs, reiš, reprnt*
- višesložne riječi sa kratkosilaznim akcentom na ultimi: *referent, pacijent, dirigent, adolescent, asistent, ambijent, realist, reformist, romanist, epizodist, hedonist, statist*
- trosložne i višesložne riječi sa kratkosilaznim akcentom na penultimi: *renesansa, referenca, adekvatno, alarmantan, imanentan, relevantan*

⁶ U vezi s tim Pranjković (2001: 301) zaključuje: „Silazni naglasci javljati su se i u nekim oblicima, posebice u oblicima genitiva množine, u kojima uzlazni naglasci često metatoniiraju u silazne, a ne prenose se za slog naprijed, dijelom svakako i zbog toga što bi to bio jedini oblik u paradigmi koji bi imao naglasak na tom mjestu.“ Valjevac (2009: 329) napominje da su redukcije kvantiteta običnije u pozicijama kad su dvije ili tri dužine u nizu, kada slijede jedna drugu i da obično u takvim slučajevima, kada je jedan od standardnojezičkih kvantiteta standardne naravi, nastao prerošćenjem dugosilaznog akcenta sa unutrašnjeg na prethodni slog, u govoru se dugosilazni akcentat ne prenosi.

⁷ Ovdje se koristi podjela prema akcentu da bi se izbjegle nedoumice.

Analiza odgovora ispitanika koji govore bosanskim jezikom pokazuje da dvosložne riječi stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na ultimi nisu prepoznatljive ovim ispitanicima.

Višesložne

riječi stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na ultimi ovi ispitanici izgovaraju različito. Za riječi koje se završavaju na *-m* običniji je i češći kratkosilazni akcent na ultimi, a za riječi koje se završavaju na *-ist* češći je kratkouzlazni akcent na unutrašnjem slogu.

Trosložne i višesložne riječi stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na penultimi ovi ispitanici izgovaraju različito. Gotovo podjednako koriste i kratkosilazni i kratkouzlazni akcent na penultimi. Razlog podjednake učestalosti oba oblika može biti taj što ne dolazi do promjene mjesta i trajanja akcenta, promjena se odnosi samo na ton.

Analiza odgovora ispitanika koji govore hrvatskim jezikom pokazuje da su dvosložne riječi stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na ultimi prepoznatljive samo manjem broju ispitanika. Mnogo je češći izgovor ovih riječi sa kratkouzlaznim akcentom na prvom slogu. Na jednom primjeru u riječi *retuš* javlja se i dugouzlazni akcent na prvom slogu, a razlog može biti rjetka upotreba te riječi kojoj ispitanik možda ne zna značenje.

Višesložne riječi stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na ultimi ovi ispitanici izgovaraju različito. Za riječi koje se završavaju na *-m* redovito je kratkosilazni akcent na ultimi, a kod riječi koje se završavaju na *-ist* javljaju se i kratkouzlazni i kratkosilazni akcenti. Kod riječi *realist*, *reformist*, *romanst* češći je izgovor sa kratkosilaznim akcentom na ultimi, dok je kod riječi *epizodist*, *hedonist*, *statist* češći izgovor sa kratkouzlaznim akcentom na unutrašnjem, odnosno i prvom slogu. Trosložne i višesložne riječi stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na penultimi ovi ispitanici redovito izgovaraju s kratkosilaznim akcentom.

Strane riječi sa dugosilaznim akcentom

Dvosložne i višesložne riječi stranoga porijekla mogu imati dugosilazni akcent na unutrašnjem slogu: *rezimé*, *renomé*, *atašé*, *radijātor*, *registrātor*, *recitātor*, *administrātor*, *degustātor*, *organizātor*, *aluminij*, *auditorij*, *cijankālji*, *kritēriji*, *mistēriji*, *reperkūsija*, *akvizicija*, *anestēzija*, *Makedōnija*, *degustātorstki*, *organizātorstki*, *realizātorstki*.

Kod riječi stranoga porijekla dugosilazni akcent na nepočetnom slogu može se realizirati na unutrašnjim i završnim slogovima. U okviru rada, koristiti će se podjela na:

- dvosložne i višesložne riječi sa dugosilaznim akcentom na ultimi: *rezimé*, *renomé*, *atašé*
- višesložne riječi sa dugosilaznim akcentom na penultimi: *registrātor*, *recitātor*, *administrātor*, *degustātor*, *organizātor*, *aluminij*, *auditorij*, *cijankālji*, *kritēriji*, *mistēriji*, *teritorij*
- višesložne riječi sa dugosilaznim akcentom na trećem slogu od kraja (riječi na *-ija* i *-ski*): *reperkūsija*, *akvizicija*, *anestēzija*, *Makedōnija*, *degustātorstki*, *organizātorstki*, *realizātorstki*

Analiza odgovora ispitanika koji govore bosanskim jezikom pokazuje da dvosložne i višesložne riječi stranoga porijekla ovi ispitanici češće izgovaraju sa dugosilaznim akcentom na ultimi nego sa kratkouzlaznim akcentom na unutrašnjem slogu. Višesložne riječi stranoga porijekla sa dugosilaznim akcentom na penultimi ovi ispitanici izgovaraju različito. Višesložne riječi koje se završavaju na *-or* i višesložne riječi koje se završavaju na *-ij*, češće izgovaraju sa

dugosilaznim akcentom na penultimi nego sa kratkouzlaznim akcentom i dužinom. Višesložne riječi stranoga porijekla sa dugosilaznim akcentom na trećem slogu od kraja (riječi na *-ija* i *-ski*) ovi ispitanici izgovaraju različito. Češće ove riječi izgovaraju sa dugosilaznim akcentom na trećem slogu od kraja nego sa kratkouzlaznim ili dugouzlaznim akcentom na unutrašnjem slogu.

Analiza odgovora ispitanika koji govore hrvatskim jezikom pokazuje da dvosložne i višesložne riječi stranoga porijekla ovi ispitanici najčešće izgovaraju sa dugosilaznim akcentom na ultimi, a pored vrlo malog broja izgovora sa kratkouzlaznim akcentom, javljaju se različiti izgovori riječi *atase*. Razlog tome vjerojatno je ispitanicima nepoznato značenje ove riječi. Višesložne riječi stranoga porijekla s nastavkom *-or* i višesložne riječi koje se završavaju na *-ij* kod ovih ispitanika redovito imaju dugosilazni akcenat na penultimi. Višesložne riječi stranoga porijekla sa dugosilaznim akcentom na trećem slogu od kraja (riječi na *-ija* i *-ski*) ovi ispitanici najčešće izgovaraju sa dugosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu. Izuzetak su riječi s nastavkom *-ija* (*Makedonija* i *reperkusija*) koje manji broj ispitanika izgovara sa kratkouzlaznim akcentom na unutrašnjem slogu.

Višesložne riječi na -ost stranoga porijekla

Višesložne riječi na *-ost* stranoga porijekla mogu imati kratkosilazni akcenat na unutrašnjem slogu i dužinu: *domināntnōst, kompetēntnōst, kompāktnōst, kompulēntnōst, nekompetētēntnōst, parālēlnōst, polivalēntnōst, transparentnōst, valēntnōst*.

Analiza odgovora ispitanika koji govore bosanskim jezikom pokazuje da višesložne riječi na *-ost* stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu i dužinom ovi ispitanici češće izgovaraju sa kratkouzlaznim nego sa kratkosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu, dužina ostaje u oba slučaja.

Analiza odgovora ispitanika koji govore hrvatskim jezikom pokazuje da višesložne riječi na *-ost* stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu i dužinom ovi ispitanici redovito izgovaraju sa kratkosilaznim akcentom i dužinom.

Strane složenice sa kratkosilaznim i dugosilaznim akcentom

Složenice stranoga porijekla mogu imati kratkosilazni i dugosilazni akcenat na unutrašnjem slogu: *dvovalēntan, interplānēlāran, kontrovēřzan, retroāktivān, videospōt, višekompōnēntān, biohēmija, durālumnij, hidroizolātor, elektrodistribucija, fotokōpija, mistifikātor, pedofilija, supervizor, retrovizor, televizija*.

Analiza odgovora ispitanika koji govore bosanskim jezikom pokazuje da složenice stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu ovi ispitanici izgovaraju različito. Češće koriste kratkouzlazni akcenat na unutrašnjem slogu ili dugosilazni akcenat na prvom slogu nego kratkosilazni akcenat na unutrašnjem slogu. Složenice stranoga porijekla sa dugosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu ovi ispitanici izgovaraju različito. Podjednako koriste i dugosilazni i kratkouzlazni akcenat.

Analiza odgovora ispitanika koji govore hrvatskim jezikom pokazuje da složenice stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu ovi ispitanici redovito izgovaraju sa kratkosilaznim akcentom. Izuzetak je riječ *videospot* koju mali broj ispitanika izgovara sa dugosilaznim akcentom na prvom slogu. Složenice stranoga porijekla sa dugosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu ovi ispitanici izgovaraju upravo tako.

Grafički prikaz rezultata istraživanja za bosanski i hrvatski jezik

Tablica 1. *Strane riječi sa kratkosilaznim akcentom - rezultati istraživanja za bosanski jezik*

Strane riječi sa kratkosilaznim akcentom na unutrašnjem ili završnom slogu		
Redni broj	Alternacijski oblici riječi	Frekventniji oblici (u procentima)
1.	rèsur / resurs	resurs 100%
2.	rétuš / retuš	retuš 100%
3.	rèprint / reprint	reprint 100%
4.	refèrent / referent	referent 64%
5.	pacijent / pacijent	pacijent 50%
6.	dirigent / dirigent	dirigent 82%
7.	adolèscènt / adolescent	adolescent 73%
8.	asistent / asistent	asistent 95%
9.	ambijent / ambijent	ambijent 82%
10.	realist / realist	realist 82%
11.	reformist / reformist	reformist 95%
12.	romanist / romanist	romanist 95%
13.	epizòdist / epizodist	epizodist 95%
14.	hedonist / hedonist	hedonist 68%
15.	stàtist / statist	statist 95%
16.	renesànsa / renesansa	renesansa 59%
17.	relevàntan / relevantan	relevantan 59%
18.	referèncà / referenca	referenca 86%
19.	adekvatno / adekvatno	adekvatno 100%
20.	alarmàntan / alarmantan	alarmantan 73%
21.	imanèntan / imanentan	imanentan 55%

Tablica 2. *Strane riječi sa dugosilaznim akcentom - rezultati istraživanja za bosanski jezik*

Strane riječi sa dugosilaznim akcentom na unutrašnjem ili završnom slogu		
Redni broj	Alternacijski oblici riječi	Frekventniji oblici (u procentima)
1.	renòme / renomè	renomè 77%
2.	rezime / rezimè	rezimè 59%
3.	ataše / atašè	ataše 68%
4.	radijātor / radijator	radijator 100%
5.	registrātor / registrator	registrator 95%
6.	recitātor / recitator	recitator 90%
7.	administrātor / administrator	administrator 95%
8.	deguštrātor / degustator	degustator 95%
9.	organizātor / organizator	organizator 95%
10.	alumniāj / alumnij	alumnij 77%
11.	auditorij / auditorij	auditorij 95%

12.	cijankalij / cijankalij	cijankalij	95%
13.	direktori / direktori	direktori	100%
14.	kriterij / kriterij	kriterij	90%
15.	misterij / misterij	misterij	68%
16.	Makedonija / Makedonija	Makedonija	63%
17.	televizija / televizija	televizija	90%
18.	reperkusija / reperkusija	reperkusija	90%
19.	anestezija / anestezija	anestezija	55%
20.	organizatorski / organizatorski	organizatorski	82%
21.	realizatorski / realizatorski	realizatorski	77%

Tablica 3. *Strane riječi na -ost sa kratkosilaznim akcentom - rezultati istraživanja za bosanski jezik*

Strane riječi na -ost sa kratkosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu i dužinom			
Redni broj	Alternacijski oblici riječi	Frekventniji oblici (u procentima)	
1.	kompaktnost / kompaktnost	kompaktnost	59%
2.	kompetentnost / kompetentnost	kompetentnost	59%
3.	valentnost / valentnost	valentnost	77%

Tablica 4. *Strane složenice sa kratkosilaznim i dugosilaznim akcentom - rezultati istraživanja za bosanski jezik*

Strane složenice sa kratkosilaznim i dugosilaznim akcentom			
Redni broj	Alternacijski oblici riječi	Frekventniji oblici (u procentima)	
1.	retroaktiv / retroaktiv	retroaktiv	77%
2.	videospot / videospot	videospot	59%
3.	višekomponent / višekomponent	višekomponent	64%
4.	supervizor / supervizor	supervizor	64%
5.	fotokopija / fotokopija	fotokopija	90%

Tablica 1. *Strane riječi sa kratkosilaznim akcentom - rezultati istraživanja za hrvatski jezik*

Strane riječi sa kratkosilaznim akcentom na unutrašnjem ili završnom slogu			
Redni broj	Alternacijski oblici riječi	Frekventniji oblici (u procentima)	
1.	resurs / resurs	resurs	100 %
2.	rešu / rešu	rešu	72%
3.	reprint / reprint	reprint	72%
4.	referent / referent	referent	100%
5.	pacient / pacijent	pacijent	100%
6.	dirigent / dirigent	dirigent	100%
7.	adolescent / adolescent	adolescent	100%

8.	asistent / asistent	asistent	100%
9.	ambijent / ambijent	ambijent	100%
10.	realist / realist	realist	63%
11.	reformist / reformist	reformist	54%
12.	romanist / romanist	romanist	72%
13.	epizodist / epizodist	epizodist	81%
14.	hedonist / hedonist	hedonist	63%
15.	stajist / stajist	stajist	100%
16.	renesansa / renesansa	renesansa	100%
17.	relevantan / relevantan	relevantan	100%
18.	referenca / referenca	referenca	100%
19.	adekvatno / adekvatno	adekvatno	100%
20.	alarmantan / alarmantan	alarmantan	100%
21.	imanentan / imanentan	imanentan	100%

Tablica 2. *Strane riječi sa dugosilaznim akcentom - rezultati istraživanja za hrvatski jezik*

Strane riječi sa dugosilaznim akcentom na unutrašnjem ili završnom slogu			
Redni broj	Alternacijski oblici riječi	Frekventniji oblici (u procentima)	
1.	renomé / renomé	renomé	90%
2.	rezime / rezimé	rezimé	90%
3.	ataše / ataše	ataše	63%
4.	radijator / radijator	radijator	100%
5.	registrator / registrator	registrator	100%
6.	recitator / recitator	recitator	100%
7.	administrator / administrator	administrator	100%
8.	deguštrator / deguštrator	degustator	100%
9.	organizator / organizator	organizator	100%
10.	alumnij / alumnij	alumnij	100%
11.	auditorij / auditorij	auditorij	100%
12.	cijankalij / cijankalij	cijankalij	100%
13.	direktorij / direktorij	direktorij	100%
14.	kriterij / kriterij	kriterij	100%
15.	misterij / misterij	misterij	100%
16.	Makedonija / Makedonija	Makedonija	81%
17.	televizija / televizija	televizija	100%
18.	repertusija / repertusija	repertusija	81%
19.	anestezija / anestezija	anestezija	100%
20.	organizatorski / organizatorski	organizatorski	100%
21.	realizatorski / realizatorski	realizatorski	90%

Tablica 3. *Strane riječi na -ost sa kratkosilaznim akcentom - rezultati istraživanja za hrvatski jezik*

Strane riječi na -ost sa kratkosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu i dužinom		
Redni broj	Alternacijski oblici riječi	Frekventniji oblici (u procentima)
1.	kompaktnost / kompaktnost	100%
2.	kompetentnost / kompetentnost	100%
3.	valentnost / valentnost	100%

Tablica 4. *Strane složenice sa kratkosilaznim i dugosilaznim akcentom - rezultati istraživanja za hrvatski jezik*

Strane složenice sa kratkosilaznim i dugosilaznim akcentom		
Redni broj	Alternacijski oblici riječi	Frekventniji oblici (u procentima)
1.	retroaktiviran / retroaktiviran	100%
2.	videospot / videospot	72%
3.	višekomponentan / višekomponentan	100%
4.	supervizor / supervizor	100%
5.	fotokopija / fotokopija	100%

Usporedbeni prikaz stranih riječi sa silaznim akcentima na unutrašnjim slogovima u govoru srednjoškolskih učenika u Travniku

Strane riječi sa kratkosilaznim akcentom

Srednjoškolski učenici u Travniku veoma rijetko izgovaraju dvosložne riječi stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na ultimi. Višesložne riječi stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na ultimi učenici koji govore bosanskim jezikom i učenici koji govore hrvatskim jezikom izgovaraju na isti način; i sa kratkosilaznim akcentom na ultimi i sa kratkouzlaznim akcentom na unutrašnjem slogu. Učenici koji govore hrvatskim jezikom višesložne riječi na -ri redovito izgovaraju samo sa kratkosilaznim akcentom. Najviše razlika uočava se kod trosložnih i višesložnih riječi stranoga porijekla sa kratkosilaznim akcentom na penultimi. Učenici koji govore bosanskim jezikom ove riječi izgovaraju i sa kratkosilaznim i sa kratkouzlaznim akcentom na penultimi. Međutim, ovih alternacija nema kod učenika koji govore hrvatskim jezikom, zabilježeni su samo primjeri sa kratkosilaznim akcentom.

Strane riječi sa dugosilaznim akcentom

Dvosložne i višesložne riječi stranoga porijekla sa dugosilaznim akcentom na ultimi srednjoškolski učenici u Travniku izgovaraju upravo tako, zabilježen je relativno mali broj izgovora sa kratkouzlaznim akcentom. Višesložne riječi stranoga porijekla sa dugosilaznim akcentom na penultimi učenici koji govore bosanskim jezikom ove riječi češće izgovaraju sa dugosilaznim akcentom na penultimi nego sa kratkouzlaznim akcentom i dužinom, dok učenici koji govore hrvatskim jezikom redovito imaju dugosilazni akcent na penultimi. Srednjoškolski učenici u Travniku višesložne riječi stranoga porijekla sa dugosilaznim

- višesložnim riječima stranoga porijekla na *-ost* i kratkosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu
 - složenicama stranoga porijekla sa dugosilaznim akcentom na unutrašnjem slogu.
- Učenici koji govore bosanskim jezikom silazne akcente na početnom slogu najviše izgovaraju u:

- višesložnim stranim riječima na *-rt* i kratkosilaznim akcentom na ultimi,
- višesložnim stranim riječi na *-or* i *-ij* i dugosilaznim akcentom na penultimi
- i višesložnim stranim riječima na *-ija* i *-ski* i dugosilaznim akcentom na trećem slogu od kraja.

Na osnovu analiziranog korpusa može se reći da učenici koji govore hrvatskim jezikom više odstupaju od klasične, novoštokavske distribucije akcenata u riječima stranoga porijekla od učenika koji govore bosanskim jezikom. Međutim, ne može se zanemariti ni veliki broj alternacija u izgovoru učenika koji govore bosanskim jezikom, a neke riječi stranoga porijekla ovi učenici redovito izgovaraju sa silaznim akcentom na unutrašnjem slogu.⁸

Literatura

1. Alić, E. (2017). Akcenat u standardnom bosanskom jeziku. Sarajevo: Biblioteka Bosnistika.
2. Babić, S. (1982). Učenje književnojezičkog naglasaka. Zagreb: Savremena metodika br. 4, 225-226.
3. Barić E., Lončarić, M. i dr. (1997). Hrvatska gramatika, drugo izdanje, Zagreb: Školska knjiga.
4. Garde, P. Naglasak (1993). Zagreb: Školska knjiga
5. Halilović, S., Palić, I., Šehović, A. (2010). Rječnik bosanskoga jezika. Sarajevo: Filozofski fakultet.
6. Jahić, Dž., Halilović, S., Palić, I. (2000). Gramatika bosanskoga jezika. Zenica: Dom štampe.
7. Nikolić, B. (1970). Osnovi mlađe novoštokavske akcentuacije, Nova serija, Institut za srpskohrvatski jezik, Beograd: Naučno delo.
8. Peco, A. (1991). Akcenti i dužine u srpskohrvatskom jeziku. Beograd: Naučna knjiga.
9. Peco, A. (1971). Osnovi akcentologije srpskohrvatskog jezika. Beograd: Naučna knjiga.
10. Pranjković, I. (2001). Za demokratizaciju hrvatske ortoepske norme. In: Jezik i demokratizacija. Zbornik radova 2001.
11. Stevanović, M. (1991). Knjiga o akcentu književnog jezika. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Narodna biblioteka Srbije.
12. Škaric I., Varošane-Škaric, G. (2003). Stupanj tolerancije hrvatskih govornika na "pogrešne" naglaske. Zbornik Zagrebačke slavističke škole 2002. Zagreb: Filozofski fakultet, Zagrebačka slavistička škola – hrvatski seminar za strane slaviste, 291-301.
13. Škaric, I., Škavic, D., Varošane-Škaric, G. (1996). Kako se naglašavaju posuđenice. Jezik 43, 4, 129-138.

⁸ Pranjković (2001) napominje da svaki standardni jezik treba učiti, ali uspješnije i svrhovitije je ono učenje koje se temelji na realnom govornom stanju pojedine zajednice, nego ono koje počiva na strogim normativnim pravilima kojih se niko ne pridržava.

14. Škarić, I., Babić, Z., Škavić, D., Varošaneć, G. (1987). Silazni naglasci na nepočtimim slogovima riječi. Govor IV, 2, 139-151.
15. Škavić, D., Varošaneć-Škarić, G. (1999). Neke osobitosti hrvatskoga naglasnog sustava. Govor XVI, 1, 25-30.
16. Škarić, I., Lazić, N. (2002). Vrijednosni sudovi o hrvatskim naglascima. Govor XIX, 1, 5-34.
17. Valjevac, N. (2005). Standardna novoštokavština i bosanskohercegovačka jezička situacija. In: Radovi. XVII. Sarajevo: Institut za jezik.
18. Valjevac, N. (2009). Akcenatske sličnosti i razlike između bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika sa posebnim osvrtom na jezik u BiH. Grac – Sarajevo. Institut für Slavistik der Karl-Franzens-Universität – Institut za jezik.
19. Varošaneć-Škarić, G., Škavić, D. (2001). Neutralizacija kratkouglasnoga i kratkosilaznoga naglasaka u suvremenom hrvatskom prihvaćenom izgovoru. Govor XVIII, 2, 87-104.
20. Vukušić, S., Zorić, I., Vukušić-Grasselli, M. (2007). Naglasak u hrvatskom književnom jeziku. Zagreb: Nakladni zavod Globus.

FALLING ACCENT ON THE INNER SYLLABLE IN THE SPEECH OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN TRAVNIK

Abstract

The four-accent system is a feature of all Neo-Shtokavian varieties. However, the actual distribution of the accents in lexical and paradigmatic forms can vary significantly. Due to the complexity of the situation, the phonetic and phonological characteristics of Neo-Shtokavian accents have been a subject of disagreement since the very beginning of the research into this topic. The reasons for disagreement can be found in the following – different interpretations related to the primacy of tone or intensity and different phonological analyses. The difference between the „falling and rising“ accents is based on the tone shift within the stressed syllable. The tonal relation between the stressed and the following syllable contributes to the differentiation between these two types of accents. In words with rising accents, that syllable is much higher than in the syllable following a falling accent. These intrasyllabic and intersyllabic tonal relations commonly occur together. It has, however, been established that there are deviations from the norm pertaining to the rule that limits falling accents on the first syllable among the speakers of Bosnian and Croatian language. The objective of this paper is to establish whether the premise of commonly occurring deviations from the Neo-Shtokavian accent distribution, especially with loan words, can be proved.

The occurrence of falling accent in the inner syllable of the loan words in the speech of Travnik is analysed based on research. The analysed corpus and data from two surveys (in Bosnian and Croatian language) will illustrate the current representation of the deviation from the classical accentuation of Bosnian and Croatian language in the speech of highschool students in Travnik.

Key words: *limitation of the falling syllable, inner syllable, loan words, speech of highschool students in Travnik*

Daria Lazić, MA

TRAČ KAO TEKSTNA VRSTA I LEKSIKOGRAFSKI PROBLEM¹

Sažetak

Tema je ovoga rada trač, njegovo određenje i opis u rječnicima te pisana realizacija u tiskovinama. Prvi dio rada predstavlja pokušaj određenja trača kao jezične i društvene djelatnosti s obzirom na opise u literaturi i suvremenim rječnicima hrvatskoga jezika. Potom se trač analizira kao tekstna vrsta prema modelu analize tekstnih vrsta koji je razradila Nada Ivanetić u svojoj knjizi Uporabni tekstovi, a koji obuhvaća interakcijsko-situacijski kontekst, funkciju, sadržaj/temu, makrostrukturu i mikrostrukturu (tekstičko-gramatičku razinu). Nadalje se prikazuje kako se u traču ostvaruje sedam kriterija tekstualnosti de Beaugrandea i Dresslera: kohezija, koherencija, intencionalnost, prihvatljivost, informativnost i intertekstualnost. Analiza je provedena je na korpusu tekstova o kraljevskim obiteljima objavljenih u hrvatskome časopisu Gloria. Naposljetku se na temelju analizom stečenih uvida i podataka u suvremenim korpusima hrvatskoga jezika predlaže obrada naučnice trač u modernome korpusno utemeljenoj e-rječniku te se ukazuje na neke s time povezane leksikografske probleme.

Ključne riječi: trač, tekstne vrste, načela tekstualnosti, e-rječnici, društveni stereotipi

Uvod

Trač je pojava s kojom se svakodnevno susrećemo u različitim oblicima i okolnostima – u privatnoj usmenoj komunikaciji s bliskim osobama, na internetu, ali i u medijima, gdje se trač ostvaruje u okviru javne komunikacije. Pojam trača obuhvaća heterogene tekstove te je teško izdvojiti jezične i druge osobitosti koje bi bile zajedničke svim oblicima trača.

Trač nije osobito zastupljen kao predmet istraživanja u hrvatskoj jezikoslovnoj literaturi. Razlog tomu može biti činjenica da se na trač obično gleda kao na nešto trivijalno, nemoralno i slično, jezična realizacija trača koja sama za sebe nije pretjerano zanimljiva i različita od nekih drugih oblika u okviru razgovornoga ili publicističkoga stila, kao i njegova naglašena društvena dimenzija, što postavlja zahtjev za širim, interdisciplinarnim pristupom traču. Na taj je problem ukazala i Lada Badurina (2008) u članku *Prilog teoriji trača*, koji je jedan od izvora na koje se oslanja ovaj rad. Autorica se bavi u prvome redu jezičnim i strukturnim osobitostima usmenoga trača, no raspravlja i o društvenim, funkcionalnim, vtijednosnim i sadržajnim aspektima koji se odnose na trač općenito.

U ovome se radu proučava pisani trač kakav nalazimo u tiskovinama, konkretno u časopisima namijenjenim izvještavanju o životima slavnih osoba, na primjeru tekstova tematski povezanih s članovima kraljevskih obitelji. Iako će biti govora o jezičnim značajkama, trač će se u prvome redu promatrati kao tekstna vrsta s određenim strukturnim, komunikacijsko-funkcionalnim i situacijskim obilježjima. U uvodnome dijelu rada pokušat će se odrediti pojam trača, dok će se središnji dio sastojati od analize prema modelu analize tekstnih vrsta Nade Ivanetić (2003), koji obuhvaća interakcijsko-situacijski kontekst, funkciju,

¹ Rad je izrađen u okviru istraživačkoga projekta *Hrvatski mrežni rječnik – Mrežnik* (IP-2016-06-2141), koji u cijelosti financira Hrvatska zaklada za znanost.

b) 6

OBJAVLJIVANJE STRUČNOG RADA U STRUČNOM ČASOPISU ILI LISTU

U prilogu:

- naslovna stranica časopisa SAZNANJE
- ISSN 2744-1210 i broj časopisa: 2/2020
- sadržaj sa naslovom rada: *Silazni naglasci na unutrašnjim slogovima u govoru srednjoškolskih učenika*
- Nauka i savremenost (osmi naučno-stručni skup)

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

b)2

OBRAZAC 2 – 02

POSLOVI U SKLADU SA ČLANKOM 17. PRAVILNIKA (I SMJERNICAMA),

VREDNOVANJE S 2 BODA

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije:

Okaga Rabić

Amrao

Amrao

potpis direktora

$$b)2$$

U prilogu:

- Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

b)2

BOSANSKI
KULTURNI KRUG

TRAVNIK

CERTIFIKAT

O UČEŠĆU NA NAUČNOJ KONFERENCIJI
NEMATERIJALNA KULTURNA BAŠTINA
TRAVNIKA I OKOLINE

(Travnik, 11 - 12. 3. 2022.)

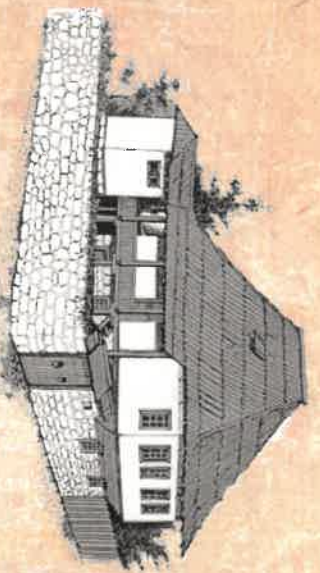
Elmedina Alić

Travnik, 14. 3. 2022.

doc. dr. Dženan Dautović
predsjednik UO Bosanski kulturni krug

I. DAN KONFERENCIJE

- 11.30-12.30** Dolazak učesnika i registracija
- 13.00-14.00** Emitiranje dokumentarnog filma:
„Skrivena lepota – nematerijalna baština“
Svečano otvaranje Konferencije.
- Fatima Maslić, direktorica Zavijačnog muzeja Travnik
 - Dženan Dautović, predsjednik UG „Bosanski kulturni krug“
 - Bojan Đonić, ministar obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona
 - Kenan Dautović, općinski načelnik Općine Travnik
- 14.00-14.45** I. sesija: Institucionalni okvir zaštite nematerijalne kulturne baštine (moderatorica: Amila Smajović)
- 14.00-14.15** Lemija CHABBOUH-AKŠAMIJA - Ammar AKŠAMIJA:
„Tradicija kao nosilac poruke nematerijalne baštine“
- 14.15-14.30** Fatima MASLIĆ:
„Djelovanje Zavijačnog muzeja Travnik na obradi, spašavanju i oživljavanju elemenata nematerijalne kulturne baštine travničkog kraja“
- 14.30-14.45** Velimir VALJAN:
„Zdravstvena djelatnost bosanskih franjevac - s posebnim osvrtom na Gučegorske ljekaruše“
- 14.45-15.00** Dr. sc. Enes KUJUNDŽIĆ:
„Četvrti stoljeća od prijema Bosne i Hercegovine u UNESCO: Aspekti nematerijalne i dokumentarne kulturne baštine“
- 15.00-15.20** Diskusija
- 15.20-16.30** Zajednički ručak
- 16.30-18.00** II. sesija: Religijski tragovi nematerijalne baštine (moderatorica: Elmedina Alić)
- 16.30-16.45** Elvir DURANOVIĆ:
„Tipovi dovišta na području Travnika“
- 16.45-17.00** Zvonko MARTIĆ:
„Religijska praksa kao baština – Kalvarija u Malom Mošunju, u okolini Viteza“
- 17.00-17.15** Čazim HADŽIMEJLIĆ:
„Tri značajna lica iz 19. stoljeća za tesarvušku znanost u Travniku“
- 17.15-17.30** Dženan DAUTOVIĆ:
„Religijski topomni kao izvor za srednjovjekovnu prošlost župe Laseve“
- 17.30-18.00** Diskusija
- 18.00-18.30** Pauza za kafu
- 18.30-19.15** Promocija knjige Mevlide Serdarević

petak
11.3.

subota
12.3.

II. DAN KONFERENCIJE

- 10.00-11.35** III. sesija: Književno-lingvistički tragovi nematerijalne baštine (moderator: Enes Škrgo)
- 10.00-10.15** Dr. Ferid DAUTOVIĆ:
„Medžmua Husein-ef. Husića iz Travnika“
- 10.15-10.30** Nedim RABIĆ - Amer MASLO:
„Travnik u kasnoosmanskom periodu: tradicije i običaji stanovništva zabilježene u putopisnoj literaturi“
- 10.30-11.45** Nirha EFENDIĆ:
„Prelamanje zbilje pjesnika u nekim usmenim lirskim oblicima i njihov odjek u Andrićevoj prozi“
- 11.45-11.55** Elmedina ALIĆ:
„Gramatičke i leksičke odlike govora Travnika s kraja XIX. stoljeća“
- 11.00-11.15** Sanja LEDIĆ:
„Ikavizam kao dijalektalna odlika govora Travnika“
- 11.15-11.35** Diskusija
- 11.40-11.55** IV. sesija: Tradicija kao oblik nematerijalne baštine i (moderator: Dženan Dautović)
- 11.40-11.55** Svetlana BALIĆ - Marica FILIPOVIĆ:
„Prolječni praznik“
- 11.55-12.10** Harisa JUHIC:
„Crte iz prošlosti o letenju i zabavi“
- 12.10-12.25** Tomislav RAJIĆ:
„Gučanski (gučogorski) Vrabac“
- 12.25-12.40** Mevlida SERDAREVIĆ:
„Crte o nekim porodičnim predanjima u vezi sa Travnikom“
- 12.40-12.55** Ajla HAMZAKADIĆ:
„Živa baština u Bosni i Hercegovini na primjeru Ajvatovića“
- 12.55-13.15** Diskusija
- 13.15-14.15** Zajednički ručak
- 14.15-15.35** V. sesija: Umjetnosti i vještine kao elementi nematerijalne baštine (moderatorica: Fatima Maslić)
- 14.15-14.30** Haris DERVIŠEVIĆ:
„Kaliđarska tradicija Travnika“
- 14.30-14.45** Amila SMAJLOVIĆ:
„Geometrijski motivi na bosanskim ćilimima iz kolekcije Zavijačnog muzeja u Travniku“
- 14.45-15.00** Enes ŠKRGO:
„Tradicionalna vještina izrade ribarskih mušica u Travniku“
- 15.00-15.15** Goran KOVAČEVIĆ:
„Narodna nošnja Srba na Vlašiću krajem 20. i početkom 21. vijeka“
- 15.15-15.35** Diskusija
- 15.35-15.55** Pauza za kafu
- 15.55-17.00** VI. sesija: Tradicija kao oblik nematerijalne baštine II. (moderator: Nedim Rabić)
- 15.55-16.10** Ajnija OMARIĆ:
„Pušenje nargile, davno izgubljeni običaj ponovo na djelu“
- 16.10-16.25** Alen SALKIĆ:
„Travnik – grad autohtonih pasmina Bosne i Hercegovine“
- 16.25-16.40** Slobodan LIČANIN:
„Običaji u lovstvu na području Bosne i Hercegovine, s posebnim osvrtom na područje Travnika“
- 16.40-17.00** Diskusija

6)2

Travnik, 11 - 12. marta 2022. godine

UČESNICI KONFERENCIJE

AKŠAMIJA, Ammar, MA
(Arhitektonski fakultet, Univerzitet u Sarajevu)

ALIĆ, Elmedina, magistrica lingvističkih nauka

(Mješovita srednja škola „Travnik“, Travnik)

BAJIĆ, Svetlana, diplomirana etnologinja

(Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Sarajevo)

prof. dr. CHABBOUH-AKŠAMIJA, Lemja

(Arhitektonski fakultet, Univerzitet u Sarajevu)

doc. dr. DAUTOVIĆ, Dženan

(Zavičajni muzej Travnik / Filozofski fakultet, Univerzitet u Tuzli)

dr. sc. DAUTOVIĆ, Ferid

(Institut za islamsku tradiciju Bošnjaka, Sarajevo)

doc. dr. DERVIŠEVIĆ, Haris

(Filozofski fakultet, Univerzitet u Sarajevu)

dr. sc. DURANOVIĆ, Elvir

(Institut za islamsku tradiciju Bošnjaka, Sarajevo)

dr. sc. EFENDIĆ, Nirha

(Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Sarajevo)

FILIPOVIĆ, Marica, diplomirana etnologinja

(Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, Sarajevo)

prof. dr. HADŽIMEJLIĆ, Čazim

(Akademija likovnih umjetnosti, Univerzitet u Sarajevu)

HAMZAKADIĆ, Ajla, MA latinskog jezika i bibliotekarstva

(Srednja mješovita škola „Zijah Dizdarević“, Fojnica)

JUHIĆ, Harisa, studentica

(Mješovita srednja škola Busovača, Busovača)

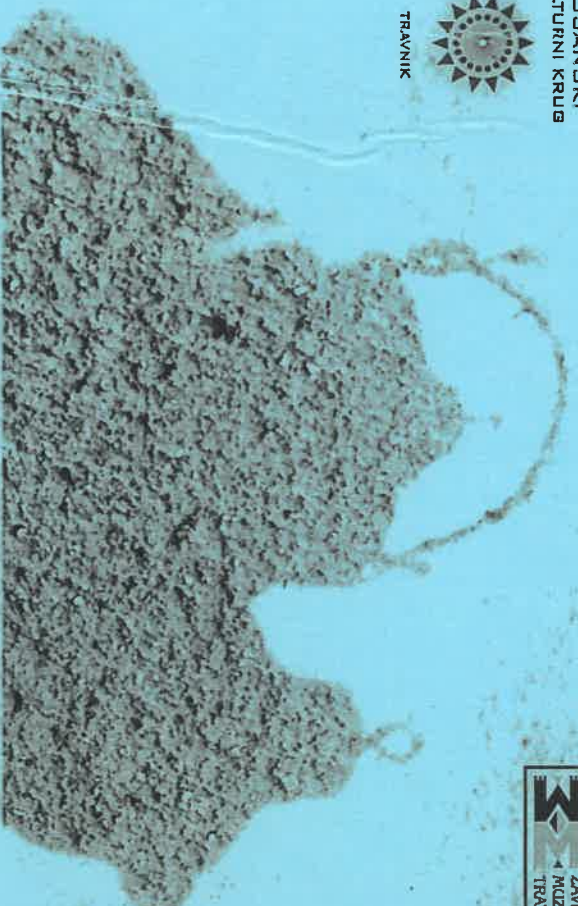
KOVAČEVIĆ, Goran, diplomirani inženjer informatike

(Omladinsko udruženje AXIOM, Istočno Novo Sarajevo)

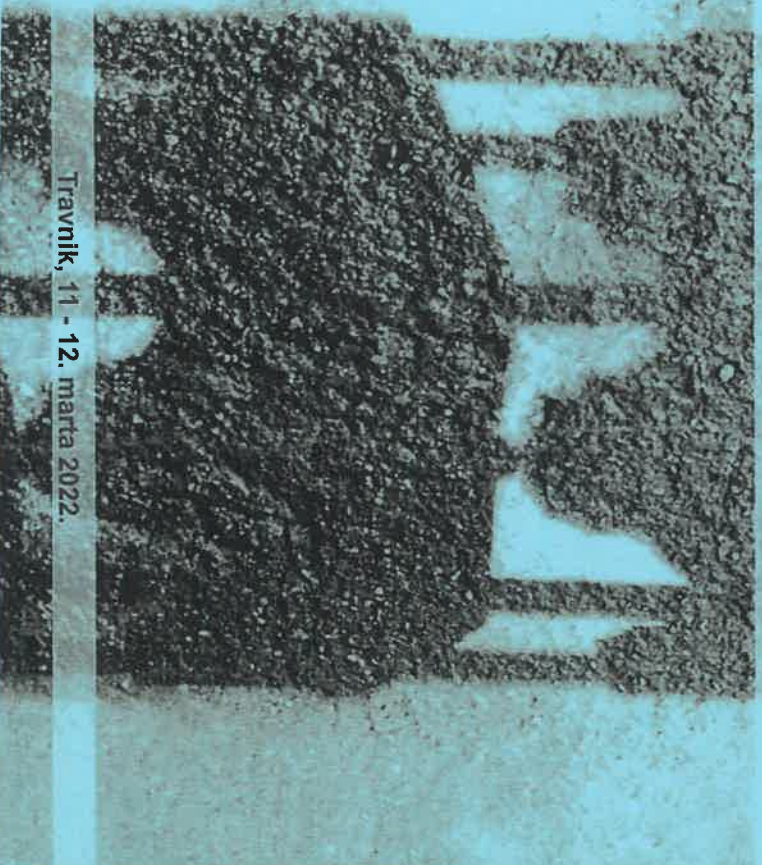
BOSANSKI
KULTURNI KRUG

TRAVNIK

NAUČNA KONFERENCIJA
NEMATERIJALNA KULTURNA BAŠTINA
TRAVNIKA I OKOLINE

Travnik, 11 - 12. marta 2022.

618

5)2

BOSANSKI
KULTURNI KRUG

TRAVNIK

UG „BOSANSKI KULTURNI KRUG“

Adresa: Žitarnica bb

E-mail: bosanskikulturnikrug@gmail.com

Telefon: 062/582-217 i 061/786-078

Račun: 1027-1300-0000-6117 u UNION BANKA d.d. poslovnica Travnik

ID broj: 4236724210005

Broj: 01.1.17/21

Datum: 12. 1. 2022

mr Elmedina Alić

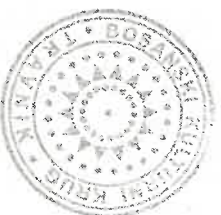
POZIV ZA UČEŠĆE NA NAUČNOJ KONFERENCIJI “NEMATERIJALNA KULTURNA BAŠTINA TRAVNIKA I OKOLINE”

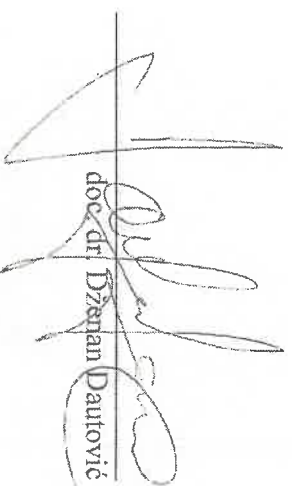
Poštovana,

Bosanski kulturni krug i Zavičajni muzej Travnik u periodu 11. – 12. 3. 2022. godine organiziraju naučnu konferenciju “Nematerijalna kulturna baština Travnika i okoline” na kome planiramo obraditi različite aspekte ovog segmenta naše baštine.

Respektujući Vaš dosadašnji rad na izučavanju govora na travničkom području u prošlosti, obraćamo Vam se sa pozivom da na sličnu temu pripremite izlaganje za ovu konferenciju, kao i članak za Zbornik radova.

Srdačni pozdravi.

doc. dr. Dženan Dautović

BOSNA I HERCEGOVINA

FEDERACIJA BOSNA I HERCEGOVINA

SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „TRAVNIK“
U TRAVNIKU

Broj: 723/22

Datum: 13.06.2022. godine

Na osnovu člana 14. Pravilnika o organizovanju i izvođenju školskih izleta i školskih ekskurzija te drugih odgojno- obrazovnih aktivnosti izvan škole („Službene novine SBK“, broj 13/14) na prijedlog Nastavničkog vijeća sa sjednice održane 09.06.2022. godine, direktor škole d o n o s i

R J E Š E N J E

o imenovanju Komisije za provođenje javnog poziva i izbor najpovoljnije ponude

I

Imenuje se se komisija za provođenje javnog poziva i izbor najpovoljnije ponude u sastavu:

1. Adnan Grabus- direktor
2. Draga Basić – razrednik III₁
3. Amel Alibegović – predstavnik roditelja III₁
4. Tarik Lolić- predstavnik učenika III₁
5. Aida Lončar – razrednik III₂
6. Adnan Čajnić – predstavnik roditelja III₂
7. Mehdi Zaimović – predstavnik učenika III₂
8. Selma Lolić – razrednik III₃
9. Elvir Grabus – predstavnik roditelja III₃
10. Nermana Varupa – predstavnik učenika III₃
11. Lejla Zukan – razrednik III₄
12. Bakira Karahodža – predstavnik roditelja III₄
13. Ilma Karahodža – predstavnik učenika III₄
14. Elmedina Alić – razrednik III₅
15. Delila Smajić - predstavnik učenika III₅
16. Sabina Smajić – predstavnik roditelja III₅
17. Dinka Ulemić - razrednik III₆
18. Elma Suljić – predstavnik učenika III₆
19. Alma Šarić – predstavnik roditelja III₆
20. Ajda Agić – razrednik III₇
21. Mirsada Hakanović – predstavnik roditelja III₇
22. Rejana Grabus – predstavnik učenika III₇
23. Refik Umihanić - razrednik III₈
24. Jasmin Čelarević - predstavnik roditelja III₈

2/13

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON**

**MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „TRAVNIK“
U TRAVNIKU**

Broj: 1020/21

Datum: 12.11.2021. godine

Na osnovu čl. 15. Pravilnika o ocjenjivanju, i stjecanju statusa učitelja, nastavnika, profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama u Srednjobosanskom kantonu („Službene novine SBK“, broj 7/21), na prijedlog Nastavničkog vijeća sa sjednice održane 28.10.2021. godine, direktor škole **d o n o s i**

ODLUKU

o formiranju Komisije za ocjenjivanje, napredovanje i sticanje zvanja mentor, savjetnik i viši savjetnik u Mješovitoj srednjoj školi „Travnik“ u Travniku

Član 1.

Ovom Odlukom imenuje se Komisija za ocjenjivanje, napredovanje i sticanje zvanja mentor, savjetnik i viši savjetnik te sticanja statusa mentor i savjetnik kako slijedi:

a) Aktiv biologija, hemija, geografija, imenuje se Komisija u sastavu:

Direktor: Adnan Grabus

Pedagog: Semko Lozić

Predstavnik Nastavničkog vijeća: Draga Basić

Predstavnik stručnog aktiva: Amela Pilavić / Nakib Beharić

Predstavnik srodne struke: Mensura Poparić / Safija Bušatlić

b) Aktiv tjelesni i zdravstveni odgoj, muzička i likovna kultura, imenuje se Komisija u sastavu:

Direktor: Adnan Grabus

Pedagog: Semko Lozić

Predstavnik Nastavničkog vijeća: Draga Basić

Predstavnik stručnog aktiva: Velid Trkić/Mahir Lendo

Predstavnik srodne struke: Jasmin Bahtović/Safet Beganović

c) Aktiv strani jezici imenuje se Komisija u sastavu:

Direktor: Adnan Grabus

Pedagog: Semko Lozić

Predstavnik Nastavničkog vijeća: Draga Basić

Predstavnik stručnog aktiva: Lejla Goran – Bečiragić/Alisa Bahtić-Štrakić

Predstavnik srodne struke: Selma Lolić/Dinka Ulemić

d) Aktiv historija, filozofija, logika, sociologija, demokratija i ljudska prava, pedagogija i psihologija, vjeronauka, imenuje se Komisija u sastavu:

Direktor: Adnan Grabus

Pedagog: Semko Lozić

a) 13

a)13

UČEŠĆE U RADU KOMISIJE NA RAZINI ŠKOLE (POVJERENSTVO ZA INTERVJU,
ZA BODOVANJE, ZA PROGLAŠENJE TEHNOLOŠKOG VIŠKA I DR.)

U prilogu:

- potvrda direktora škole
- Rješenje br: 458/22

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

ŠKOLSKA 2019/2020. GODINA
GOR ŠKOLE

-Tema: „Historijski prikaz akcenta“ --Pripreme za maturalne ispite -Tema za stručni aktiv: „Funkcionalna stilistika“ -Novogodišnja priredba za djecu uposlenika (stručna pomoć)	decembar decembar decembar decembar	Svi članovi aktiva Alisa Lopo, prof. Svi članovi aktiva
-Analiza uspjeha i poštovanje Pravilnika o ocjenjivanju učenika -Vannastavne aktivnosti: priprema takmičenja u Dramskom stvaralaštvu (OZ-a)	januar decembar/februar	Svi članovi aktiva Ovisno o terminu održavanja takmičenja Svi članovi aktiva – profesori u odjeljenjima III razreda
-Priprema za školsko takmičenje iz Pravopisa	februar – mart	Alisa Lopo, prof. Elmedina Alić, prof. Aida Lončar, prof. Hanka Behlulović, prof. Elmedina Alić, prof.
-Stručno usavršavanje -Tema za stručni aktiv: „Filološko-književno i kulturno-antropološka kritika Dž. Jahića u nastavi bosanskog jezika“	februar februar	Mirkonja Alisa, prof.
-Takmičenje iz Pravopisa -Školska priredba: Dan škole -Izrada panoa: Dan škole	mart mart mart	Svi članovi aktiva Svi članovi aktiva Novinarska sekcija
-Stručno usavršavanje: -Tema za stručni aktiv: „Novo vrijeme čitanja“	april	Aida Hodžić, prof.
-Ogledni sat -Analiza uspjeha u proteklom takmičenjima	april april	Hanka Behlulović, prof. Svi članovi aktiva
-Pripreme za maturalno veče -Stručno usavršavanje: Tema za stručni aktiv: „Prosvjetiteljstvo u elima Dositeja Obradovića“	april/maj maj	Svi članovi aktiva Hanka Behlulović, prof.
-Maturalni ispiti (teme i zadaci) -Analiza rada u protekloj školskoj godini	maj/juni juni	Svi članovi aktiva

Opomena:

Realizaciju pismenih zadataka u II polugodištu
Realizaciju tema za stručno usavršavanje
Realizaciju aktivnosti

a/11

a)11

PRIPREMANJE TAKMIČENJA NA ŠKOLSKOJ I OPĆINSKOJ RAZINI

U prilogu:

- potvrda direktora škole
- kopija stranice iz GPR-a

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

-Tema: „Historijski prikaz akcenta“ --Pripreme za matuske ispite -Tema za stručni aktiv: „Funkcionalna stilistika“ -Novogodišnja priredba za djecu uposlenika (stručna pomoć)	decembar decembar decembar decembar	Svi članovi aktiva Alisa Lopo, prof. Svi članovi aktiva
-Analiza uspjeha i poštovanje Pravilnika o ocjenjivanju učenika -Vannastavne aktivnosti: priprema takmičenja u Dramskom stvaralaštvu (OZ-a)	januar decembar/februar	Svi članovi aktiva Ovisno o terminu održavanja takmičenja Svi članovi aktiva – profesori u odjeljenjima III razreda
-Priprema za školsko takmičenje iz Pravopisa	februar – mart	Alisa Lopo, prof. Elmedina Alić, prof. Aida Lončar, prof. Hanka Behlulović, pof.
-Stručno usavršavanje -Tema za stručni aktiv: „Filološko-književno i kulturno-antropološka kritika Dž. Jahića u nastavi bosanskog jezika“	februar februar	<u>Elmedina Alić, prof.</u> Mrkonja Alisa, prof.
-Takmičenje iz Pravopisa -Školska priredba: Dan škole -Izrada panoa: Dan škole	mart mart mart	Svi članovi aktiva Svi članovi aktiva Novinarska sekcija
-Stručno usavršavanje: -Tema za stručni aktiv: „Novo vrijeme čitanja“	april	Aida Hodžić, prof.
-Ogledni sat -Analiza uspjeha u proteklom takmičenjima	april april	Hanka Behlulović, prof. Svi članovi aktiva
-Pripreme za matusko večer -Stručno usavršavanje: Tema za stručni aktiv:“ Prosvjetiteljstvo u djelima Dositeja Obradovića“	april/maj maj	Svi članovi aktiva Hanka Behlulović, prof.
-Matuski ispiti (teme i zadaci) -Analiza rada u protekloj školskoj godini	maj/juni juni	Svi članovi aktiva

Napomena:

- Praćenje realizacije pismenih zadaća u polugodištu
- Praćenje realizacije tema za stručno usavršavanje
- Sastanci aktiva

a)8

a)8

PRIPREMA I REALIZACIJA OKRUGLOG STOLA, PREZENTACIJE I JAVNE TRIBINE
U ŠKOLI PREDVIĐENE PLANIRANIM GODIŠNJIM PROGRAMOM RADA ŠKOLE

U prilogu:

- potvrda direktora škole
- kopija stranice iz GPR-a

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

9/14

Škola *Općinska srednja škola, Travnik*

Područna škola

Omladinska organizacija, klub, radna brigada, družina, sekcija i sl.

Općinska sekcija

KNJIGA EVIDENCIJE RADA

Općinska sekcija

(Naziv sekcije, grupe, kluba, družine i sl.)

Školska *od 1. do 2. razreda*

Učeničko učeničko.

Općinska sekcija '1944'

Općinska sekcija '1944'

Općinska sekcija '1944'

Općinska sekcija '1944'

Nastavnik zadužen za rad,

Čestita

	10	10	10	5	35	Poparić Mensura
--	----	----	----	---	----	-----------------

a) 7

ŠKOLSKA 2021/2022. GODINA
GPR ŠKOLE

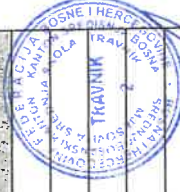
5.7.3. Slobodne aktivnosti

Slobodne aktivnosti su neophodan segment odgojno-obrazovnog rada i raspoređene su kao: umjetničke, naučno-predmetne i sportske, što je prikazano u tabeli br.17. Ograničenje u prostorne i vremenske mogućnosti (naročito težak obuhvat učenika putnika).

Pored toga što zadovoljavaju interes i razvijaju stvaralaštvo, sve vrste aktivnosti doprinose radnoj atmosferi, afirmaciji škole, demokratizaciji odnosa, humanizaciji odnosa i pružaju vlastitih mogućnosti. Aktivnost učenika i nastavnika dobija puni značaj za vrijeme praznika, zabavnih i takmičarskih aktivnosti u školi i van nje.

Tabela 17.

	SEKCIJA	Sedmični fond sati	Zaduženi nastavnici
	KULTURNO UMJETNIČKE		
1.	Hor i orkestar	1,25	Beganović Safet
2.	Literarna sekcija	1	Elmedina Alić
3.	Literarna sekcija	1	Alisa Mrkonja
4.	Dramsko-recitatorska	1,5	Aida Hodžić
5.	Pravopis	1,5	Alisa Lopo
6.	Pravopis	1,5	Hanka Behlulović
7.	Pravopis	1	Aida Lončar
8.	Likovna	1	Trkić Velid
10.	KJD i debatni klub	1	Verem Sanita
	NAUČNO- PREDMETNE		
11.	Informatička	0,5	Azarević Altijana
12.	Geografska	1	Pilavić Amela
13.	Historijska	1	Hojić Dženana
14.	Ekološka	1,5	Čurić Selma
15.	Civitas	1,5	Jahić Nedžad
17.	Turski jezik	1,5	Indžić Emina
18.	Vieronauka KJD	1,5	Karahodža Bakira
19.	Vieronuka KJD	0,5	Senad Grabus
	SPORTSKE		
19.	Šah	1,5	Beharić Nakib
20.	Rukomet	1,5	Bahtović Jasmin
21.	Nogomet /	1,5	Gradašević Adni
22.	Odbojka	1,5	Lendo Mahir

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA "TRAVNIK"

Školska 3, 72270 Travnik, BiH

Tel: ++387 30 518 481; Fax: ++387 30 518 481

E-mail: mss.travnik@bih.net.ba

Broj: 813-2/22

Datum: 29. 06. 2022.

U skladu sa članom 12. Pravilnika o ocjenjivanju i napredovanju odgajatelja i stručnih saradnika u predškolskim ustanovama te učitelja, nastavnika/profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama, izdaje

Potvrda

Profesorici bosanskog jezika i književnosti Elmedini Alić:

1. Za održavanje oglednog nastavnog sata za stručni aktiv na školskoj razini *Obrnuta učionica: Analiza sintagmi*. Classroom učionica u u stvarnoj učionici kao nastavna metoda; šk. 2020/2021.
2. Za predavanje na stručnom skupu na školskoj razini: *O prirodi akcenta u našem jeziku / Historijski prikaz akcenta*; šk. 2020/2021.
3. Za vođenje stručnoga aktiva: Predsjednica Aktiva bosanskog jezika i književnosti za šk. 2019/2020.
4. Za vođenje literarne sekcije za školsku 2021/2022. školsku godinu.
5. Za vođenje pravopisne sekcije za školsku 2019/2020. školsku godinu.

a)7

a)7

VOĐENJE IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI

U prilogu:

- potvrda direktora škole
- kopija stranice iz GPR-a
- kopija stranice iz sveske Slobodne aktivnosti

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

- Stručni aktiv tjelesnog i zdravstvenog odgoja i likovne i muzičke kulture - voditelj Safet Beganović, prof.;
- Stručni aktiv društvene grupe predmeta (historija, filozofija, sociologija, logika, psihologija, pedagogija i psihologija, demokratija i ljudska prava, vjeronauka/vjeronauk) - voditelj Senad Grabus, prof..

Aktivi će imati redovne sastanke, a na sastancima će izmjenjivati iskustva koja proizilaze iz neposrednog rada sa učenicima i izvođenje nastave. Aktivni su osnovni nosioci stručnog usavršavanja nastavnika, te će članovi razmjenjivati znanja i praktične vještine. Također članovi aktiva će učestvovati u individualnim i kolektivnim stručnim usavršavanjima škole i drugim oblicima usavršavanja organizovanim od strane Ministarstva obrazovanja i drugim obukama i edukacijama.

Sljedećim Planovima i programima se određuje sadržaj i aktivnosti rada Aktiva predmeta za ovu školsku godinu.

Tabela 27.

Sadržaj	Vrijeme	Nositelji posla
STRUČNI AKTIV Bosanski jezik i književnost	Prvo polugodište Rukovodilac aktiva: Elmedina Alić	
-Sastanak stručnog aktiva -Podjela zaduženja i časova -Izbor udžbenika sa liste odabranih udžbenika i priručnika -Izrada GPP-a i mjesečnih planova, -Raspodjela zaduženja (sekcija, poglednih sati i individualnog stručnog usavršavanja) -Pravilnik o ocjenjivanju učenika (utvrđivanje i usklađivanje elemenata ocjenjivanja) -Izrada i analiza pismenih zadataka	august septembar septembar / oktobar	Svi članovi aktiva Svi članovi aktiva
-Praćenje literarnih konkursa -Andrićevi dani (školska aktivnost) -Školska priredba -Dan državnosti	kontinuirano novembar novembar	Svi članovi aktiva Svi članovi aktiva (po dogovoru)
-Dani šejha Abdulvehaba Ilhamije Žepčaka - Stručno usavršavanje:	decembar	Literarna sekcija Elmedina Alić, prof.

a/6

a)6

VOĐENJE STRUČNOG AKTIVA

U prilogu:

- potvrda direktora škole
- kopija stranice iz GPR-a

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

[Signature]
potpis direktora

a)5

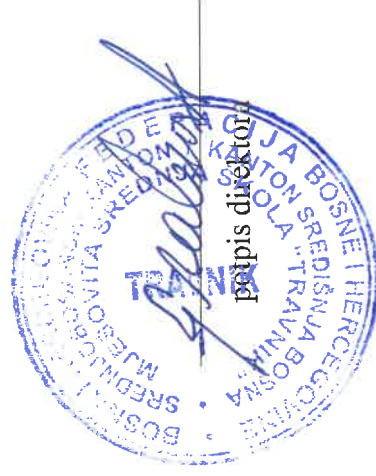
a)5

PRIPREMANJE JAVNE, KULTURNE I SPORTSKE MANIFESTACIJE U ŠKOLI

U prilogu:

- potvrda direktora škole
- kopija stranice iz GPR-a
- sinopsis priredbe
- pozivnice

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

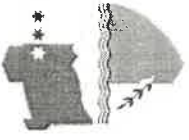

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA "TRAVNIK"

Školska 3, 72270 Travnik, BiH
Tel.: ++387 30 518 481; Fax: ++387 30 518 481
E-mail: mss.travnik@bih.net.ba

2/5

Broj: 813-3/22

Datum: 29.06.2022.

U skladu sa članom 12. Pravilnika o ocjenjivanju i napredovanju odgajatelja i stručnih saradnika u predškolskim ustanovama te učitelja, nastavnika/profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama, izdaje

Potvrda

Profesorici bosanskog jezika i književnosti Elmedini Alić:

1. Za pripremanje tematske izložbe otvorene za javnost: Izložba pod naslovom *Srednjovjekovna Bosna* otvorena za javnost u prostorijama škole 25. 11. 2019. Plakate i materijal za izložbu ustupio prof. dr. Emir Durmišević *Kraljevi i kraljice Bosne*.
2. Za pripremanje javne kulturne manifestacije u školi: Pripremanje priredbe povodom Dana škole 2022. godine.
3. Za pripremu i realizaciju prezentacije; *Veseli čas* i prezentacija slikovnice o *Vezirovom slonu* u saradnji sa JU za predškolski odgoj i obrazovanje obdanište *Travnik*.

ŠKOLSKA 2020/2021. GODINA
GPR ŠKOLE

a/2

-Priprema za školsko takmičenje iz Pravopisa	februar	Voditelj sekcije
-Stručno usavršavanje: „Novo vrijeme čitanja“		Aida Hodžić, prof.
-Praćenje literarnih konkursa		
-Školsko takmičenje iz Pravopisa	mart	Voditelji pripadajućih sekcija
-Stručno usavršavanje: „Historijski prikaz akcenta“		Aida Lončar
-Školska priredba: Dan škole		Elmedina Alić
-Izrada panoa: Dan škole		Svi članovi aktiva
-Ogledni sat: Hanka Behlulović	april	Voditelj sekcije
-Priprema za maturalnu večer (stručna pomoć)		Hanka Behlulović, prof.
-Stručno usavršavanje: „Kultura govora“	maj	Svi članovi aktiva
-Maturalni ispiti (teme i zadaci)		Aida Lončar, prof.
		Svi članovi aktiva
-Svečana dodjela diploma i svjedodžbi (stručna pomoć u realizaciji)	juni	
-Analiza rada u protekloj nastavnoj godini		Svi članovi aktiva
STRUČNI AKTIV:		
matematika- fizika-informatika	Rukovodilac : Refik Umihanić	
Sadržaj	Vrijeme	Nositelj posla
-Godišnje i mjesečno planiranje gradiva	septembar	Svi članovi aktiva
-Izbor udžbenika i nastavne stručne literature	septembar	Svi članovi aktiva
-Pravilnik o ocjenjivanju	septembar/februar	Svi članovi aktiva
-Planiranje pismenih zadataka za I polugodište		
-Mjesečno planiranje gradiva	01.-05. svakog mjeseca	Svi članovi aktiva
-Utvrđivanje kriterija ocjenjivanja u skladu sa Pravilnikom o ocjenjivanju (Inicijalni testovi za prve razrede)	septembar	Svi članovi aktiva
-Analiza uspjeha i poštivanja		Basic Draga, prof. Bušatlić Fatima, prof. Kasumović Jasmin, prof. Huskić Belkisa, prof.

a/2

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA „TRAVNIK“

AKTIV BOSANSKOG JEZIKA

O PRIRODI AKCENTA U NAŠEM JEZIKU (historijski prikaz akcenta)

– Predavanje za stručni skup –

PROFESORICA:

Elmedina Alić

Elmedina Alić

SADRŽAJ

1. Uvod.....	2
2. Povijest naših naglasaka (dijahronijski prikaz).....	3
3. Priroda novoštokavskih naglasaka.....	5
4. Opisi novoštokavskih naglasaka.....	6
4.1. Vukovi i drugi pogledi na naglaske.....	7
4.2. Doprinos Leonarda Mazinga.....	8
4.3. Ostali opisi naših naglasaka	9
5. Usvajanje standardne terminologije.....	10
6. Fonološka analiza.....	11
7. Zaključak.....	12
8. Izvori i literatura.....	14

1. UVOD

Prozodija (grč. *prosodia*) dio je nauke o jeziku koja unutar fonologije istražuje prozodijske (naglasne) pojave u jednom jeziku. (Hrvatska gramatika, 1997: 66)
Naglasak i nenaglašena dužina zovu se prozodijske jedinice (*prozodemi*).

Naglasak je istovremeno ostvarenje siline, tona i trajanja u izgovoru sloga. Silina, ton, trajanje jesu elementi našeg naglasaka. Kada se te tri komponente ostvare u jednom slogu, kažemo da je taj slog, za razliku od drugih, naglašen, tj. da nosi naglasak riječi.

Naglašavanjem slogova u riječi razbija se monotonija govora i izgovora, a istovremeno ostvaruje se i fonološka funkcija koja unosi promjenu u značenje riječi.

Silina je karakteristika glasa. Svaki glas ima silinu ili jačinu izgovora. Razlikovanje po silini odnosi se na razliku u snazi zvučne struje, pri izgovoru naglašenih i nenaglašenih slogova.

Pri izgovoru naglašenog sloga, u odnosu na nenaglašene slogove, potreban je utrošak veće količine zraka i jači potisak zraka nego pri izgovoru nenaglašenih slogova.

Ton – kretanje tona daje naglasku melodijsku komponentu. Ton može rasti i opadati. Ako ton raste, kažemo da naglasak ima *uzlazni karakter*, a ako ton opada – akcenat ima *silazni karakter*.

Trajanje – razlikovanje po trajanju odnosi se na razliku po dužini samoglasnika. Ovisno o tome je li u naglašenom slogu dug ili kratak samoglasnik, razlikuju se dugi i kratki slogovi i dugi i kratki naglasci.

Jedinica za mjerenje dužine izgovora samoglasnika zove se *mora*. Kratki samoglasnik traje jednu moru, a dugi samoglasnik dvije more.

Naglasak kojem je silina glavno obilježje zove se *ekspiratorni* / *dinamički* naglasak. Naglašavanje koje ima opreku po tonu, dizanje i spuštanje tona, zove se *hromatsko* / *melodijsko* naglašavanje.

Naglasci našeg jezika su *melodijski*, tj. i neakcentirani slogovi artikuliraju se dovoljnim intenzitetom da bi mogli čuvati svoje osnovne fonetske karakteristike.

Trajanje nazivamo *kvantitet*. Kvantitet pripada slogu, samoglasniku, koji je nosilac sloga i pridružuje se naglasku, ali se može javljati i iza naglasaka.

Silina i ton nazivaju se *kvalitet*. U našem jeziku su povezani jedan s drugim. Ova dva elementa, *kvantitet* i *kvalitet*, ostvaruju mogućnost za četiri naglasne vrijednosti:

silaznost dužina	} }	uzlaznost	} }	<i>kvalitet</i>
		kratkoća		<i>kvantitet</i>

Naglasni sistem našeg jezika temelji se na novoštokavskoj akcentuaciji, i ima četiri naglasne vrijednosti:

- ː (kratkosilazni, brzi: kuća)
- ˘ (kratkouzlazni, spori: žena)
- ˘˘ (dugosilazni, silazni: zlato)
- ˘˘˘ (dugouzlazni, uzlazni: ruka)

2. POVIJEST NAŠIH NAGLASAKA (DIJAHRONIJSKI PRIKAZ)

Naglasni sistem vezan je za razvitak glasovnog sistema, posebno samoglasnika, koji su nosioci akcenatskih obilježja.

U historijskom razvoju samoglasnički sistem slavenskih jezika pretrpio je znatne izmjene, a s njim i naglasni sistem.

Iz indoevropske i baltičko-slavenske jezičke zajednice praslavenski jezik je naslijedio tri naglasaka: dva duga (cirkumfleks i akut) i jedan kratki.

Jedna od najstarijih akcenatskih promjena, koju možemo pratiti, glasi: Kratki akcenat ili akcenat cirkumfleksne intonacije prenosio se na sljedeći slog, ako je bio akutski intoniran. Ono se grafički može ovako iskazati:

û u > u ú
ü u > u ú

Dvojaka intonacija naglašenih slogova, akutska i cirkumfleksna, karakterizirala je slavensku epohu.

Naglasak akutske intonacije (dugi) bio je slobodan. Mogao se javiti na bilo kojem slogu riječi, a naglasci cirkumfleksne intonacije (dugi i kratki) bili su vezani za inicijalni slog.

Ukoliko su riječi s cirkumfleksnim naglascima činile cjelinu s prijedlogom, proklitikom, naglasak se prenosio na proklitiku, ostajući i dalje silazne prirode.

Silazni naglasci su pomjereni.

Ova pojava poznata je kao *staro prenošenje naglasaka na proklitike*. Naglasak ne mijenja intonaciju, i dalje ostaje silazni (metataksa).

Npr.:

vòdu – ù vodu

nògu – nà nogu

rûku – zà rûku

glâvu – pòd glâvu

Ako je proklitika dvosložna, naglasak ide na prvi slog.

Npr.:

ljûde – mèđu ljûde

glâvu – mîmo glâvu

lěda – ĩspod lěda ōka – prěko oka

Praslavenska epoha proživjela je potpunu izmjenu stare akcentuacije, pri čemu je došlo do pojave sasvim novih naglasaka. Ova pojava poznata je je u nauci kao *metatonija*.

Različiti su pristupi ovoj pojavi i njena tumačenja. Suština bi bila: stari naglasci su se u tri posljednja sloga, pod utjecajem izmjene sklopa riječi, potpuno izmijenili. Te promjene su se odrazile kako na izmjenu kvaliteta tako i na izmjenu mjesta, kvantiteta. (A. Peco, Osnovi akcentologije srpskohrvatskog jezika, 1971: 36)

Metatonijom smo, dakle, od stara tri naglasaka (´ , ´ , ´´) dobili još tri nova (~ , ~ , <). U intonacijskom pogledu razlikovali su se: naglasci cirkumfleksne intonacije (´ , ~ , ´´) i naglasci akutske intonacije (´´ , ~ , <).

U kvantitativnom pogledu razlikovali su se *dugi* (´´ , ´´ , ~ , ~) i *kratki* (´´ , <).

Šestočlana naglasna sistema, dobivena praslavenskom metatonijom, bila je vrlo komplicirana i zato se ona vrlo rano uprostila u svakom slavenskom jeziku posebno. U našem jeziku proces uprošćavanja kretao se u dva pravca:

1. stari i novi cirkumfleks (´´ , ~) izjednačili su se u korist starog cirkumfleksa (~)
2. stari i novi akut (´´ , <) nisu imali jednaku sudbinu u svim našim dijalektima: stari akut je izgubio i svoju tonsku i kvantitativnu komponentu i time se izjednačio sa kratkim (´´). (A. Peco, Osnovi akcentologije srpskohrvatskog jezika, 1971: 36)

Novi akut se u većini štokavskih govora izjednačio sa starim cirkumfleksom (´´).

Međutim, u čakavskim i kajkavskim govorima, kao i u posavskom govoru štokavskog narječja, još uvijek je prisutan metatonijski akut.

Metatonijski akut je uzlazne prirode, dug je. Mogao je biti na svakom slogu u riječi.

Npr.: *mālĭ, nōž, advokāt...*

Tako smo u štokavskim govorima, na kraju ovih akcenatskih izmjena, dobili naglasnu sistemu od dva naglasaka koja nije znala za tonske opozicije: dugosilazni i kratkosilazni (´´ , ´´).

Njihova distribucija je bila potpuno slobodna. Ova akcentuacija se čuva u starim štokavskim govorima.

U XV/XVI stoljeću počelo je *novoštokavsko prenošenje naglasaka*. Uzlazni naglasci su prešli u silazne, pa se stvorila mogućnost da i oni budu pomjereni naprijed. Ti pomjereni naglasci nisu sačuvali svoj kvalitet (intonaciju), nego su postali uzlazni.

Novoštokavsko prenošenje naglasaka premjestilo je sve neinicijalne naglaske na prethodni slog. Sekundarni naglasci, stvoreni na ovaj način, jesu uzlazni, dok su izgovorni inicijalni

naglasci, nedirnuti prenošenjem, silazni. Ukoliko bi se ispred njih nalazila proklitika, i oni bi postajali uzlazni:

rīkā > rīka

korīto > kōrito

Primjeri novoštokavskog prenošenja na proklitiku:

brāta – ōd brata

kūcē – iz kućē

Ako je proklitika dvosložna, naglasak ide na drugi slog dvosložne proklitike:

zgrādē – izà zgradē

kūcē – isprèd kućē

Prenošenje objašnjava i inventar i distribuciju novoštokavskih naglasaka. Rezultat koji danas imamo jeste novoštokavska akcentuacija sa četiri naglasaka. Naglasak je relativno slobodan, jer se može ostvariti u bilo kojem slogu riječi, osim u zadnjem.

U različitim oblicima iste riječi može se pojaviti svaki od četiriju naglasaka:

lōnac (N jd.)

lōnci (N mn.)

lōnca (G jd.)

lōnācā (G mn.)

Ograničenja u raspodjeli naglasaka ovise i o vrsti naglasaka:

1. silazni se naglasci javljaju u jednosložnim riječima ili na prvom slogu riječi: *pās, lāđa*;
2. uzlazni naglasci ostvaruju se u svakom slogu riječi, osim u posljednjem, ili u jednosložnim riječima: *vōda, lūka*.

Slijedi zaključak: jednosložne riječi mogu imati samo silazne naglaske, a višesložne riječi silazne ili uzlazne naglaske na prvom slogu i uzlazne u ostalim slogovima osim na posljednjem.

3. PRIRODA NOVOŠTOKAVSKIH NAGLASAKA

Priroda naglasaka može se određivati prema sluhu ispitivača, tj. akustički, i na osnovu podataka koje nam pružaju tehnička sredstva koja se upotrebljavaju u eksperimentalnoj fonetici.

Mada je četveronaglasni sistem karakteristika svih novoštokavskih varijeteta, stvarna distribucija naglasaka u leksičkim i paradigmatским oblicima može znatno varirati.

Fonetske i fonološke karakteristike novoštokavskih naglasaka, zbog složenosti situacije, bile su predmet neslaganja od samog početka njihovog proučavanja.

Razloge tog neslaganja nalazimo u:

1. *različitim interpretacijama oko primarnosti tona ili intenziteta i*
2. *različitim fonološkim analizama.*

Distinkcija između „silaznih i uzlaznih“ naglasaka zasnovana je na kretanju tona unutar naglasnog sloga. Tonski odnos između naglasnog sloga i sloga koji mu slijedi doprinosi, također, razlikovanju između ove dvije vrste naglasaka.

U riječima s uzlaznim naglascima ovaj slog je mnogo viši nego slog koji slijedi iza silaznog naglasaka. Obično se ovi unutarslogovni i međuslogovni tonski odnosi javljaju zajedno. Uloga ovih činilaca zavisi od zemljopisne regije i stvara složenu situaciju.

4. OPISI NOVOŠTOKAVSKIH NAGLASAKA

Juraj Križanić prvi je pokušao opisati naš naglasni sistem. Međutim, Đ. Daničić i V. Jagić iznijeli su dosta oštar sud o njegovom radu. J. Križanić, daleko od rodnog kraja, u Sibiru, dao je ovakav opis naglasaka:

ˆ	visoki
—	dugi (dugi)
,	skori
`	jednaki

Opisi naglasnog sistema nalaze se i u gramatici katoličkog svećenika Šime Starčevića, štampanoj 1812. godine.

Njegov opis veoma je kratak. On izjavljuje da ilirski jezik ima četiri različita naglasaka:

ˆ	„posve kratak“
`	„uzdignut pak brzo spuštan“
ˆ	„malo rastegnut“
,	„posve rastegnut“

Rad srpskog autora Luke Milovanova poznat nam je zahvaljujući Vuku S. Karadžiću. Uobičajeni današnji način obilježavanja naglasaka potječe od Milovanova. Prema njegovoj terminologiji imamo:

`	„priglasilo podižuće“
ˆ	„priglasilo prepodižuće“
,	„priglasilo oduljujuće“

Uveo je nepotrebnu kategoriju „priglasilo preoduljujuće“ da označi sekvencu () naglasaka i poslijenaglasne dužine.

4.1. Vukovi i drugi pogledi na naglaske

Vuk je upotrebljavao terminologiju Luke Milovanova za označavanje naglasaka. Njegov je doprinos objašnjenje karakteristika svakog naglasaka:

- ` priglišilo podižuće: „glas se malo podiže i brzo izgovara“ (noga, voda, vrana)
- ^ priglišilo prepodižuće: „glas se malo više podiže i razvlači, i od razvlačenja malo sleđujućemu vokalu predaje“ (blago, drago, zlato)
- ’ priglišilo odljujuće: „glas se proteže“ (trava, rana, duga)
- ^ priglišilo preodljujuće: „glas se vrlo proteže i produžuje i sleđujućem vokalu predaje“ (ljudi, konja)

Godine 1818. Vuk opisuje naglasake na nov način:

- ` „izgovara se oštro“
- ^ „glas se kao okrugao razlazi“
- ’ „glas se upravo proteže“
- “ „izgovara se oštrije nego `“

Važno je spomenuti i opreznu tvrdnju Đure Daničića iznesenu u njegovoj prvoj studiji o naglascima. On uočava četiri naglasaka: drugačije se izgovara prvo a u GLAVA, drukčije u PRAVDA, drukčije u MAGLA, drukčije u SLAMA. Shvatio je težinu problema i izbjegao iskazivanje nedokazanih tvrdnji i označavanja naglasaka.

Interesantno je stajalište Slovenca Frana Miklošiča o našim naglascima, jer u njegovom dijalektu nema ovakvih tonskih distinkcija. Suprotnost između naglasaka, po njemu, zasnovana je na razlici u trajanju:

- “ oštrij (traje jednu vremensku jedinicu)
- ` oštar (traje dvije vremenske jedinice)
- ’ dug (traje tri vremenske jedinice)
- ^ udvostručuje samoglasnik (traje četiri vremenske jedinice)

Učeni franjevac iz Bosne M. Šunjić tvorac je danas najšire prihvaćenog stanovišta koje operira pojmovima *kratki silazni* i *dugi uzlazni*. On naglaske opisuje na ovakav način:

- ` „izgovara se kratko, sa oštrim naglaskom“
- “ „izgovara se kratko sa teškim naglaskom“
- ’ „zvuci dugo sa oštrim naglaskom“
- ^ „zvuci dugo sa teškim naglaskom“

Šunjić je bio prvi koji je opisao naglaske upotrebljavajući muzičke oznake; ton na naglasnom slogu ili se diže za muzičku sekundu ili pada za istu. Također, on smatra da naredni slog nema nikakav uticaj na distinkciju. Ona počiva na maloj razlici u tonskom kretanju u okviru akcentiranog sloga bez obzira na njegov kvantitet.

Zanimljivo je da ni Jagić ni Mažuranić, koji su doprinijeli sagledavanju odnosa između ova četiri naglasaka, nisu bili rođeni štokavci. Mažuranić je bio čakavac, a Jagić kajkavac.

Mažuranić je donio inovacije u pogledu akcenatske terminologije:

- “ „jaki teški ili dvostruki teški (izgovara se kratko i zbijeno)“
- ‘ „slabi teški (izgovara se slabije i otegnuto poput ‘)“
- ^ „oštri (akcenatski udar nalazi se na prvoj polovini slogovnog jezgra)“
- ’ „zavinuti (akcenatski udar nalazi se na drugoj polovini slogovnog jezgra)“

Nazive za akcente on je preuzeo iz latinskog jezika (gravis, acutus, circumflexsus). Prvi je izrazio ekvivalentnost između dugih i kratkih naglasaka formulama:

á = äa

â = aâ

Također, prvi je spomenuo intenzitet samoglasnika kao relevantan činilac za naše naglaske. Raniji autori nisu bili precizni u pogledu toga da li misle na jačinu ili ton.

V. Jagić se suprotstavio Mažuranićevom pogledu da je samoglasnički intenzitet relevantan za naše naglaske i daje primat tonskoj visini. Jagić govori o dva kratka i dva duga naglasaka, od kojih svaki može biti acutus (oštar) i gravis (težak).

4.2. Doprinos Leonarda Mazinga

Najveći doprinos iz predinstrumentalne faze istraživanja naših naglasaka dao je Leonard Mazing. Pod rukovodstvom poznatog njemačkog slaviste Augusta Leskina sistematski je slušao izgovor četiri studenta, trojice Srba iz okoline Beograda i jednog Hrvata iz Mrkoplja u Gorskom kotaru.

Svoje rezultate prikazao je u muzičkoj transkripciji.

Mazing je izdvojio dvije vrste naglasaka: silazne, koji su jednosložni, i uzlazne, koji su dvosložni. Drugačije rečeno, prema Mazingovim utiscima, naši naglasci *uzlazne prirode* su dvosložni, obuhvataju dva sloga (slog koji je nosilac naglasaka i onaj koji slijedi za njim). Primjer:

kralji

ca.

Po Mazingu slijedi da je vokal pod ‘ uzlazan, a pod ^ silazan. Dugi vokal neposredno iza ‘ ili ‘ također je silazan.

Kulminacije tona i intenziteta dostižu nešto više nivoe kod jednosložnih nego dvosložnih naglasaka, kod kojih je istaknutost raspoređena na oba sloga, tako da naglasci zvuče mekše i slabije.

Uočio je razliku u izgovoru informatora (studenata). Informatori iz Srbije u svom izgovoru imali su jedinstven visoki ton na oba sloga, a informator iz Hrvatske u svom izgovoru imao je uzlazno kretanje tona u okviru samog prvog sloga, tj. kratkouzlazni naglasak.

4.3. Ostali opisi naših naglasaka

F. Floršić potpuno se složio s Mazingovim shvatanjima. Smatra da je slog koji slijedi iza silaznih naglasaka (˘, ˆ) nizak, a slog koji slijedi iza uzlaznih naglasaka (˘, ˆ) visok. Nije uočio distinktivno tonsko kretanje u slogovima s kratkim naglascima (˘, ˆ). „Kratki akcenti izgovaraju se jačom silinom glasa negoli se izgovaraju nenaglašeni slogovi, a razlikuju se tim, što je jedan viši, a drugi niži.“ (A. Peco, Osnovi akcentologije srpskohrvatskog jezika, 1971: 57)

Uvodi terminologiju:

- ˘ visoki kratki
- ˆ duboki kratki
- ˘ padajući dugi
- ˆ rastući dugi

L.J. Kovačević kritizira Mazingov izbor informatora. On smatra da je u riječima s ˘ ili ˆ naglascima, neposredno iza naglasnog sloga, niži ton i slabiji intenzitet nego u samom naglasnom slogu. Ti slogovi su nenaglasni, a jedino su primjetniji od ostalih nenaglasnih slogova u toj riječi.

Kod kratkih slogova teško je opaziti tonsko kretanje, ali kod dugih to je uočljivije: kratkouzlazni naglasak ima uzlazni ton, a kratkosilazni naglasak ima silazni ton.

J. Štorm smatra da nema tonskog kretanja na slogovima koji nose kratke naglaske (˘, ˆ). Slog koji slijedi poslije dugog naglasaka mnogo je niži od naglasnog. Slaže se s Mazingovim stavom o dvosložnosti ˘, ali odbacuje dvosložnost ˆ. Negativno se izrazio o Mazingovom radu i ne prihvata termin *kratkosilazni naglasak*, budući da ne nalazi tonsko kretanje pod kratkim naglascima. Naglaske označava brojevima.

R. Gotjko je u Laboratoriju za eksperimentalnu fonetiku u Parizu ispitivao prirodu naših naglasaka. Opći zaključak do kojeg je došao glasi: „Akcentovani slog silazne intonacije na svom početku ima iktus i ton. Uzlazne akcente karakteriše uspon i intenziteta i tona.“ (A. Peco, Osnovi akcentologije srpskohrvatskog jezika, 1971:58)

A. A. Šahmatov prihvata Mazingovo mišljenje o dvosložnosti naglasaka, a smatra da su razlike u Mazingovim i Kovačevićevim tumačenjima posljedica razlika u dijalektima koje su proučavali.

F. Miklošič daje sljedeću klasifikaciju naglasaka:

- ˘ dugi koji pokazuje uzlaznu dužinu
- ˆ dugi koji pokazuje silaznu dužinu
- ˘ najkraći vokal
- ˆ kratki, vokal koji se izgovara manje brzo

T. Maretić smatra da je Mazing napravio veliko otkriće, ali se ne slaže u potpunosti s njegovim stajalištem. Smatra, kao i Kovačević, da su slogovi koji slijede iza kratkih

naglasnih slogova prominentniji od običnih neakcentovanih slogova, ali da nisu dvosložni.

U Gramatici, objavljenoj 1899. godine, daje sljedeću klasifikaciju naglasaka:

- ˘ silazni naglasak
- ː naglasak jak, ne raspada se na dva sloga već ostaje u jednome
- ˑ slab je naglasak, jer jedan dio ostaje u jednom slogu, a drugi u drugom slogu

On govori o jačini naglasaka, a ne o visini. Jaka ekspiracija je karakteristika naglasnog sloga u odnosu na nenaglasni. Interesantno je da ništa ne govori o tonskom kretanju kratkih naglasaka. Poslije uvodi i novu terminologiju:

- ː brzi
- ˑ spori
- ˘ silazni
- ˑ uzlazni

Olaf Blok se slaže s Mazingom; viši tonski nivo dostignut na kraju sloga s uzlaznim naglaskom (ˑ, ː) proteže se s naglasnog sloga na naredni.

Intenzitet je paralelan tonskom kretanju. Za razliku od ostalih stranih slavista, on nije upotrebljavao nazive za naglaske. Zadovoljavao se klasifikacijom naglasaka pomoću grafičkih simbola.

5. USVAJANJE STANDARDNE TERMINOLOGIJE

Godine 1932. Kraljevina Jugoslavija je izdala brošuru *Gramatička terminologija*, u cilju kodifikovanja termina koji su upotrebljavani u udžbenicima. Za novoštokavske naglaske usvojeni su termini: *kratki silazni* i *kratki uzlazni*. U upravnom odboru predsjedavali su A. Belić i S. Ivšić.

A. Belić je smatrao da je silazni ton na naglasnom slogu karakteristično obilježje ː (kratkog silaznog naglasaka), a uzlazni ton obilježje ˑ (dugog uzlaznog naglasaka). Također, Belić se slaže s T. Maretićem: kod uzlaznih naglasaka intenzitet raste samo do sredine naglasnog sloga, a zatim pada. On ne spominje problem visokog tona na slogu neposredno iza sloga koji nosi uzlazni naglasak.

S. Ivšić iznosi mišljenje da je kod uzlaznih naglasaka slog iza naglasaka na istom tonskom nivou, ali da naglasni slog ima veći intenzitet. Uočio je i razliku između ˑ i ː naglasaka. Kod kratkouzlaznog naglasaka silina je jednako podijeljena na slog s tim naglaskom i idući slog, a kod kratkosilaznog naglasaka silina je koncentrirana na slog s tim naglaskom. Zato kratkouzlazni naglasak ne može stajati na jednosložnoj riječi.

P. Ivčić smatra da je nivo tona poslije naglasnog sloga karakteristika uzlaznih naglasaka. Vršio je istraživanja u Laboratoriju za nauke i komunikacije Mičigenskog univerziteta. Neki od njegovih zaključaka jesu:

1. vokal pod ː po pravilu ima uzlazni početni dio, oko sredine postigne vrhunac i na kraju sije na nešto niži nivo od početnog

2. vokal pod $\sim$ u svom pretežnom dijelu je silazan
3. vokal pod $\sim$ najčešće je uzlazan, a vrhunac sljedećeg sloga viši je u prosjeku od naglašenog vokala;
4. vokal pod $\sim$ zaista je uzlazan, početak narednog sloga može biti nešto niži od naglašenog. (P. Ivić, Prozodija reči i rečenice u srpskohrvatskom jeziku, 1996: 275)

Ivić je u svom istraživanju pošao od činjenice da je broj naglasnih mogućnosti u novoštokavskim riječima jednak broju slogova. To znači: ako riječ sa *n* slogova može nositi silazni naglasak na inicijalnom slogu, a uzlazni naglasak može biti na bilo kojem slogu osim posljednjem, onda slijedi formula:

silazni	1
uzlazni	n-1
ukupno	n

Iz ovoga slijedi zaključak: *Budući da je vrhunac silaznih akcenata na početku sloga, a vrhunac uzlaznih akcenata, koji nisu dvosložni, blizu jedne od unutrašnjih slogovnih granica, to je dovoljno da se odredi položaj akcenatskog vrhunca.* (P. Ivić, Prozodija reči i rečenice u srpskohrvatskom jeziku, 1996: 275)

Ivić zato uvodi pojam *mjesta naglasaka na slogovnim granicama*:

vo' da = vòda

'vodu = vòdu

Uočava značaj kulminativne i distinktivne funkcije naglasaka. Kulminativna funkcija naglasaka je najopćija funkcija naglasaka, prisustvo riječi u govornom lancu. Kulminativnu funkciju, u novoštokavskim naglascima, ispunjavaju tradicionalni naglasci na slogu gdje ih stavlja intuicija govornika i tradicionalna gramatika. Distinktivno obilježje između dvaju vrsta naglasaka jeste odnos frekvencije između naglasnih i poslijenaglasnih slogova.

6. FONOLOŠKA ANALIZA

Novoštokavska akcentuacija odavno je privukla pažnju fonologa. Još tridesetih godina XX stoljeća njome su se bavili vodeći naučnici Prške škole.

R. Jakobson uvodi pojam „visokog tona koji se proteže preko granice sloga“. Podržava Mazingovo tumačenje o dvosložnosti uzlaznih naglasaka.

Tri karakteristike: *ton, naglasak i kvantitet*, na osnovu kojih su se mogli analizirati prozodijski sistemi, Jakobson svodi na dvije.

Svoju tezu zasnovao je na predvidljivosti mjesta naglasaka na osnovu tona. Ako postoji uzlazni ton u riječi, naglasak automatski pada na taj ton. U odsustvu uzlaznoga tona naglasak pada na prvi slog i tada je silazan. Razlog tome je visoka frekvencija koja je karakteristika svih uzlaznih naglasaka.

U slavističkim krugovima bilo je mnogo prigovora na ovu Jakobsonovu teoriju. Problem je što su riječi u našem jeziku podijeljenje u dvije velike skupine: naglasne riječi i klitike.

Ako jedan dio tih naglasnih riječi, sa silaznim naglaskom, ne posjeduje fonološki naglasak, onda bi za klitike trebalo uvesti nova obilježja koja bi ih razlikovala od riječi sa silaznim naglaskom. Međutim, na taj način bi se udaljilo od fonološke stvarnosti i to bi dovelo do nove naglasne problematike.

N. S. Trubeckoj prihvatio je tezu o dvosložnosti uzlaznih novoštokavskih naglasaka. Ne slaže se u potpunosti s Jakobsonom. Trubeckoj polazi od naglasaka, a ne od tona, i smatra da je slobodan naglasak samo onaj koji je muzički uzlazan. Silazni naglasci su samo kombinatorička varijanta ili signali leksičke granice. Kod uzlaznih naglasaka, po njemu, intenzitet ne igra ulogu.

T. C. Hodž razlikuje silazni ton s naglaskom ` i uzlazni ton s naglaskom '. Stvarni uspon i pad tona je primjetan jedino na dugim vokalima i na *i*e. On smatra da relevantnu razlikovnu ulogu, za razlikovanje dvaju naglasaka, igra intenzitet, a ne ton.

7. ZAKLJUČAK

Prozodijski sistem našeg jezika, zbog raznih činilaca, izrazito je složen. Pojavio se kao rezultat takozvanog novoštokavskog prenošenja naglasaka, za koje se pretpostavlja da je počelo u XV stoljeću. Zbog svoje složenosti odavno je predmet zanimanja mnogih slavista.

U uvodnom dijelu rada ukazali smo na *elemente* naglasaka, *vrste naglasnih vrijednosti u našem jeziku* kao i na *fonološku funkciju naglasaka*.

Dijahronijski prikaz novoštokavske akcentuacije je kompleksna i zahtjevna problematika.

Sloga smo se u ovom dijelu držali samo nekih činjenica:

- naslijeđena tri naglasaka iz indoevropske jezičke zajednice
- naglasak u praslavenskoj jezičkoj zajednici koji je doveo do starijeg štokavskog naglasnog sistema s dva naglasaka
- novoštokavsko prenošenje koje je počelo na jugozapadu centralne štokavske oblasti

Ukazali smo na prirodu naših naglasaka i razloge neslaganja u tumačenjima novoštokavskih naglasaka. Zanimali su nas:

- problem tonskog odnosa između naglasnog sloga i sloga koji mu slijedi u riječima s uzlaznim naglascima
- različite interpretacije naših naglasaka
- različite transkripcije naših naglasaka, posebno kratkih
- različite fonološke analize jakih ograničenja u distribuciji naglasaka koje su omogućile redukciju broja distinktivnih obilježja s tri (naglasak, kvantitet, ton) na dva, ali na različite načine

Pozabavili smo se interpretacijama naših i stranih slavista. Evo nekih fonoloških činjenica na koje su ukazali ti slavisti:

- za razlikovanje dvaju vrsta naglasaka relevantan je i sljedeći slog
- broj distinktivnih prozodijskih obilježja ograničen je na dva (mjesto naglasaka i kvantitet); prema tome, potrebna su dva znaka

- novoštokavski dijalekti svrstavaju naš jezik među jezike s tonskim naglaskom, a ne s fonemskim tonom, i broj mogućih položaja naglasaka u riječima jednak je broju slogova
- Naglašen je značaj kulminativne i distinktivne funkcije novoštokavskih naglasaka: kulminativnu funkciju obavlja prvi slog s visokim tonom (slog koji nosi jednosložni inicijalni naglasak ili prvi slog dvosložnih naglasaka). Distinktivnu funkciju vrši jednosložni naglasak (označava početak naglasne riječi).

Na kraju ovoga rada zaključujemo da je neslaganja oko fizičke prirode novoštokavskih naglasaka moguće otkloniti jedino eksperimentalnim istraživanjima.

8. IZVORI I LITERATURA

Izvori

- Barić, E. – Lončarić, M. i dr.: *Hrvatska gramatika*, Zagreb, 1997.
- Jahić, Dž. – Halilović, S. – Palić, I.: *Gramatika bosanskoga jezika*, Zenica, 2000.
- Raguž, D.: *Praktična hrvatska gramatika*, Zagreb, 1997.
- Vukušić, S. – Zoričić, I. – Vukušić-Grasselli, M.: *Naglasak u hrvatskom književnom jeziku*, Zagreb, 2007.

Literatura

- Belić, A.: *Osnovi istorije srpskohrvatskog jezika*, I (univerzitetska predavanja dr Aleksandra Belića, IV izdanje), Naučna knjiga, Beograd, 1976, 172.
- Belić, A.: *Iz srpskohrvatske akcentologije i dijalektologije*, JF, XIX.
- Brozović, D.: *Govori sjeverozapadne Bosne: Akcentne značajke*, u: Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik, knj. II, Sarajevo, 1979.
- Brozović, D.: *Prozodijske značajke sjeverne Bosne*, u: Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik, knj. V, Sarajevo, 1985.
- Brozović, D. – Brozović-Rončević, D.: *Lingvističke opozicije sjever / jug i istok / zapad na slavonskome jugu i u Slaviji kao cjelini*, u: Hrvatski dijalektološki zbornik, knj. 11, Zagreb, 1999.
- Ivić, P.: *Prozodija reči i rečenice u srpskohrvatskom jeziku*, Novi Sad, 1996.
- Ivšić, S.: *Slavenska poredbena gramatika*, Zagreb, 1970.
- Nikolić, M. B.: *Osnovi mlađe novoštokavske akcentuacije*, Beograd, 1970.
- Peco, A.: *Akcenti i dužine u srpskohrvatskom jeziku*, Beograd, 1991.
- Peco, A.: *Osnovi akcentologije srpskohrvatskog jezika*, Naučna knjiga, Beograd, 1971.
- Simić, R. – Ostojić, B.: *Osnovi fonologije srpskohrvatskoga književnog jezika*, Nikšić, 1989.
- Stevanović, M.: *Knjiga o akcentu književnog jezika*, Beograd, 1991.

a)2

a)2

PREDAVANJE NA STRUČNOM SKUPU NA ŠKOLSKOJ RAZINI

U prilogu:

- potvrda direktora škole
- kopija stranice iz GPR-a
- tema

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

A handwritten signature in blue ink, written over a horizontal line.

Elmedina Alić
12.03.2012
Elmedina Alić
2/1

Pismena priprema za ogledni sat

Obrnuta učionica

Nastavna jedinica: Analiza sintagmi

Elmedina Alić
Elmedina Alić

Obrnuta učionica

Obrnuta učionica (eng. „flipped classroom“) je pedagoški pristup u kojem je tradicionalni pojam učenja u učionici preokrenut tako da se učenici već kod kuće, prije dolaska u razred, upoznaju s nastavnim materijalom, a vrijeme u razredu koristi se za produbljivanje znanja kroz vježbe, za rješavanje problemskih zadataka i za interakciju s ostalim učenicima i nastavnikom.

Na taj način, kod kuće stječu znanje koje bi inače stjecali u školi, a u školi ga produbljuju u vježbavanjem i diskusijama te sve nejasnoće razjašnjavaju direktno s nastavnikom.

Ranije bi kod kuće sami rješavali zadatke prilikom kojih bi se javljale nejasnoće koje su se tek na sljedećem satu mogle razjasniti. U obrnutoj učionici vježbavaju na satu, nakon što izađu iz učionice razmišljaju o povratnoj informaciji koju su dobili te ju koriste za unaprijeđenje svog učenja. Ovakvim načinom poučavanja učenici su u centru poučavanja i zaposleni su aktivnostima koje zahtijevaju suradnju s drugim učenicima i učiteljem i koje se temelje na rješavanju problema. Time se uloga nastavnika mijenja prema ulozi voditelja i mentora koji potiče učenike na samostalno i samoregulirano učenje.

Kako je nastala obrnuta učionica?

Za njen nastanak zaslužni su učitelji henrije Jonathan Bergman i Aaron Sams, koji su 2012. napisali knjigu “Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day”.

Oni su još 2007. isprobali ovaj pristup tako što su snimili svoja predavanja i stavili ih online kako bi učenicima bili dostupni u svakom trenutku. Učenici su kao domaću zadaću prije dolaska u školu trebali pogledati jedan video. Zatim su cijeli nastavni sat iskoristili za pomoć učenicima oko dijelova koji im nisu sasvim jasni.

Bergman i Sams opisali su kako su oni u svojim razredima primijenili ovaj pristup: S obzirom da su učenici za domaću zadaću najčešće pogledali jedan video, nastavni sat započinje kratkom raspravom o njemu. Za vrijeme gledanja videa kod kuće učenici ne mogu odmah, neposredno, postaviti pitanje učitelju kao što su to mogli prilikom klasičnog izlaganja u učionici. Stoga im je dobro na početku školske godine najprije ukratko objasniti kako najučinkovitije gledati neki video. Dobro je isključiti sve uređaje koji ometaju pozornost: televizor, mobitel, iPad i sl. Svaki učenik si može prilagoditi gledanje videa jer ga može zaustaviti i ponovno pogledati neke dijelove. Na taj način svaki učenik može za vrijeme zaustavljanja zapisati važne informacije i pitanja koja bi postavio učitelju, ukoliko mu nešto nije jasno.

Kada se učenici već unaprijed pripreme za nastavu i dođu s pripremljenim pitanjima, učitelj će lako uvidjeti koje dijelove im treba pojasniti. Na temelju njihovih pitanja on će i procijeniti je li video bio učinkovit, treba li možda doraditi neke dijelove ili snimiti novi.

Nakon što učitelj odgovori na početna pitanja, kreće se s glavnim dijelom sata, a to može biti neka: istraživačka aktivnost, eksperiment, rješavanje problema ili test.

Ukoliko imaju blok sat učenici izvode više aktivnosti. Učitelj za vrijeme rada u učionici pomaže učenicima koji su zapeli u rješavanju zadataka. Ponekad učenici za domaću zadaću nemaju zadano gledanje video materijala, obično onim danima kada u školi izvode eksperimente. Umjesto gledanja videa, kod kuće trebaju napraviti pripremne radnje za izvođenje eksperimenta.

U tradicionalnom modelu učenici obično za domaću zadaću dovršavaju zadatke i raspravu koja slijedi nakon eksperimenta. U modelu obrnute učionice na dan izvođenja eksperimenta učenicima se za domaću zadaću zadaje video novog sadržaja, a na sljedećem nastavnom satu učenici imaju vremena zadržetak eksperimenta. To učitelju omogućava da odgovori na specifična pitanja i pomogne slabijim učenicima te da svi zajedno rasprave podatke koji su sakupljeni eksperimentom. Aktivnosti u učionici usmjerene su na učenika, a ne na učitelja. Učenici su odgovorni za gledanje videa i postavljanje odgovarajućih pitanja. Učitelj daje kvalitativnu povratnu informaciju. Učenici su zaduženi za rad na zadacima i prezentaciju svojih rezultata. S obzirom da im je učitelj kao pomoć stalno dostupan, učenici su motivirani za učenje, a ne samo da izvrše zadatak.

Neki odrazloga, osim činjenice kako bi zajedničko vrijeme u učionici nastavnici mogli bolje ispuniti pomaganjem učenicima, ukoliko nisu shvatili nastavnu jedinicu, kroz različite interaktivne aktivnosti, nego držanjem predavanja:

- bolja saradnja između učenika i nastavnika
- bolje usvajanje i zadržavanje znanja
- odsutni učenici mogu lakše nadoknaditi propušteno
- nastavni sadržaji uvijek su dostupni
- poboljšani rad učenika
- više je osobne interakcije za svakog učenika
- napredni učenici mogu brže i lakše napredovati kroz gradivo
- slabiji učenici mogu dobiti pomoć koja im je potrebna
- bolji rezultati učenja (testovi)
- itd.

Postoji niz sustava za upravljanje učenjem (eng. Learning Management System - LMS) na kojima učenicima možemo postaviti materijale i zadatke te komunicirati s njima:

- o Moodle o Loomen (Carnet)
- o Edmodo
- o Yammer
- o Schoology
- o Canvas
- o WizIQ

Obrazovne materijale učitelji može izraditi sam ili zajedno s kolegama, a može ih potražiti u bogatim repozitorijima raznih kanala:

- o YouTube
- o Khan Academy o TED
- o National Geographic
- o Carnet - Edutorij o Toni Milun Portal
- o portal hrvatskih izdavača Za izradu vlastitih videa

Izgled classroom učionice

Zadaci za rad:

1. Ponovi teoriju iz gramatike.

2. Analiziraj rečenice i pokušaj samostalno odrediti šta je u svakoj rečenici sintaksički problem.
(Odnosno o kojoj se preobrazbi radi)

Rečenice:

1. *Sparna ljetna noć spuštala se tiho, nečujno na gradske ulice.*
2. *Stara, napuštena kola vuku se po drumu truckajući i zastajkajući.*
3. *Te nemirne laticе usirene ljudske krvi pokušavaju se trgati beznađežno pod nemilosrdnim udarima oluja gušeći se u muklom šuštanju zaborava.*
4. *U mojoj glavi sve je tog trenutka s puno samozavaravanja postajalo košmar.*

Škola: **MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA "TRAVNIK" U TRAVNIKU**

PISMENA PRIPREMA ZA ČAS

Predm Bosanski jezik i književnost
Broj sr: 88.

Razred: III¹

12.3.2011. godine

NASTAVNA JEDINICA: Analiza sintagmi

TIP ČASA: a) uvođenje u rad, b) obrada novog sadržaja, **c) vježbanje**,
d) ponavljanje - utvrđivanje, e) sistematizacija, f) provjeravanje i
ocjenjivanje, g) kombinovani

ZADACI:

Obrazovni: Provjera usvojenosti znanja vezanog za sintagme: vrste i
odnosi, prepoznavanje vrsti sintagmi i odnosa među
njima.

Funkcionalni: Razvoj intelektualnih i stvaralačkih sposobnosti učenika;
razvijanje logičkog mišljenja i pamćenja te zrelog
zaključivanja. Izdvajanje sintagmi iz rečenice i pravljenje

Odgovjni: Produbljivanje interesa prema materijem jeziku, jačanje
potrebe za prevladavanjem prepreka. Razvijanje interesa
za sintagme kao jedinice višeg reda od leksema.

NASTAVNE METODE: a) izlaganje, **b) razgovor**, **c) demonstracija**, d) ilustracija, e) rad na
tekstu f) pismeni radovi, g) laboratorijski i praktični radovi,
h) samostalni radovi učenika (eksperiment i posmatranja)
i) obrnuta učionica

OBLICI RADA: a) *frontalni*, b) *individualni*, c) *grupni*, d) rad u parovima, e) kombinovani

NASTAVNA SREDSTVA: Tabla, udžbenici, krede u boji i nastavni listići.

VRSTE NASTAVE: a) predavačko - receptivna, b) problemska, c) referatorska,
d) individualizirana, **e) programirana**, f) diferencirana, g) egzemplarna,
h) nastava putem otkrića, i) nastava na više nivoa težine,
j) ostali vidovi savremene nastave uz primjenu IT-e (e-nastave i online-nastave).

NASTAVNE TEHNIKE: a) nastavni listići (petominutno provjeravanje), NZOT, **programirane**
sekvence, testovi b) ček-liste, c) klaseri, d) dnevni rada,
e) _____

NAUČNA, STRUČNA I METODIČKA LITERA' Gramatika bosanskoga jezika,

Dževad Jahić, Senahid Halilović i Ismail Palić

KORELACIJA (MEDUPREDMETNA Strani jezici, Biologija.

LOKACIJA RA Učionica

STRUKTURA (ETAPE) ČASA I SADRŽAJ ARTIKULACIJE

UVODNI DIO : _____ 5 _____ minuta (funkcija: motivacija recepcija nastavnog gradiva)

Provjera kućnog rada učenika - obrnuta učionica.

Pojašnjenje uvodnog dijela časa:

Postavljeni su zadaci na classroom učionici - rečenice koje su učenici trebali samostalno odraditi. Tri rečenice su trebali odraditi bez poteškoća, ukoliko su vježbali. Međutim, jedna rečenica je teža i potrebno je dodatno pojašnjene nastavnika / mentora. Iz odgovora učenika nastavnik donosi zaključak o tome koliko su vježbali i shvatili nastavno gradivo (ukoliko su im problem bile prve dvije rečenice nastavnik zna da nisu dovoljno vježbali i učili teoriju koja je preduvjet za samostalni rad na konkretnim primjerima). Slijedi razgovor o teškoj rečenici i zašto je nisu mogli samostalno analizirati. Nastavnik prvo usmeno pojašnjava problem, a potom slijedi i mentorov rad na tabli.

GLAVNI DIO : _ 20 minuta (funkcija: realizacija nastavnog sadržaja)

Rad na tabli. Nastavnik koristi krede u boji i detaljno pojašnjava sintagme, njihovo vezivanje, zajednički prave rečenično stablo i prepoznaju vrstu sintagme. Konkretni primjer nalazi se u prilogu pod nazivom Skica table / Izgled table. U drugom dijelu časa nastavnik učenici su podijeljeni u tri grupe: prve dvije grupe međusobno postavljaju pitanja jedna drugoj. Treća grupa prati tačnost odgovora i donosi konačni sud o pobjedniku. Sve nove pojedinosti o sintagmama učenici bilježe u sveske.

Pojašnjenje rada u grupama: I prva i druga grupa trebaju napraviti tri zadatka za suparničku ekipu. Prvi zadatak je napisati pitanja za ocjenu tri - to su pitanja iz teorije o sintagmi kao naprimjer: punoznačne i nepunoznačne riječi, supstantivne, verbalne, adjektivne i adverbijalne, riječi, vrste sintagmi, vrste sintagmi po upravnom članu i primjeri imeničkih, glagolskih sintagmi, primjeri vezanih sintagmi. Drugi zadatak je napisati pitanja za ocjenu vrlo dobar - to je primjer lakše rečenice: rečenica mora imati subjekat i njegove članove, predikat i njegove članove, ali su preobrazbe u sintagmi jednostavnije i lakše za uočiti.

Treći zadatak je napisati pitanja za ocjenu pet - to je primjer rečenice koja ima sve rečenične članove, teže preobrazbe i primjere vezanih rečenica.

Slijedi rad u grupama: svaka grupa postavlja svoje zadatke suarničkoj grupi nakon samostalnog rada. Na kraju treća grupa odlučuje koja grupa je imala kvalitetnije zadatke i tačnije odgovarala na postavljena pitanja suparničke grupe.

ZAVRŠNI DIO : 5 minuta (funkcija: rekapitulacija usvojenog znanja, vještina, sposobnosti i stavova, uputa učenicima za daljni rad)

Zajednički biramo pobjednika. Nastavnik nagrađuje najaktivnije učenike. Slijedi razgovor o zadacima i rečenicama. Na kraju časa nastavnik daje upute za slijedi sat i obrnutu učionicu.

SKICA TABLE

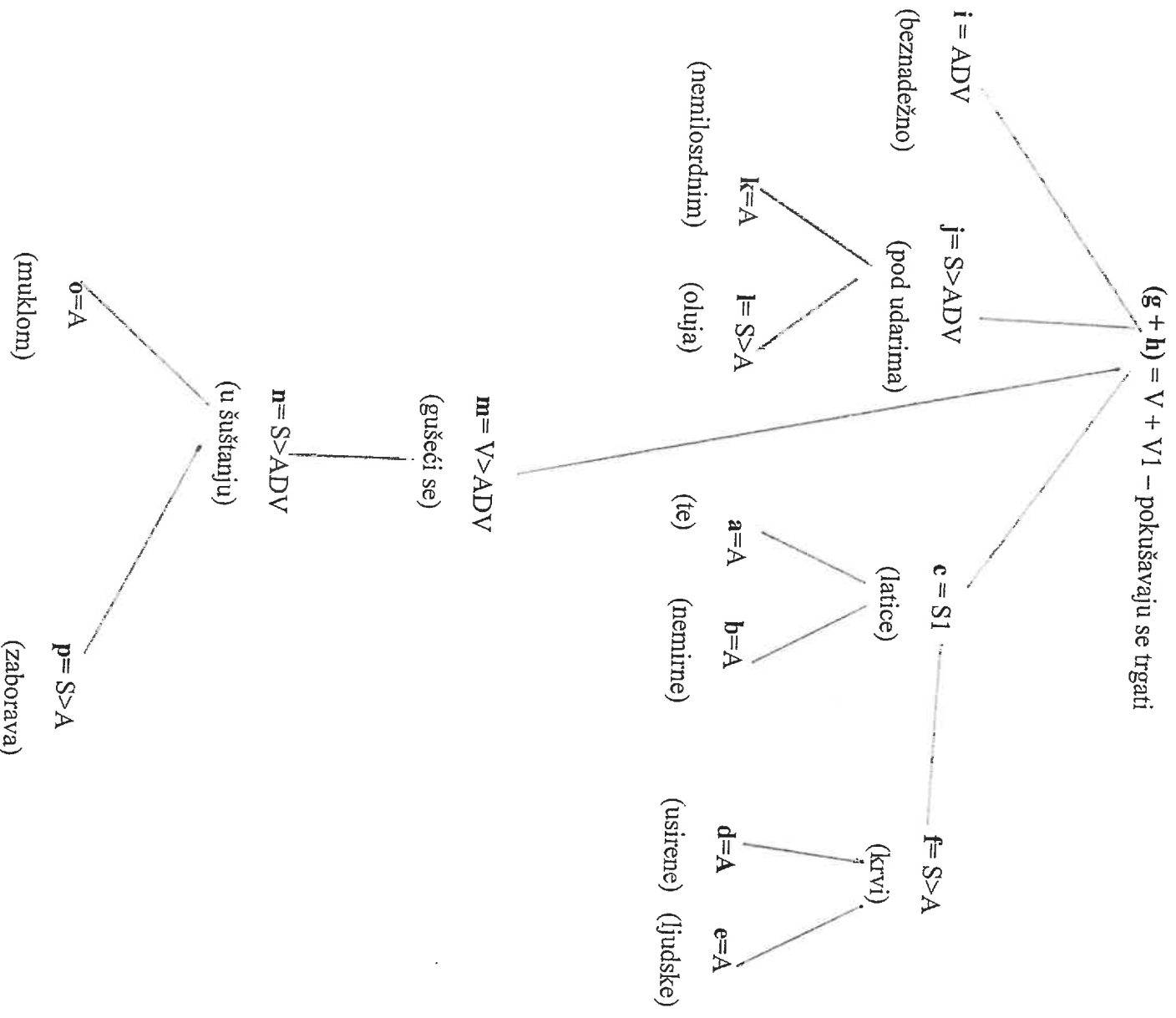
Učenici će u teke prepisati sve rečenice sa izdvojenim sintagmama i urađenim stablom.
Primjer skice table je u prilogu.

NASTAVNIK:
Elmedina Alić
Elmedina Alić

Izgled školske table (skica table)

Rečenica:

Te nemirne latice usirene ljudske krvi pokušavaju se trgati beznačajno pod nemilosrdnim udarima oluja gušajući se u muklom šuštanju zaborava.

Pripada zadnjaka za grupe

Nabroj punoznačne riječi!

Šta spada u supstantivne riječi?

Posmatram kuću na brdu.

Odredi sintagme (na brdu — kome pripada i zašto)?

određen : dekar (3)

Napravi sintaksičko stablo!

2. Stara, napuštena kola vuku se po drumu truckajući i zastajkujući.

određen : vuku dekar (4)

Napravi sintaksičko stablo!

4. U mojoj glavi sve je tog trenutka s puno samozavaravanja postajalo košmar.

određen : odličan (5)

- Stručni aktiv tjelesnog i zdravstvenog odgoja i likovne i muzičke kulture - voditelj Safet Beganović, prof.;
- Stručni aktiv društvene grupe predmeta (historija, filozofija, sociologija, logika, psihologija, pedagogija i psihologija, demokratija i ljudska prava, vjeronauka/vjeronauk) - voditelj Sanita Verem, prof..

Aktivi će imati redovne sastanke, a na sastancima će izmjenjivati iskustva koja proizlaze iz neposrednog rada s učenicima i izvođenje nastave. Aktivi su osnovni nosioci stručnog usavršavanja nastavnika, te će članovi razmjenjivati znanja i praktične vještine. Također članovi aktiva će učestvovati u individualnim i kolektivnim stručnim usavršavanjima škole i drugim oblicima usavršavanja organizovanim od strane Ministarstva obrazovanja i drugim obukama i edukacijama.

Slijedećim Planovima i programima se određuje sadržaj i aktivnosti rada Aktiva predmeta za ovu školsku godinu.

Tabela 27.

Sadržaj	Vrijeme	Nositelji posla
STRUČNI AKTIV Bosanski jezik i književnost	Prvo polugodište	Rukovodilac aktiva: Alisa Lopo
-Sastanak stručnog aktiva -Podjela zaduženja i časova -Izbor udžbenika sa liste odabranih udžbenika i priručnika	august	Svi članovi aktiva
-Izrada GPP-a i mjesečnih planova, -Raspodjela zaduženja (sekcija, ogleđnih sati i individualnog stručnog usavršavanja) -Pravilnik o ocjenjivanju učenika (utvrđivanje i usklađivanje elemenata ocjenjivanja) -Izrada i analiza pismenih zadataka	septembar	Svi članovi aktiva
-Izrada i analiza pismenih zadataka	septembar / oktobar	
-Praćenje literarnih konkursa -Andrićevi dani (školska aktivnost)	kontinuirano novembar	Svi članovi aktiva
<u>-Ogleđni čas:</u> -Školska priredba -Dan državnosti -Pano za Dan državnosti -Stručno usavršavanje: -Tema: „Praktična nastava u srednjoškolskom obrazovanju“	novembar	Aida Hodžić,prof., <u>Elmedina Alić</u> , prof., Alisa Lopo, prof. Merima Terzić, prof.
-Dani šejha Abdulvehaba Ilhamija -Žepčaka	decembar	Sanida Bjelopljak, prof.

a) 1

a)1

ODRŽAVANJE OGLEDNOG NASTAVNOG SATA ZA STRUČNI AKTIV NA
ŠKOLSKOJ RAZINI

U prilogu:

- potvrda direktora škole
 - kopija stranice iz GPR-a (školska 2020/2021. godina)
 - evidencijski list o održanom oglednom satu (pedagog škole)
 - priprema za čas, nastavna jedinica: Obrnuta učionica: Analiza sintagmi.
- (Classroom učionica u u stvarnoj učionici kao nastavna metoda).

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA "TRAVNIK"

Školska 3, 72270 Travnik, BiH

Tel: ++387 30 518 481; Fax: ++387 30 518 481

E-mail: mss.travnik@bih.net.ba

a) 1

Broj: 813-2/22

Datum: 29. 06. 2022.

U skladu sa članom 12. Pravilnika o ocjenjivanju i napredovanju odgajatelja i stručnih saradnika u predškolskim ustanovama te učitelja, nastavnika/profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama, izdaje

Potvrda

Profesorici bosanskog jezika i književnosti Elmedini Alić:

1. Za održavanje ogleđnog nastavnog sata za stručni aktiv na školskoj razini Obrnuta učionica: Analiza sintagmi. Classroom učionica u u stvarnoj učionici kao nastavna metoda; šk. 2020/2021.
2. Za predavanje na stručnom skupu na školskoj razini: *O prirodi akcenta u našem jeziku / Historijski prikaz akcenta*; šk. 2020/2021.
3. Za vođenje stručnoga aktiva: Predsjednica Aktiva bosanskog jezika i književnosti za šk. 2019/2020.
4. Za vođenje literarne sekcije za školsku 2021/2022. školsku godinu.
5. Za vođenje pravopisne sekcije za školsku 2019/2020. školsku godinu.

OBRAZAC 2 – 02

POSLOVI U SKLADU SA ČLANKOM 17. PRAVILNIKA (I SMJERNICAMA),

VREDNOVANJE S I BODOM

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije:

Preduzetnik
Draga Zarko
Amirao

Preduzetnik
potpis direktora

HRVATSKA AKADEMIIJA
ZNANOSTI I UMJETNOSTI
ZAVOD ZA LINGVISTIČKA ISTRAŽIVANJA
Općeslavenski lingvistički atlas
Ante Kovačića 5, 10 000 Zagreb

CROATIAN ACADEMY
OF SCIENCES AND ARTS
LINGUISTIC RESEARCH INSTITUTE

Elmedina Alić (Mješovita srednja škola Travnik, Gimnazija Travnik) aktivno je sudjelovala na Skupu međunarodnoga projekta "Općeslavenski lingvistički atlas", međunarodnoj konferenciji OLA, koja se održala u Hrvatskoj od 19. do 24. listopada 2015. godine (dan dolaska – 18. listopada, a 25. listopada – dan odlaska).

S poštovanjem

Predsjednica hrvatskog nacionalnog povjerenstva OLA
dr. sc. Mira Menac-Mihalić

LUŽNICA d.o.o.
Lužnički odvojak 3
HR-10290 Zoprešić
OIB: B93925137B5

U Lužnici kraj Zagreba, 15. 10. 2015.

21/5

ol 15

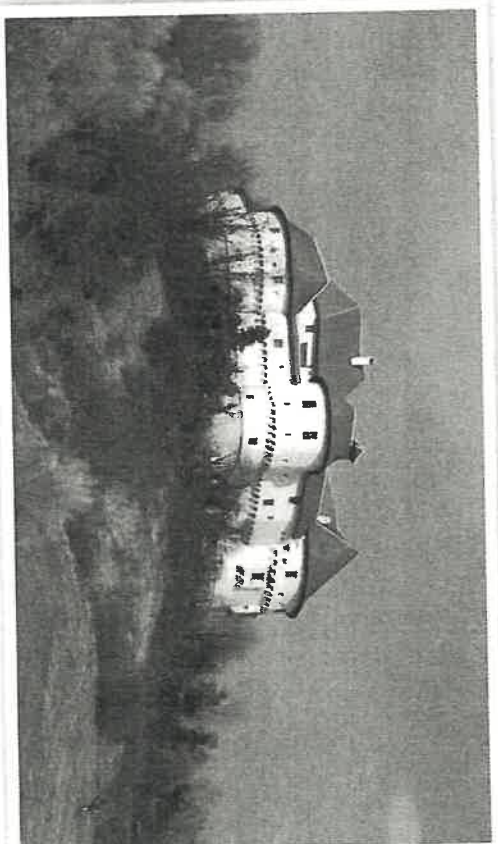
HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI
Zavod za lingvistička istraživanja

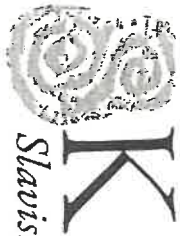
OPĆESLAVENSKI LINGVISTIČKI ATLAS

Zasjedanje međunarodne radne skupine i
međunarodne komisije OLA
pri Međunarodnom slavističkom komitetu

**Terenski dijalektološki obilazak
kajkavskih punktova u Hrvatskome
zagorju (Veliki Tabor i Trakošćan)**

utorak, 20. 10. 2015., 13,30 sati

Slavistički komitet

Filozofski fakultet u Sarajevu, Franje Račkog 1, 71000 Sarajevo, BiH
tel. (+387) 33 253 170 • e-mail info@slavistickikomitet.ba
www.slavistickikomitet.ba

21/15

F. Račkog 1, 71000 Sarajevo

Sarajevo, 13. 7. 2022. godine

Predmet: Potvrda o sudjelovanju u projektu Slavističkog komiteta

Mr. Elmedina Alić sudjelovala je aktivno u pripremi fonetskog toma *Bosanskohercegovačkog lingvističkog atlasa*, koji je objavljen i kao e-izdanje (www.slavistickikomitet.ba) 2021. godine i kao publikacija 2022. godine, što se vidi i iz popisa autora i saradnika u impresumu knjige.

Taj projekt Slavističkog komiteta ima karakter međunarodnog projekta, jer su u njemu sudjelovali i lingvisti iz Hrvatske, Slovenije, Poljske, Rusije i Švedske.

Slavistički komitet

M. Kardaš

Dr. Mehmed Kardaš, predsjednik

21/5

Recenzenti
Helena Grochola-Szczepanek (Institut poljskog jezika PAN, Krakov), Josip Lisac (Filozofski fakultet, Zadar), Svein Mønnesland (Institut za istočnoevropske i orijentalne studije, Oslo), Jožica Škofc (Institut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRCSAZU, Ljubljana), Elena S. Uzeneva (Institut za slavistiku RAN, Moskva)

Izdavači
Slavistički komitet, Sarajevo
Institut za jezik, Sarajevo
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke, Mostar

Saradnici
Jusmira Agić, Elmedina Alić, Josip Baotić, Adisa Bećirović, Halid Bulić, Refik Bulić, Sanela

Korektura
Azra Ahmetpahić-Peljo, Enisa Bajraktarević, Azra Ahmetpahić-Peljo, Enisa Bajraktarević
Indeks
Samija Halilović

Geografski informacijski sistem
Nusret Drešković (Odsjek za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta, Sarajevo)

ISBN 978-9958-648-29-8 (Slavistički komitet)
ISBN 978-9958-620-45-4 (Institut za jezik)
ISBN 978-9958-11-163-1 (Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke)

© Senahid Halilović, Mehmed Kardaš, Amela Ljevo-Ovčina, Emira Mešanović-Meša, Slavistički komitet
Sarajevo – Mostar, 2021.

Projekat su pomogli Ministarstvo civilnih poslova BiH i Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo.

Slavistički komitet

Filozofski fakultet u Sarajevu, Franje Račkog 1, 71000 Sarajevo, BiH
tel. (+387) 33 253 170 • e-mail info@slavistickikomite.ba
www.slavistickikomite.ba

AL) 5

Općeslavenski lingvistički atlas (OLA)

Prof. dr. Senahid Halilović

Potvrda o članstvu u Bosanskohercegovačkoj komisiji projekta Općeslavenski lingvistički atlas

Elmedina Alić, profesorica bosanskog jezika, magistrandica u oblasti akcentologije, kao saradnica projekta *Bosanskohercegovački lingvistički atlas* članica je *Bosanskohercegovačke komisije Općeslavenskog lingvističkog atlasa* od 2015. godine. Projekte *Bosanskohercegovački lingvistički atlas* i *Općeslavenski lingvistički atlas* realiziraju Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine i Slavistički komitet u Sarajevu.

Kao članica Bosanskohercegovačke komisije kolegica Elmedina Alić sudjelovat će na ovogodišnjem radnom zasjedanju nacionalnih komisija Općeslavenskog lingvističkog atlasa u Zagrebu (18-25. X 2015).

U Sarajevu, 22. 9. 2015. god.

Prof. dr. Senahid Halilović,
Senahid Halilović
Predsjednik Slavističkog komiteta i

rukovodilac Bosanskohercegovačke komisije OLA

06/15

d)5

UČEŠĆE U SVOJSTVU ISTRAŽIVAČA U NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOM PROJEKTU
NA PODRUČJU REGIJE, EVROPE I SVIJETA, KOJI PRODONOSI RAZVOJU ODGOJA
I OBRAZOVANJA

U prilogu:

- potvrda o sudjelovanju u projektu 1
- potvrda o sudjelovanju u projektu 2
- potvrda o članstvu u komisiji
- Naslovna strana Bosanskohercegovačkog lingvističkog atlasa sa imenima saradnika

Pregledano i prihvaćeno od strane komisije!

potpis direktora

LINGVISTIKA

1. Amela Bajrić
SEMANTIČKE VRIJEDNOSTI LEKSIKE ORIJENTALNOG PORJEKLA U
ZBIRCI PRIPOVIJEDAKA 'GROMOVO ĐULE' SKENDERA KULENOVIĆA
2. Enisa Gološ
IMENIČKI I GLAGOLSKI EKSPRESIVI U ČOPIĆEVOM DJELU
3. Marijana Nikolić, Indira Šabić
FRAZEMI KAO KREATIVNO SREDSTVO U MUZICI
4. Filip Galović
GOVOR MJESTA JASENICA (PORED POSEDARJA)
5. Ana Mihaljević
TRANSLATING FROM LATIN INTO CROATIAN CHURCH SLAVONIC
6. Elmedina Alić, Sanja Ledić
SILAZNI AKCENTI NA UNUTRAŠNjim SLOGOVIMA U GOVORU
SREDNJOŠKOLSKIH UČENIKA U TRAVNIKU
7. Daria Lazić
TRAČ KAO TEKSTNA VRSTA I LEKSIKOGRAFSKI PROBLEM
8. Kemal Avdagić
CRITICAL DISCOURSE ANALYSIS OF DISCOURSE FEATURES OF THE HIGH
REPRESENTATIVES IN BOSNIA AND HERZEGOVINA
9. Katerina Vidova
FROM ENGLISH POSSESSIVE ADJECTIVES TO THEIR MACEDONIAN
EQUIVALENTS (WITH AN EMPHASIS ON THE DEFINITE ARTICLE)
10. Memnuna Hasanica, Almina Lisičić-Hedžić
MEHRDEUTIGKEIT VON KOPULAVERBEN IN DER DEUTSCHEN UND IHRE
ÄQUIVALENTE IN DER BOSNISCHEN SPRACHE
11. Amela Ćurković
DIACHRONE KOMPOSITIONELLE INTERTEXTUALITÄT IN DEN
MEDIENTEXTEN ZUR MIGRATIONSPOLITIK
12. Edina Solak, Mirza Bašić
KONCEPTUALNA ANALIZA TURSKIH SOMATSKIH FRAZEMA U KOJIMA SE
LEKSEMA *dil* (JEZIK) POJAVLJUJE KAO SOMATSKA SASTAVNICA

KNJIŽEVNOST

1. Dženan Kos
POETIČKI I KNJIŽEVNOHISTORIJSKI OKVIRI SAVREMENE BOŠNJAČKE
KNJIŽEVNOSTI
2. Helena Sablić Tomić, Hrvoje Mesić
OPORUČENO, NASLIJEĐENO, OŽIVLJENO. O ESEJISTIČKOM DISKURSU
HRVATSKOG KNJIŽEVNIKA NEDJELJKA FABRIJA

ELMEDINA ALIĆ
AKCENAT U STANDARDNOM BOSANSKOM JEZIKU

Slavički komitet, Biblioteka *Bosnistika*, Monografije, knjiga 16
Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke

Za izdavače
Senahid Halilović
Elvira Dilibetović

Korektura
Autorica

Indeks
Autorica

Prijevod rezimea
Samra Halilović (engleski)
Adijata Ibrisić-Sabić (ruski)

Dizajn korica
Tarik Jesenković

Prijelom
Narcis Pozderac, TDP, Sarajevo

Stampa
Dobra knjiga, Sarajevo